

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**О. С. Юнін, В. П. Мороз,
К. О. Пісоцька, І. О. Тищенко,
О. В. Нестерцова-Собакарь**

**АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ
ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Навчальний посібник

Дніпро
2023

УДК 342.95+35.078

Ю 52

*Ухвалено до друку навчально-методичною радою
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(протокол № 3 від 15 листопада 2022 р.)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

доктор юридичних наук, професор **Євген ЛЕГЕЗА** – професор кафедри приватного та публічного права Університету митної справи та фінансів;

Наталія ЛАЗАРЕНКО – начальник відділу ювенальної превенції Управління превентивної діяльності ГУНП в Дніпропетровській області, капітан поліції;

доктор юридичних наук, професор **Андрій СОБАКАРЬ** – завідувач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, підполковник поліції.

**Юнін О. С., Мороз В. П., Пісоцька К. О.,
Тищенко І. О., Нестерцова-Собакарь О. В.**

Ю 52 Адміністративна діяльність підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : навч. посібник / О. С. Юнін, В. П. Мороз, К. О. Пісоцька, І. О. Тищенко, О. В. Нестерцова-Собакарь. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 160 с.

ISBN 978-617-8035-18-1

У навчальному посібнику з урахуванням сучасних наукових досліджень та законодавства України розкривається сутність адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції. Висвітлено організаційні та нормативно-правові засади роботи підрозділів ювенальної превенції щодо захисту прав і законних інтересів дітей. Акцентована увага на формах та методах загальної та індивідуальної профілактики щодо дітей в діяльності підрозділів ювенальної превенції. Розкрито особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення щодо неповнолітніх. Визначено алгоритм взаємодії підрозділів ювенальної превенції з органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей.

Для викладачів вищих навчальних закладів, науковців, аспірантів (ад'юнктів), курсантів і студентів, поліцейських, працівників інших органів виконавчої влади.

ISBN 978-617-8035-18-1

© Автори, 2022

© ДДУВС, 2023

ЗМІСТ

Автори	4
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. Нормативно-правові засади діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції	6
РОЗДІЛ 2. Форми та методи загальної та індивідуальної профілактики щодо дітей в діяльності підрозділів ювенальної превенції	33
РОЗДІЛ 3. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення щодо неповнолітніх	69
РОЗДІЛ 4. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції з органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей	106
РОЗДІЛ 5. Зразки процесуальних документів в роботі ювенального поліцейського	118
РОЗДІЛ 6. Комплексні практичні заняття та сценарії квестових завдань	128
ДОДАТКИ	146

АВТОРИ:

Олександр ЮНІН – перший проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, Заслужений діяч техніки та науки, доктор юридичних наук, професор, полковник поліції;

Віта МОРОЗ – завідувач навчально-наукової лабораторії з дослідження проблем протидії організованій злочинності та корупції Навчально-наукового інституту права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції, доктор юридичних наук, професор, майор поліції;

Каріна ПІСОЦЬКА – викладач кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, старший лейтенант поліції;

Ірина ТИЩЕНКОВА – доцент кафедри загальноправових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук;

Олександра НЕСТЕРЦОВА-СОБАКАРЬ – доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

ВСТУП

Сталий розвиток держави не можливий без турботи про прийдешнє покоління, як чинник надійного захисту політичних, економічних та соціальних інтересів в майбутньому. Основне завдання в цьому напрямку, полягає в створенні належних умов для нормального психофізичного розвитку дітей, захист їх від негативних чинників, у тому числі й кримінального впливу.

В Україні, в світлі останніх реформ, обов'язок захисту підростаючого покоління від негативного впливу покладено на підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України.

Напрямок захисту прав дитини, є пріоритетним для української політики, соціальної та правоохоронної діяльності. Українське суспільство почало усвідомлювати, наскільки поширеним явищем є насильство у різних його формах та проявах, як це травмує дітей, що стають його жертвами. Конкретні кроки, спрямовані на захист дітей від протиправних посягань, застосовують як законодавчі, так і виконавчі органи, приймаючи сучасні нормативно-правові акти та запроваджуючи їх норми у практичну діяльність.

Вищезазначене зумовлює той факт, що однією з основних, специфічних та найскладніших видів діяльності органів Національної поліції є повне й швидке виявлення, попередження і документування правопорушень, що вчиняються відносно дітей та викриття винних, з метою попередження психологічних травм дитини. Основним підрозділом в Національній поліції України, який здійснює захист прав та законних інтересів дітей, є ювенальна превенція.

Виконання мультикомплексного завдання, що спрямоване за захист прав та законних інтересів дітей, є пріоритетом в діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України.

Даний навчальний посібник містить загальнотеоретичні аспекти діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України щодо захисту прав та законних інтересів дітей, так і практичні завдання для відпрацювання практичних навичок такої діяльності, а також тестові завдання для закріплення теоретичного матеріалу.

Розділ 1

**Нормативно-правові засади
діяльності підрозділів ювенальної
превенції Національної поліції**

Адміністративно-правова діяльність підрозділів ювенальної превенції регулюється за допомогою багатьох нормативно-правових актів.

Так, існує декілька рівнів у системі законодавства, що охоплюють організаційно-правові питання щодо профілактики адміністративних правопорушень залежно від їхньої юридичної сили, змісту, дії в просторі, часі та за колом осіб, а саме:

- 1. Міжнародно-правові акти**, які стали частиною національного законодавства, оскільки ратифіковані Верховною Радою України;
- 2. Конституція України** – нормативний акт вищої юридичної сили, політико-правовий за своєю сутністю, що визначає найбільш важливі аспекти протидії правопорушенням, захисту прав, свобод громадян, забезпечення правопорядку тощо;
- 3. Закони України**, в тому числі кодифіковані, наприклад КУпАП, які визначають організаційні засади профілактичної роботи та протидії правопорушенням;
- 4. Підзаконні нормативні акти**, що передбачають форми й методи, порядок роботи підрозділів поліції як суб'єктів профілактики адміністративних проступків.

Отже, розглянемо їх у вищевикладеній послідовності.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про Національну поліцію» у своїй діяльності поліція керується міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Також ст. 9 Конституції України зазначає, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

В адміністративно-правову основу діяльності Національної поліції покладено міжнародні правові норми, що містяться в:

- 1.** Рекомендації Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи «Про Європейський кодекс поліцейської етики», ухвалений Комітетом Міністрів 19 вересня 2001 р. на 765-му засіданні заступників міністрів;
- 2.** Кодексі поведінки посадових осіб із підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 р.;
- 3.** Резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи № 690 (1979) «Про Декларацію про поліцію»;
- 4.** Декларації Міжнародної організації праці про основоположні принципи в сфері праці та механізм її реалізації, прийнятій Генеральною конференцією Міжнародної організації праці на 86-й сесії;
- 5.** Загальній декларації прав людини прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН від 10 грудня 1948 р.;
- 6.** Декларації про ліквідацію всіх форм расової дискримінації прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН від 20 листопада 1963р.;
- 7.** Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 09 грудня 1975р.;
- 8.** Конвенції про права дитини прийнятій Генеральною Асамблеєю ООН від 20 листопада 1989 р.,
- 9.** Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25 жовтня 2007 р.,
- 10.** Європейській конвенції про здійснення прав дітей від 25 січня 1996 р. та інші.

Отже, підрозділи ЮП Національної поліції України, під час виконання своїх завдань, керуються багатьма міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Конституція становить основу системи і змісту всіх джерел права у нашій державі. Крім того, вона є базою для подальшого розвитку правоохоронного законодавства України, на основі її положень приймаються всі інші нормативні акти, що регулюють діяльність органів поліції України. Виконуючи свої завдання, поліцейські підрозділів ЮП керуються ст. 3 Конституції України, згідно якої людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Підрозділи ЮП, виконуючи покладені на них обов'язки, відповідно до положень ст. 19 Конституції України зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, а також ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.

Ще одним правовим підґрунтям діяльності ювенальних поліцейських є забезпечення рівності конституційних прав та свобод дітей. Так відповідно до ст. 24 Конституції України ні в кого не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

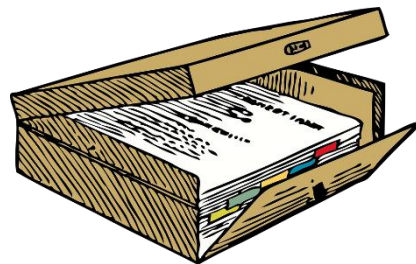
Згідно із ст. 28 Конституції України ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню, а тому поліцейським під час застосування поліцейських заходів за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Всі діти є рівними у своїх правах, а будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом, тому поліцейські під час виконання службових завдань повинні вживати заходи щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми, або стосовно них, жорстокому поводженню з дітьми, а також вживати заходи для запобігання і припинення стосовно дитини будь-яких протиправних діянь.

Отже, **Конституція України** є правовим підґрунтям в діяльності підрозділів ЮП Національної поліції України, а також є базою для подальшого розширення та поглиблення змісту ювенального законодавства.

Продовжуючи аналіз нормативної бази, що регулює адміністративно-правову діяльність підрозділів ЮП, серед основних законів України слід виокремити такі законодавчі акти:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення,
2. Закон України «Про Національну поліцію»,
3. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»,
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»,
5. Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» та інші.

Закон України «Про Національну поліцію» є базовим в діяльності поліцейського, адже він визначає статус Національної поліції в системі органів державної влади.

Так, відповідно до ст. 1, Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

В ст. 2 визначені основні завдання, які визначають, що поліція повинна забезпечувати публічну безпеку і порядок, охороняти права і свободи людини, а також інтереси суспільства і держави, протидіяти злочинності, надавати в межах, визначених законом, послуги з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Відповідно до ст. 7 **Закону України «Про Національну поліцію»**, обмеження прав і свобод людини допускається виключно на підставах та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції, а також поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Варто звернути увагу на те, що законодавець прописав та деталізував в **Законі України «Про Національну поліцію»** превентивні поліцейські заходи. Зауважимо, що такий поліцейський захід, як поліцейське піклування вперше згадується в законодавстві, що регулює адміністративну діяльність правоохоронців.

Особливого значення серед превентивних поліцейських заходів для підрозділів ЮП набуває такий захід, як поліцейське піклування щодо неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду.

У ст. 12 **Кодексу України про адміністративні правопорушення** зазначено, що адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку, а в ст. 24¹ зазначено, що за вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх у віці від шістнадцяти до вісімнадцяти років можуть бути застосований такий захід впливу, як передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання.

Закон України «Про Національну поліцію» наділяє поліцейського можливістю здійснення поліцейського піклування саме відносно осіб віком до 16 років, як тих, які не можуть повністю нести відповідальність за себе. А тому, якщо неповнолітня особа залишається без нагляду батьків, опікунів чи інших осіб, які в установленому законом порядку несуть за неї відповідальність, то подібний догляд тимчасово, в межах своїх повноважень, доручається поліцейському.

Наступний правовий акт, який займає провідне місце в адміністративно-правовій діяльності підрозділів ЮП Національної поліції України є **Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»**.

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» встановлює організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Відповідно до ст. 10 Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» уповноважені підрозділи Національної поліції є уповноваженими органами, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а саме:

1. Виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;
2. Прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, у тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України;
3. Інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;
4. Винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників;
5. Взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством;
6. Здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;
7. Звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Важливо зазначити, що поліцейські можуть проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинюваного акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи.

Ще один стрижневий закон, який займає провідне місце в ході застосування превентивних заходів підрозділами ЮП є **закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей»** від 24.01.1995. Він закріплює правові основи діяльності органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей, на які покладається здійснення соціального захисту і профілактики правопорушень серед осіб, які не досягли вісімнадцятирічного віку. Відповідно до положень вищезазначеного нормативно-правового акту, уповноважений підрозділ органу Національної поліції є органом, який здійснює соціальний захист дітей і профілактику правопорушень останніх, а також встановлює основні обов'язки підрозділів ЮП в сфері соціального захисту і профілактики правопорушень серед дітей.

Суттєве значення серед нормативних засад, що застосовують ювенальні поліцейські в адміністративно-правовій діяльності є **Кодекс України про адміністративні правопорушення**. За вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх може застосовуватись адміністративна відповідальність у вигляді адміністративного стягнення, яке застосовується з метою виховання особи.

Так, до осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, можуть застосовувати такі заходи впливу, як зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого, попередження, догана або суворая догана, передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання.

Базовим підзаконним нормативним актом, що передбачає форми й методи, порядок роботи підрозділів поліції як суб'єктів профілактики адміністративних проступків є **Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України** від 19.12.2017 (далі – Інструкція).

Інструкція визначає – профілактична діяльність, що здійснюється підрозділами ЮП, спрямована на:

- запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення;
- ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики;
- участь в установленні місцезнаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення;
- вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поведженню з дітьми;
- вжиття заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, у тому числі здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб;
- провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти.

**Правова основа діяльності підрозділів ювенальної превенції
щодо захисту прав та законних інтересів дітей**

- 1.** Конституція України
- 2.** Сімейний кодекс України
- 3.** Кодекс України про адміністративні правопорушення
- 4.** Кримінальний кодекс України
- 5.** Кримінальний процесуальний кодекс України
- 6.** Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001
- 7.** Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015
- 8.** Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995
- 9.** Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017
- 10.** Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України від 18.12.2018
- 11.** Положення про Національну поліцію, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року
- 12.** Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22 серпня 2018
- 13.** Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю» від 3 жовтня 2018
- 14.** Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19.12.2017
- 15.** Наказ МВС України «Про затвердження Змін до Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 25.06.2020
- 16.** Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» від 28.07.2017
- 17.** Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції» 06.11.2015
- 18.** Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі» від 07.11.2015

Права та законні інтереси дитини відповідно до міжнародного законодавства та законодавства України

Працівники поліції, з метою дотримання прав та законних інтересів дітей у своїй діяльності керуються Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами.

Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства» та Конвенції ООН про права дитини, кожній дитині гарантується право на:

- свободу,
- особисту недоторканність,
- захист гідності та найкраще забезпечення її інтересів.

Проблема соціально-правового захисту дітей є актуальною для України особливо сьогодні, в часи складної ситуації пов'язаної з повномасштабною війною, політичної, економічної та соціальної нестабільності.

Держава здійснює захист дитини від усіх форм насильства, образ, недбалого й жорстокого поводження з нею, залучення до найгірших форм дитячої праці, у тому числі з боку батьків або осіб, які їх замінюють, в першу чергу, на законодавчому рівні.

Кримінально-процесуальне законодавство

На сьогодні аналіз чинного кримінально-процесуального законодавства України вказує на те, що законодавець, орієнтуючись на міжнародно-правові норми, забезпечує безпрецедентний захист та розширення прав осіб, що вчинили злочин, тоді як потерпілі від злочинів, зокрема діти – жертви злочинів, залишаються без належної державної допомоги та уваги.

Згідно із чинним КПК України допит дитини як на стадії досудового слідства, так і на стадії судового розгляду справи (КПК), у ході якого всі учасники процесу, а також суд та прокурор мають можливість ставити питання свідкові чи потерпілому.

Згідно з чинним КПК України особою, що проводить допит дитини на стадії досудового слідства, виступає слідчий, а на стадії судового розгляду справи – суд. Це не виключає права слідчого або суду доручити особам, які долучаються до проведення допиту, поставити перед свідком чи потерпілим низку запитань.

Відповідно до ст. 226 КПК України, при допиті неповнолітнього у віці до 14 років, а на розсуд слідчого чи суду – й у віці від 14 до 16 років, викликається педагог, а при необхідності – лікар, батьки чи інші законні представники неповнолітнього.

При аналізі цього положення виникає запитання, дитиною вважається особа до 18 років, чому ж тоді законодавець встановлює обов'язкову участь педагога при допиті дитини до 14 років, а на розсуд слідчого – до 16 років. Фактично, діти у віці від 16 до 18 років позбавляються законом права на присутність педагога або лікаря, батьків чи інших законних представників під час допиту як свідків.

Педагог виступає в даному випадку як спеціаліст. Слід підкреслити, що законодавство України не виключає можливість залучення до участі в допиті неповнолітнього свідка разом з педагогом, лікарем та іншими передбаченими КПК України особами, спеціаліста – фахівця в галузі загальної психології та дитячої психології, проте і не вимагає участі такої особи при допиті дитини.

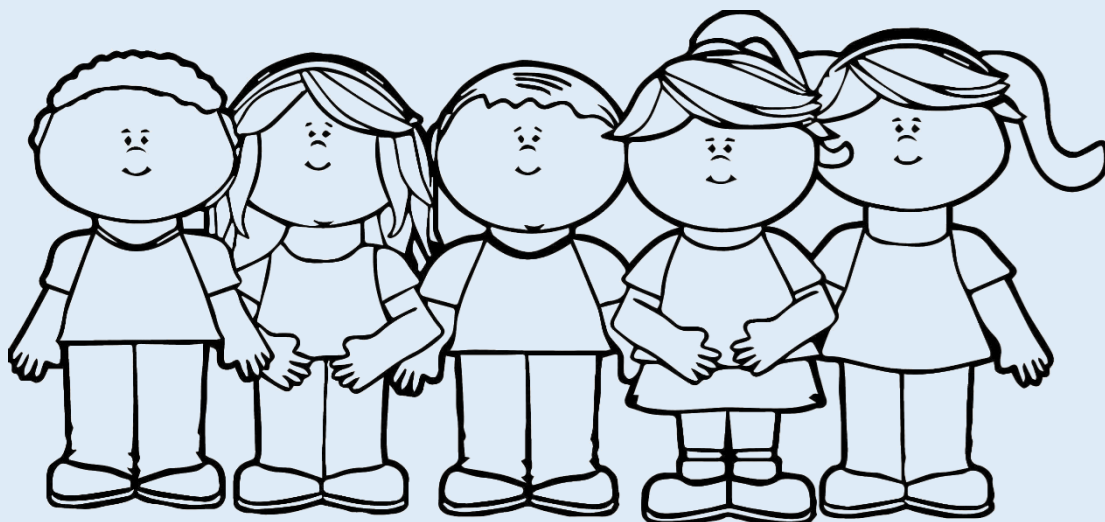
Разом з тим, доречно зупинитись на ст. 21 «Психологічна служба в системі освіти» Закону України «Про освіту», згідно з якою психологічне забезпечення навчально-виховного процесу в навчальних закладах здійснюють практичні психологи. За своїм статусом практичні психологи належать до педагогічних працівників. Це означає, що на сьогодні слідчий та суддя можуть залучати саме шкільного психолога до допиту під час досудового або судового слідства, а не будь-якого педагога, не порушуючи закон, оскільки шкільні психологи за своїм статусом прирівнюються до педагогічних працівників. Проте такий стан справ необхідно розглядати як тимчасовий, доки не буде прийнято новий Кримінально-процесуальний кодекс України, в якому чітко має бути закріплено обов'язкову участь психолога на всіх етапах судочинства за участю дитини.

Адміністративне законодавство

Кодекс України про адміністративні правопорушення не містить спеціальних статей, які б стосувалися прав дітей - свідків та/або жертв правопорушень. Натомість, КУпАП визначена відповідальність дітей, які скоїли правопорушення, та визначені заходи впливу щодо них.

Стаття 13 КУпАП до осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 241 цього Кодексу.

У разі вчинення особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років адміністративних правопорушень, передбачених статтями 44, 51, 121-127, частинами першою, другою і третьою статті 130, статтею 139, частиною другою статті 156, статтями 173, 174, 185, 190-195 КУпАП, вони підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах. З урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб (за винятком осіб, які вчинили правопорушення, передбачені статтею 185) можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені статтею 241 КУпАП.

Сімейне законодавство

Сімейний кодекс містить прогресивну ст. 171, положення якої наближають національне законодавство до міжнародних та регіональних стандартів. Міжнародні та європейські стандарти зобов'язують Україну забезпечити дитині право вільно висловлювати свої погляди з усіх питань, що її стосуються, і цим поглядам має приділятися належна увага. З цією метою дитині надається право бути заслуханою під час будь-якого судового чи адміністративного розгляду справи, що стосується дитини, безпосередньо або через представника у порядку, передбаченому процесуальними нормами національного законодавства.

Відомче законодавство

Відповідно до наказу МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19.12.2017 № 1044 підрозділи ювенальної превенції під час здійснення своїх повноважень взаємодіють з органами і підрозділами поліції, органами державної влади, міжнародними і громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування та об'єднаними територіальними громадами відповідно до законодавства України.

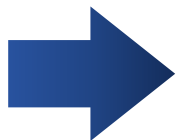
Поліція відповідно до покладених на неї завдань забезпечує:

- ✓ установлення місцезнаходження дітей у разі їх безвісного зникнення;
- ✓ розкриття кримінальних правопорушень, учинених дітьми;
- ✓ організацію та здійснення заходів профілактики з дітьми в навчальних закладах, за місцем проживання з метою запобігання вчиненню ними адміністративних і кримінальних правопорушень;
- ✓ організацію та здійснення заходів індивідуальної профілактики з дітьми, що вчинили адміністративні та кримінальні правопорушення, були засуджені до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, звільненими зі спеціальних виховних установ;
- ✓ ^{ужиття} заходів щодо недопущення рецидивної злочинності серед дітей;
- ✓ виявлення та припинення фактів жорстокого поводження з дітьми, учинення стосовно них насильства, у тому числі батьками, законними представниками;
- ✓ організація надання правової та психологічної допомоги дітям, які є потерпілими в кримінальному провадженні чи стали свідками кримінального правопорушення.

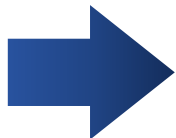

Права та обов'язки дільничного офіцера поліції щодо захисту прав та свобод дітей

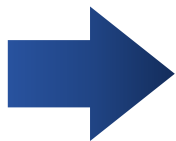
Відповідно до міжнародних стандартів¹, при контакті з дитиною, працівник поліції зобов'язаний:

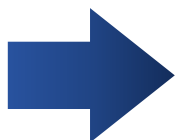
поважати особисті права та гідність дитини, враховувати її вразливість, тобто брати до уваги її вік і ступінь зрілості, а також особливі потреби дитини, яка може бути фізично чи розумово неповноцінною або мати труднощі у спілкуванні;

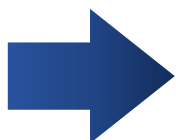
враховувати в своїй роботі особливі потреби молодих людей, а також знати і використовувати в максимально можливій мірі програми і наявні служби допомоги, щоб не допускати зіткнення неповнолітніх з системою правосуддя;

повідомити дитині у такий спосіб і на такій мові, що відповідає її віку і рівню розуміння причину по якій вона має бути обмежена у пересуванні або затримана;

здійснювати затримання дитини згідно з законом та лише як крайній захід і протягом якомога більш короткого відповідного періоду часу;

у випадку затримання дитини обов'язково проінформувати батьків дитини про її перебування у поліцейському відділку із поясненням причин арешту дитини, забезпечити право на безоплатного адвоката і можливість контактувати з батьками або особою, якій вона довіряє.

¹Конвенція ООН Про права дитини; Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей; Мінімальні стандартні правила ООН щодо відправлення правосуддя стосовно неповнолітніх; Керівні принципи ООН щодо попередження злочинності серед неповнолітніх.

Права та обов'язки поліцейських щодо роботи з дітьми

Працівник ювенальної превенції має право затримувати і тримати в спеціально відведених для цього приміщеннях дітей, які залишилися без опіки та піклування, на період до передачі їх законним представникам або влаштування в установленому порядку, але не більше трьох годин з моменту її затримання, а також доставляти до органів Національної поліції на строк до трьох годин, які вчинили адміністративне правопорушення, але не досягли віку, з якого настає адміністративна відповідальність, для встановлення особи, обставин вчинення правопорушення та передачі їх батькам чи особам, які їх замінюють, або у притулок для дітей служб у справах дітей.

Поліцейський має право затримувати і тримати у спеціально відведеному для цього приміщенні дітей віком від 11 років, які підозрюються у вчиненні суспільно небезпечних діянь:

1. за які Кримінальним кодексом України передбачено покарання у виді позбавлення до п'яти років або більш м'яке покарання, і які не досягли віку, з якого за такі діяння особи підлягають кримінальній відповідальності, – до передачі її під нагляд батьків, осіб, які їх замінюють, або адміністрації навчального чи іншого дитячого закладу, в якому постійно проживає ця дитина, але не більше трьох годин з моменту їх затримання;
2. що підпадають під ознаки діянь, за які, Кримінальним кодексом України передбачено покарання у виді позбавлення волі на строк понад п'ять років, і які не досягли віку, з якого за такі діяння особи підлягають кримінальній відповідальності,
3. до доставляння її до суду для вирішення питання про поміщення їх у приймальник-розподільник для дітей, але не більше трьох годин з моменту її затримання.

Про доставляння дитини до управлінь поліції поліцейський невідкладно інформує її батьків, законних представників.

Поліцейський під час доставляння до відділку поліції дитини, яка перебувала без опіки чи піклування або вчинила адміністративне чи кримінальне правопорушення, має право проводити в порядку, передбаченому законом, особистий огляд дітей, огляд і вилучення речей і предметів, що можуть бути речовими доказами у провадженні у справі про адміністративне правопорушення або в кримінальному провадженні.

Відповідно до Наказу МВС України від 28.07.2017 № 650 «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» **основним напрямком діяльності дільничного офіцера поліції є:**

вживати у взаємодії зі службою у справах дітей обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій заходів щодо встановлення особи дитини, місця її проживання, відомостей про батьків або осіб, які їх замінюють, інших родичів, місця їх проживання (перебування) у разі надходження повідомлення про дитину, яка залишилась без батьківського піклування;

у разі виявлення дитини, розлученої із сім'єю, дільничний офіцер поліції невідкладно повідомляє про такий факт територіальний орган державної міграційної служби і орган опіки та піклування за місцем виявлення дитини;

у разі безпосередньої загрози життю або здоров'ю дитини на підставі рішення районної, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчого органу міської, районної у місті ради служба у справах дітей разом з представниками закладу охорони здоров'я вживають заходів до відібрання дитини у батьків та тимчасово влаштовують її відповідно до чинного законодавства.

Відповідно до наказу МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19.12.2017 № 1044 **основними завданнями підрозділів ювенальної превенції є:**

- ✓ профілактична діяльність, спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення;
- ✓ ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики;
- ✓ участь в установленні місцезнаходження дитини в разі її безвісного зникнення чи отриманні даних для цього в межах кримінального провадження, відкритого за фактом її безвісного зникнення;
- ✓ вжиття заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, а також жорстокому поведженню з дітьми;
- ✓ вжиття заходів щодо запобігання дитячій бездоглядності, у тому числі здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб;
- ✓ провадження діяльності, пов'язаної із захистом права дитини на здобуття загальної середньої освіти;
- ✓ взаємодія з іншими підрозділами НПУ, органами державної влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей;
- ✓ здійснення у межах компетенції досудового розслідування кримінальних проступків у формі дізнання.

Відповідно до Наказу МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19.12.2017 № 1044 **основними повноваженнями підрозділів ювенальної превенції є:**

- ✓ планування і реалізація профілактичних заходів у дитячому середовищі щодо попередження негативних явищ серед дітей;
- ✓ контроль за дотриманням суб'єктами підприємницької діяльності вимог законодавства щодо заборони продажу неповнолітнім особам алкогольних, слабоалкогольних напоїв і тютюнових виробів, а також щодо дотримання обмежень перебування дітей у нічний час у закладах, в яких провадиться діяльність у сфері розваг, та закладах громадського харчування;
- ✓ вжиття заходів для запобігання і припинення стосовно дитини будь-яких протиправних діянь;
- ✓ притягнення до адміністративної відповідальності дітей віком від 16 до 18 років, які вчинили адміністративні правопорушення, а також батьків або осіб, що їх замінюють, які не виконують передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей;
- ✓ унесення до підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності обов'язкових для розгляду подань про необхідність усунення причин та умов, що призводять до вчинення дітьми адміністративних і кримінальних правопорушень;
- ✓ участь у профілактичних заходах щодо запобігання дитячій бездоглядності та правопорушенням серед дітей;
- ✓ сприяння у межах компетенції веденню обліку дітей шкільного віку відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів»;
- ✓ затримування і тримання не більше 8 годин у спеціально відведених для цього приміщеннях дітей, які залишилися без нагляду, на період до передання їх батькам, законним представникам або до влаштування їх до закладів відповідно до законодавства. Інформація про дитину в обов'язковому порядку вноситься до журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених відповідного органу поліції із зазначенням часу доставлення та вибуття;

- ✓ проведення ознайомлювальних, попереджувальних і виховних бесід з дітьми та їх батьками, законними представниками, членами сім'ї з метою усунення причин і умов, які сприяли вчиненню адміністративного чи кримінального правопорушення дитиною;
- ✓ відвідування дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, за місцем їх проживання разом із службою у справах дітей для з'ясування умов проживання;
- ✓ виклик дітей та їх батьків, інших законних представників під час провадження у справі про адміністративне правопорушення, учинене дитиною;
- ✓ залучення дітей до участі в просвітницько-профілактичних чи корекційних програмах;
- ✓ інформування відповідних місцевих органів державної влади щодо батьків, інших законних представників, які не виконують обов'язки щодо виховання дітей, жорстоко з ними поводяться чи вчиняють стосовно дітей домашнє насильство;
- ✓ ініціювання перед службами у справах дітей, відділами охорони здоров'я місцевих органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування питання про направлення дитини до відповідного закладу для надання необхідної медичної, психологічної допомоги;
- ✓ участь у судовому розгляді за участю неповнолітнього обвинуваченого відповідно до статей 496, 500 Кримінального процесуального кодексу України;
- ✓ вжиття заходів індивідуальної профілактики з дітьми, схильними до вчинення правопорушень;
- ✓ виявлення фактів вчинення домашнього насильства та своєчасне реагування на них.

Поліцейські підрозділи ювенальної превенції здійснюють такі заходи індивідуальної профілактики з дітьми, які перебувають на профілактичному обліку в поліції:

- ✓ проведення ознайомлювальних, попереджувальних і виховних бесід з дитиною за місцем проживання, навчання або роботи не рідше одного разу на місяць;
- ✓ проведення ознайомлювальних, попереджувальних бесід з батьками дитини, її законними представниками, членами сім'ї з метою усунення причин і умов, які спонукали до вчинення адміністративного чи кримінального правопорушення;
- ✓ складання плану заходів з індивідуальної профілактики на основі вивчення матеріалів характеристик, індивідуально-психологічних особливостей дитини;
- ✓ відвідування за місцем проживання дитини для з'ясування умов проживання, а також чинників, які можуть негативно впливати на неї та спонукати до вчинення адміністративних і кримінальних правопорушень;
- ✓ вжиття інших профілактичних заходів, передбачених законодавством України.

Відповідно до Наказу МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19.12.2017 № 1044 підрозділи ювенальної превенції взаємодіють з іншими уповноваженими органами та підрозділами Національної поліції України, органами державної влади й органами місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами, міжнародними та громадськими організаціями за напрямками:

1. Профілактика правопорушень у дитячому середовищі, протидія домашньому насильству та дитячій бездоглядності;
2. Забезпечення прав та інтересів дітей;
3. Упровадження кращих міжнародних методик та практик роботи з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом, та дітьми, які потерпіли внаслідок протиправних діянь, у тому числі реалізація спільних проектів щодо профілактики правопорушень серед дітей;
4. Підвищення професійного рівня, набуття знань, вмінь і навичок шляхом участі в семінарах, тренінгах та інших практичних і теоретичних заходах.

Така взаємодія здійснюється на засадах партнерства і спрямована на задоволення потреб територіальних громад та виконання завдань, покладених на підрозділи ювенальної превенції.

Поліцейські підрозділи ювенальної превенції з питань, що входять до їх компетенції:

1. Беруть участь у нарадах, конференціях, круглих столах;
2. Висвітлюють (у тому числі й через засоби масової інформації) інформацію щодо стану злочинності в дитячому середовищі і заходи для його покращення, які вживаються поліцейськими, а також дають рекомендації батькам, законним представникам щодо запобігання вчиненню дітьми та стосовно них правопорушень, поширенню негативних явищ серед дітей;
3. Організують спільно з іншими уповноваженими органами та підрозділами Національної поліції України, заінтересованими органами державної влади, місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами, громадськими організаціями профілактичні заходи серед дітей.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Які нормативно-правові акти складають систему законодавства, що регулює діяльність підрозділів ювенальної превенції в Україні:

- А. Конституція та закони України;
- Б. Міжнародно-правові акти, Конституція України, Правила внутрішнього шкільного порядку, підзаконні нормативні акти;
- В. Закони України, Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України;
- Г. Міжнародно-правові акти, Конституція України, закони України, підзаконні нормативні акти.

2. Чи може дільничний офіцер поліції вживати заходів щодо встановлення особи дитини чи відомостей про батьків?

- А. Так, за умови проведення досудового розслідування кримінального правопорушення, у якому дитина має статус свідка;
- Б. Ні, крім випадків збройного нападу на поліцейського неповнолітньою особою;
- В. Так, у взаємодії зі службою у справах дітей;
- Г. Ні.

3. Проводити допит дитини на стадії досудового слідства, згідно з чинним КПК, може:

- А. Слідчий;
- Б. Дільничний офіцер поліції;
- В. Слідчий або суд;
- Г. Інспектор ювенальної превенції.

4. У якому віці діти фактично позбавляються законом права на присутність педагога або лікаря, батьків чи інших законних представників, відповідно до КПК, під час допиту як свідків?

- А. 12 років;
- Б. 12 - 14 років;
- В. 14 -16 років;
- Г. 16 - 18 років.

5. Практичні психологи за своїм статусом належать до:

- А. Експерів;
- Б. Педагогічних працівників;
- В. Поліцейських;
- Г. Незалежних суддів.

6. Згідно чинного законодавства завданнями підрозділів ювенальної превенції є:

- А. Ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення із ними заходів індивідуальної профілактики;

Б. Участь в установленні місцезнаходження особи в разі її безвісного зникнення;

В. Всі відповіді правильні;

Г. Вжиття заходів щодо поширення та популяризації бездоглядності, у тому числі поліцейського піклування.

7. Залучення дітей до участі в просвітницько-профілактичних чи корекційних програмах – є повноваженням:

А. Патрульної поліції;

Б. Психологів;

В. Підрозділів ювенальної превенції;

Г. Педагогів.

8. Підставою для зняття з профілактичного обліку дитини є:

А. Зміна фактичного проживання одного із батьків дитини;

Б. Досягнення 16-річного віку;

В. Досягнення 18-річного віку;

Г. Відбуття половини умовного покарання.

9. Оберіть захід загальної профілактики серед дітей:

А. Проведення зустрічей з адміністрацією навчальних закладів та представниками батьківських комітетів;

Б. Профілактичні бесіди з батьками дитини, з метою усунення причин і умов, які спонукали до вчинення правопорушення;

В. Надання допомоги дитині у вирішенні питань, що пов'язані з працевлаштуванням, організацією дозвілля, залучення дитини до соціально корисних занять трудового, спортивного та творчого характеру;

Г. Сприяння у вирішенні соціальних проблем дитини.

10. Чи може поліцейський затримувати і тримати у спеціально відведених для цього приміщеннях дітей?

А. Ні;

Б. Так, але за умови, що дитині на момент затримання виповнилося 17 років та вона вчинила кримінальне правопорушення;

В. Так, дітей віком від 11 років, які підозрюються у вчиненні суспільно небезпечного діяння;

Г. Правильний варіант відповіді відсутній.

Відповіді на тестові завдання:

1-Г, 2-В, 3-А, 4-Г, 5-Б, 6-В, 7-В, 8-В, 9-А, 10-Б

Розділ 2

**Форми та методи загальної
та індивідуальної профілактики
щодо дітей в діяльності підрозділів
ювенальної превенції**

Профілактика адміністративних і кримінальних правопорушень серед дітей – це діяльність підрозділів НПУ, спрямована на виявлення та усунення причин і умов, що призводять до вчинення дітьми адміністративних і кримінальних правопорушень.

ЗАХОДИ ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Заходи загальної профілактики адміністративних і кримінальних правопорушень

здійснюються на території обслуговування в навчальних закладах та за місцем проживання дітей

Заходи індивідуальної профілактики адміністративних і кримінальних правопорушень

здійснюються поліцейським щодо конкретної дитини з метою попередження вчинення нею адміністративних та кримінальних правопорушень

Основними заходами з профілактики адміністративних і кримінальних правопорушень серед дітей, щодо застосовуються працівниками поліції є:

1. Організація та здійснення заходів профілактики з дітьми в навчальних закладах, за місцем проживання з метою запобігання вчиненню ними адміністративних і кримінальних правопорушень;
2. Організація та здійснення заходів індивідуальної профілактики з дітьми, що вчинили адміністративні та кримінальні правопорушення, були засуджені до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, звільненими зі спеціальних виховних установ;
3. Ужиття заходів щодо недопущення рецидивної злочинності серед дітей;
4. Встановлення місцезнаходження дітей у разі їх безвісного зникнення;
5. Розкриття кримінальних правопорушень, учинених дітьми;
6. Виявлення та припинення фактів жорстокого поводження з дітьми, учинення стосовно них насильства, у тому числі батьками, законними представниками;
7. Організація надання правової та психологічної допомоги дітям, які є потерпілими в кримінальному провадженні чи стали свідками злочину, із залученням психологів органів Національної поліції або центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Окрім цього, однією з основних форм профілактики правопорушень, боротьби з дитячою бездоглядністю та безпритульністю є **проведення профілактичних рейдів.**

Досить важливим та дієвим засобом профілактики адміністративних і кримінальних правопорушень серед дітей є спільна координація та злагоджена робота уповноважених та компетентних органів (органів Національної поліції, органів опіки і піклування, служби у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, органів місцевого самоврядування, закладів освіти, медичних закладів, органів прокуратури та суду, а також громадських організацій).

Система заходів загальної профілактики

- **Заходи загальної профілактики** адміністративних і кримінальних правопорушень здійснюються на території обслуговування в навчальних закладах та за місцем проживання дітей.

- З метою попередження вчинення дітьми адміністративних і кримінальних правопорушень працівник поліції самостійно або разом з відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, здійснюють такі **заходи загальної профілактики**:

1. Виявляють причини й умови, що призводять до вчинення адміністративних та кримінальних правопорушень дітьми, уживають організаційних і практичних заходів для їх усунення;

2. Проводять зустрічі з адміністрацією навчальних закладів та представниками батьківських комітетів;

3. Проводять у навчальних закладах лекції та практичні заняття, спрямовані на формування в дітей правосвідомої поведінки, навичок до здорового способу життя.

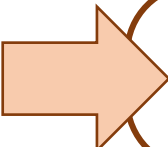
Застосування заходів індивідуальної профілактики в найкращих інтересах дитини

- Заходи індивідуальної профілактики здійснюються поліцейським **щодо конкретної дитини** з метою попередження вчинення нею адміністративних та кримінальних правопорушень.
- Заходи індивідуальної профілактики **спрямовані на особистість дитини**, середовище, яке її формує, а також на умови, обставини та ситуації, що призводять до вчинення дитиною адміністративних і кримінальних правопорушень.
- З метою здійснення заходів індивідуальної профілактики щодо дитини поліцейський підрозділу ювенальної превенції **заводить обліково-профілактичну справу (ОПС)** та вносить відомості про взяття на профілактичний облік до відповідної інформаційної підсистеми, що входить

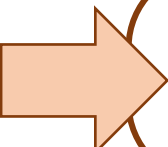
до єдиної інформаційної системи МВС, дітей, щодо яких поліцейські ювенальної превенції здійснюють **профілактичну роботу, яка включає:**

- проведення ознайомлювальних, попереджувальних і виховних бесід з дитиною за місцем проживання, навчання або роботи не рідше одного разу на місяць;
- проведення ознайомлювальних, попереджувальних бесід з батьками дитини, її законними представниками, членами сім'ї з метою усунення причин і умов, які спонукали до вчинення адміністративного чи кримінального правопорушення;
- складання плану заходів з індивідуальної профілактики на основі вивчення матеріалів характеристик, індивідуально-психологічних особливостей дитини;
- відвідування за місцем проживання дитини для з'ясування умов проживання, а також чинників, які можуть негативно впливати на неї та спонукати до вчинення адміністративних і кримінальних правопорушень;
- вжиття інших профілактичних заходів, передбачених законодавством України.

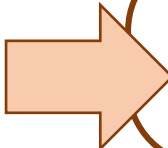
Основні вимоги до заходів індивідуальної профілактики

суворе дотримання прав, свобод та законних інтересів дитини, законності при здійсненні заходів індивідуальної профілактики

своєчасність виявлення та усунення криміногенних чинників, що збільшують вірогідність повторного вчинення дитиною адміністративного або кримінального правопорушення

послідовність у проведенні заходів індивідуальної профілактики, інтенсивність яких повинна зростати або зменшуватися залежно від результатів

Категорії дітей, які перебувають на обліку в Національній поліції

Взяттю на профілактичний облік підлягає дитина:

1. засуджена до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі;
2. звільнена за рішенням суду від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру без поміщення до школи або професійного училища соціальної реабілітації для дітей, які потребують особливих умов виховання;
3. звільнена зі спеціальної виховної установи;
4. вчинила домашнє насильство в будь-якій формі (дитина-кривдник), передбачене статтею 173² Кодексу України про адміністративні правопорушення, а також щодо якої винесено терміновий заборонний припис чи виданий обмежувальний припис;
5. яка впродовж року два і більше разів була притягнута до адміністративної відповідальності;
6. яка впродовж року два і більше разів самовільно залишала сім'ю, навчально-виховний заклад чи спеціальну установу для дітей;
7. яка вчинила булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Підставами для взяття дитини на профілактичний облік є:

1. вирок (постанова) суду, що набрав(ла) законної сили, про застосування до дитини покарання, не пов'язаного з позбавленням волі;
2. рішення суду про звільнення дитини від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, крім випадків, коли дитину направляють до школи або професійного училища соціальної реабілітації для дітей, які потребують особливих умов виховання;
3. довідка про звільнення зі спеціальної виховної установи для дітей;
4. матеріали, які підтверджують факт вчинення дитиною домашнього насильства (копія термінового заборонного чи обмежувального припису, постанови суду щодо притягнення до адміністративної відповідальності за статтею 173² Кодексу України про адміністративні правопорушення);
5. рапорт поліцейського підрозділу ювенальної превенції про дитину, яка впродовж року два і більше разів притягалася до адміністративної відповідальності, з долученням копій постанов суду про притягнення до адміністративної відповідальності;

6. рапорт поліцейського підрозділу ювенальної превенції щодо виявлення дитини, яка впродовж року два і більше разів самовільно залишала сім'ю, навчально-виховний заклад чи спеціальну установу для дітей, з долученням витягів з Єдиного обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події щодо зареєстрованих фактів безвісного зникнення дитини;
7. копія постанови суду щодо притягнення до адміністративної відповідальності за статтею 173⁴ Кодексу України про адміністративні правопорушення дитини чи батьків або осіб, які їх замінюють.
8. За наявності підстав для взяття дитини на профілактичний облік поліцейський підрозділу ювенальної превенції у триденний строк виносить постанову про взяття на профілактичний облік дитини та заведення обліково-профілактичної справи, яку затверджує начальник територіального (відокремленого) підрозділу ГУНП.

- ОПС реєструється в журналі реєстрації обліково-профілактичних справ дітей, взятих на **профілактичний облік, який ведеться в електронній формі.**
- **ОПС містить:** прізвище, ім'я, по батькові, дату народження дитини, адресу її проживання, а також документи, передбачені у пункті 6 цього розділу.
- Під час заведення ОПС поліцейський підрозділу ювенальної превенції зобов'язаний повідомити дитину, її батьків чи інших законних представників про взяття дитини на профілактичний облік, провести ознайомлювальну бесіду і роз'яснити умови перебування на обліку в поліції, за результатами якої дитина та її батьки чи інші законні представники ставлять свій підпис у повідомленні.
- Про взяття дитини на профілактичний облік і заведення ОПС поліцейський підрозділу ювенальної превенції письмово повідомляє відповідний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а про дитину, узятую на профілактичний облік відповідно до підпунктів 5 або 7 - також відповідну службу у справах дітей.

До ОПС долучаються такі документи:

1. постанова про взяття на профілактичний облік дитини та заведення ОПС;
2. копія повідомлення дитини, її батьків, інших законних представників про взяття дитини на профілактичний облік;
3. матеріали, що містять відомості про підстави взяття на профілактичний облік;
4. характеристики з місця проживання, навчання або роботи дітей;
5. копія повідомлення для відповідної служби у справах дітей про взяття дитини на профілактичний облік;
6. план заходів індивідуальної профілактики, до якого можуть вноситися корегування за умов зміни інформації про дитину;
7. копія постанови про оголошення в розшук дитини, яка перебуває на профілактичному обліку, як такої, що безвісти зникла або переховується від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду чи ухиляється від відбуття кримінального покарання;
8. постанова про зняття (зміну) з профілактичного обліку дитини та закриття обліково-профілактичної справи;
9. інші документи щодо проведеної профілактичної роботи з дитиною та її результатів.

Поліцейський підрозділу ювенальної превенції вносить інформацію до відповідної інформаційної підсистеми бази даних, що входить до єдиної інформаційної системи МВС, про взяття на профілактичний облік та зняття з профілактичного обліку дітей, щодо яких заведено ОПС.

Відомості про дитину (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, адреса проживання, номер і дата заведення ОПС, категорія обліку) поліцейський підрозділу ювенальної превенції **протягом доби після заведення ОПС вносить до електронної картки інформаційної підсистеми**. Категорія обліку проставляється відповідно до розмежувань, зазначених у довіднику електронної картки.

Якщо категорія профілактичного обліку дитини змінюється, поліцейський підрозділу ювенальної превенції упродовж доби вносить відповідні корективи до електронної картки.

На автоматизованому обліку дитина перебуває лише за однією категорією обліку, ступінь пріоритетності якої визначається поліцейським підрозділу ювенальної превенції за принципом - кримінальне правопорушення поглинає адміністративне правопорушення.

Якщо однією з категорій є «домашнє насильство», зберігаються дві категорії обліку.

У разі зміни дитиною, яка перебуває на профілактичному обліку, місця фактичного проживання поліцейський ювенальної превенції повідомляє про це орган поліції, на території обслуговування якого проживатиме дитина. Після одержання відповідної інформації щодо прибуття дитини до нового місця проживання поліцейський ювенальної превенції надсилає до органу поліції, на території обслуговування якого проживатиме дитина, ОПС для подальшого здійснення заходів індивідуальної профілактики щодо дитини. Після одержання інформації про отримання ОПС та взяття дитини на облік за новим місцем проживання поліцейський ювенальної превенції вносить відповідну інформацію до журналу реєстрації ОПС дітей, взятих на профілактичний облік.

У разі переїзду дитини за кордон або на тимчасово окуповану територію, якщо з моменту переїзду минув рік, профілактичний облік автоматично припиняється.

Ведення ОПС контролюють:

- 1.** начальник підрозділу превентивної діяльності територіального (відокремленого) підрозділу ГУНП або його заступник - один раз на квартал;
- 2.** начальник підрозділу ювенальної превенції ГУНП - один раз на півроку.

Профілактичний облік дітей із заведенням ОПС триває строком один рік з моменту взяття на облік, якщо інше не передбачено вироком суду, який набрав законної сили.

Підставами для зняття дитини з профілактичного обліку є:

1. досягнення нею 18-річного віку;
2. закінчення строку покарання, визначеного вироком суду;
3. набрання законної сили вироком суду щодо призначення покарання у вигляді позбавлення волі;
4. рішення суду про визнання дитини в установленому законом порядку померлою чи безвісно відсутньою або отримання офіційного документа про смерть дитини;
5. відсутність випадків вчинення домашнього насильства впродовж року після останнього такого факту;
6. відсутність випадків вчинення адміністративного та/або кримінального правопорушення впродовж року з моменту взяття на облік;
7. відсутність випадків самовільного залишення сім'ї, навчально-виховного закладу чи спеціальної установи для дітей упродовж року з моменту взяття на облік;
8. обрання стосовно дитини, яка перебуває на обліку, запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою;
9. відсутність випадків вчинення булінгу (цькування) впродовж року після останнього такого факту.

За наявності підстав для зняття дитини з профілактичного обліку поліцейський підрозділу ювенальної превенції протягом однієї доби:

- виносить постанову про зняття (зміну) з профілактичного обліку дитини та закриття ОПС, яку затверджує начальник територіального (відокремленого) підрозділу ГУНП;

- вносить відповідні корективи до електронної картки інформаційної підсистеми бази даних, що входить до єдиної інформаційної системи МВС, із обранням підстави зняття (зміни) відповідно до довідника електронної картки;

- письмово повідомляє батьків, законних представників, інші органи і служби, які раніше були інформовані про взяття дитини на профілактичний облік.

Закриті ОПС зберігаються в територіальних (відокремлених) підрозділах ГУНП протягом двох років, після чого знищуються. Після знищення ОПС працівники, які виконали цю роботу, затверджують факт знищення підписами в акті, а в журналі реєстрації ОПС узятих на профілактичний облік дітей роблять відмітки про знищення справ із зазначенням номера акта і дати його реєстрації.

Для з'ясування сутності поняття «форми адміністративної діяльності Національної поліції України» необхідно зазначити їх особливості:

1. застосування певної форми визначаються виключно органами державної влади;
2. характеризується переважно практичним вираженням діяльності органів і суб'єктів адміністративно-правових відносин;
3. реалізуються в межах адміністративно-правових норм.
4. є найбільш розгалуженою та об'ємною формою діяльності.

Отже, пропонуємо таке визначення вищезазначеного поняття.

Форми адміністративної діяльності Національної поліції України – це група однорідних адміністративно-правових дій, які реалізуються в межах компетенції уповноважених суб'єктів, що визначена органами державної влади, застосовуються в межах адміністративно-правових норм, а також характеризуються переважно практичним вираженням діяльності, та спрямовані на забезпечення охорону прав і свобод людини, громадський порядок та безпеку, припинення та профілактику правопорушень, надання адміністративних послуг та забезпечення керівництвом служби та підрозділи поліції.

Форми адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції – це групи однорідних адміністративно-правових дій, які реалізуються в межах компетенції підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, що визначені державою, й спрямовані на забезпечення та охорону прав і свобод дитини, захист її законних інтересів, безпеку, припинення та профілактику правопорушень, надання адміністративних послуг та забезпечення адміністративної діяльності підрозділів поліції.

Класичною концепцією класифікації форм адміністративно-правового регулювання є їх поділ на дві великі групи

ПРАВОВІ

НЕПРАВОВІ

- **Правові форми управління** – це форми управлінської діяльності, які безпосередньо викликають правові наслідки, пов'язані із встановленням або застосуванням норм права
- **Неправові форми управління** – це форми діяльності безпосередньо не пов'язані із правовими наслідками, у результаті їх застосування не виникають адміністративно-правові відносини

Форми адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України поділяють на

ЮРИДИЧНІ

ОРГАНІЗАЦІЙНІ

До юридичних форм адміністративної діяльності віднесемо:

- 1) видання актів управління;
- 2) укладання адміністративних договорів;
- 3) здійснення інших юридично-значущих дій.

До організаційних форм адміністративної діяльності віднесемо:

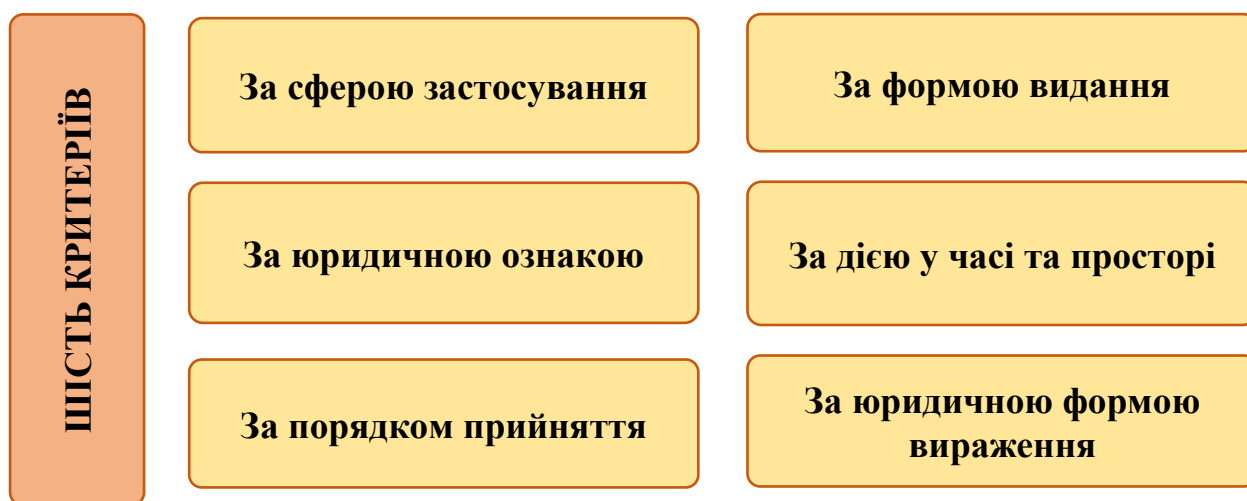
- 1) внутрішньоорганізаційну діяльність (контроль за діяльністю працівниками, інструктажі працівників, навчання особового складу підрозділу тощо);
- 2) зовнішньоорганізаційну діяльність (роз'яснювальна робота серед дітей, батьків, педагогів; профорієнтаційна діяльність серед молоді тощо).

У сучасному світі показником ефективності державної політики щодо дитини є не лише соціальний та економічний розвиток держави, але й створення та реалізація дієвих інструментів захисту прав та інтересів дитини.

Безумовно, виконання та забезпечення захисту прав неповнолітніх є завданням правоохоронців, серед яких провідна роль належить Національній поліції, а саме – підрозділам ювенальної превенції Національної поліції України. Адже, дитина відносно якої було скоєно правопорушення, або дитина, що вчинила правопорушення, пересікається з поліцейським. Тому, від ефективності та результативності поліцейського буде залежати, яке ставлення сформується у дитини та батьків до поліції як до представника органу державної влади, це в свою чергу відображається у показнику рівні довіри громадян до НПУ.

Для розв'язання таких завдань, а також для посилення складової захисту прав дитини, важливим напрямком в діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції є прийняття та виконання адміністративних актів управління.

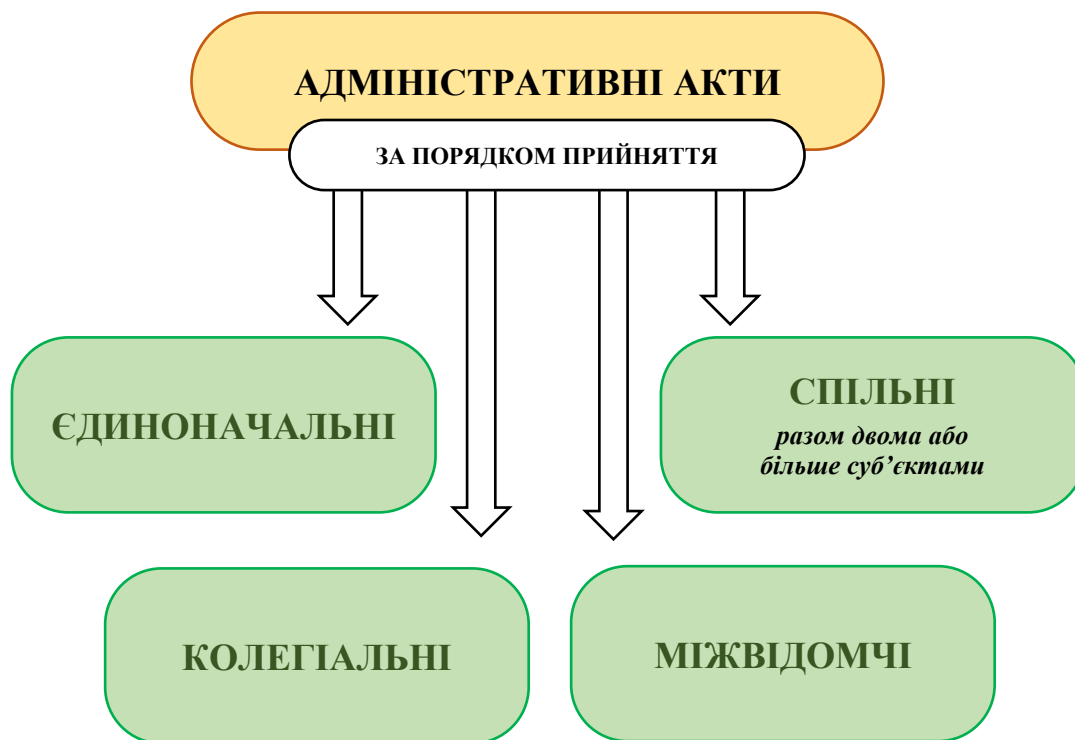
Пропонуємо таку класифікацію актів управління підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України:

Варто зазначити що адміністративні нормативно-правові акти в діяльності підрозділів ювенальної превенції **слугують підставою для прийняття інших актів управління**, як нормативно-правових так й індивідуальних.

- **Єдиноначальні**, в яких право прийняття рішення щодо вступу в законну силу нормативно-правового акта від імені органу має одна особа.

НАПРИКЛАД:

Наказ начальника ГУНП в області про призначення на посаду начальника підрозділу ювенальної превенції відділення поліції.

- **Колегіальні**, акти, що є результатом колегіального обговорення чи наслідком узгодження між різними, крім Національної поліції, суб'єктами управління.

НАПРИКЛАД:

Постанова Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах»

- Окреме місце слід відвести НПА за узгодженістю з іншими органами чи відомствами (**міжвідомчі**)

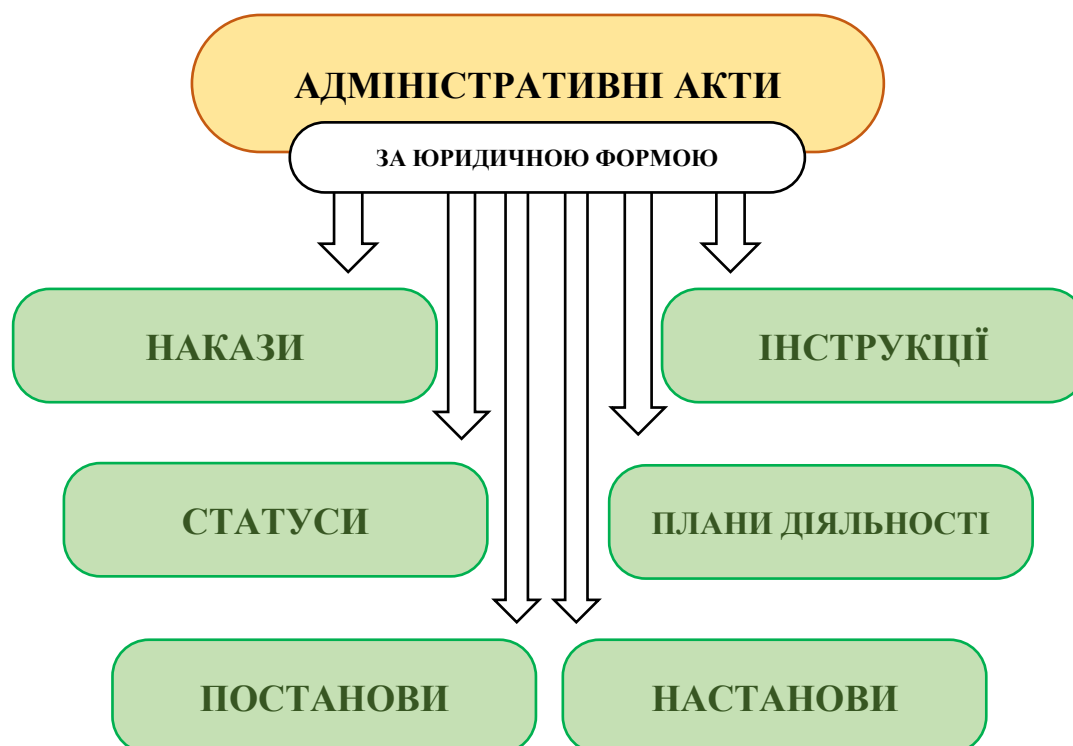
НАПРИКЛАД:

- ✓ Спільний наказ Мінсім'ямолодьспорту України та МВС України від 03.08.2012 року «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження насильства в сім'ї, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї», що є чинним;
- ✓ Наказ Мінсоцполітики України та МВС України від 11.01.2016 року «Про затвердження Інструкції зі збору та моніторингу статистичної інформації щодо осіб, які постраждали від торгівлі людьми», що є чинним.

Прикладом одного з основних письмових актів ювенальної поліції є постанова про взяття на профілактичний облік дитини та заведення обліково-профілактичної справи

Накази – це відомчі акти, які видаються з метою забезпечення внутрішньо- та зовнішньо-організаційної адміністративної діяльності підрозділів.

Статути – це нормативні акти, на основі яких здійснюються окремі однорідні юридично значимі дії уповноваженими співробітниками. Детальна регламентація відповідної діяльності необхідна для забезпечення більш чіткого розуміння особовим складом завдань і обов’язків, надійної охорони прав дітей та боротьби з правопорушниками, встановлення правових меж та порядку реалізації ними повноважень, взаємодії із іншими органами (підрозділами) державної влади².

Єдиним прикладом статуту в діяльності підрозділів ювенальної превенції є Дисциплінарний статут Національної поліції України. Він визначає сутність службової дисципліни в Національній поліції України, повноваження поліцейських та їхніх керівників з її додержання, види заохочень і дисциплінарних стягнень, а також порядок їх застосування та оскарження.

Інструкція – це відомчий нормативний акт, який регулює порядок застосування законодавчих норм під час виконання повноважень та завдань підрозділами ювенальної превенції Національної поліції.

² Опацький Р. М. Ювенальна політика в Україні: адміністративно-правові засади формування та реалізації: монографія / за заг. наук. ред. Б.О. Логвиненка. Дніпро: ДДУВС, 2020. 457 с

Плани діяльності – це акти внутрішньої організаційної діяльності, які визначають систему заходів щодо організації та здійснення нагляду за дотриманням прав дітей, графіку виїзду до сімей, які потрапили у скрутні життєві обставини, за відповідній період, порядок і термін їх проведення та виконавців цих заходів.

Постанови – це індивідуальні правові акти, що виносяться уповноваженими посадовими особами підрозділів ювенальної превенції для здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності. Постанова має конкретний припис для особи, відносно якої вона виноситься. Окремим видом НПА в діяльності підрозділів ювенальної превенції є акти-дії (конклюдентні акти), які виражаються в усній формі, наприклад, попередження про недопустимість неправомірної поведінки, мають попереджувальний характер та можуть оформлюватись у формі доповідної записки або рапорту працівника поліції ювенальної превенції.

Ще однією складовою правової форми адміністративної діяльності ювенальної превенції Національної поліції є **укладання адміністративних договорів**. Адміністративний договір в діяльності ювенальної поліції виступає особливим засобом регулювання суспільних відносин в сфері захисту прав дитини.

Основною метою адміністративного договору в діяльності ПЮП є профілактика правопорушень вчинених дітьми та стосовно дітей.

На сьогодні, не існує відомчого нормативно-правового акту, який би регламентував мету, зміст, суб'єктів та форми адміністративного договору в діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції.

Прикладами адміністративного договору в діяльності ПЮП НПУ можуть бути угоди що укладаються між Національною поліцією або Міністерством внутрішніх справ та іншими суб'єктами як державного так і недержавного характеру, що здійснюють свою діяльність в сфері захисту прав дитини.

Наприклад, Угода про партнерство між Міністерством внутрішніх справ та Міністерством освіти і науки України від 29 лютого 2016 року щодо впровадження експериментальної моделі співпраці навчальних закладів і поліції «Шкільний офіцер поліції» та Угода про партнерство між Управлінням ювенальної превенції департаменту превентивної діяльності Національної поліції України та Координаційним центром з надання правової допомоги кладена 11 червня 2020 року.

Також необхідно зазначити, що адміністративний договір не має на меті прибуток і здійснюється лише в межах компетенції суб'єктів договору для задоволення єдиної мети – досягнення суспільно значимого результату, а також обов'язково має письмову форму укладання.

МЕТОДИ

Сьогодні реалії поліцейської діяльності констатують той факт, що суспільство все більш негативно реагує на використання примусових заходів поліцією до осіб, під час забезпечення правопорядку. Окрім цього, діяльність поліції, відбувається під пильним прицілом ЗМІ, захисників та членів громадських організацій, волонтерів та антигромадських угруповань, міжнародних експертів. Експерти та фахівці з даного питання зазначають, що показником ефективності роботи правоохоронних органів, в сфері захисту прав, свобод та недоторканності людини, є рівень довіри населення до таких органів. Тому саме він є вектором, для розвитку діяльності поліції в цілому. Звичайно ж, Україна, як демократична країна, вже зробила крок вперед для посилення захисту прав людини та здійснила правоохоронну реформу у 2016 році, змінивши акценти в сфері призначення поліції з карального на сервісний орган. Це в свою чергу вимагає застосування таких методів адміністративного впливу, які будуть дозволяти поглиблювати довіру до поліції, зменшувати кількість правопорушень, а також підвищувати правосвідомість громадян.

Дана проблематика також стосується підрозділів ювенальної превенції Національної поліції, які безпосередньо стикаються з правопорушеннями вчиненими дітьми та відносно дітей. Тому для забезпечення ефективної адміністративної діяльності ювенальної превенції необхідно обрати ефективні та доцільні методи.

Адміністративна діяльність підрозділів ювенальної превенції здійснюється за допомогою прямих та непрямих засобів впливу на волю об'єкта своєї діяльності в межах компетенції, що визначена законодавством. Такі засоби та прийоми впливу на об'єкта діяльності називають методами. Хочемо зазначити, що використання методів адміністративної діяльності підрозділами ювенальної превенції в порівнянні з іншими підрозділами, що здійснюють превентивну діяльність є найспецифічною, адже об'єктом такого впливу є неповнолітня особа та її оточуюче середовище.

Тому проблематика застосування методів до неповнолітнього полягає в тому щоб мета впливу на об'єкта, тобто дитину, була виправдана обраними засобами, що використовує суб'єкт, в даному випадку підрозділи ювенальної поліції.

Розглянемо в чому виявляється сутність методів поліції в сфері захисту прав дитини:

1. Вони є засобом досягнення поставленої мети, завдань та функцій підрозділів ювенальної превенції;
2. Визначені адміністративно-правовим законодавством та застосовуються лише у межах компетенції;
3. Характеризуються повторюваністю вчинених дій;
4. Застосування методів носить комплексний характер
5. Відображають волю держави, повноваження юридично-владного характеру³.

Під методами адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції пропонуємо розуміти сукупність засобів та способів впливу, на дитину та її оточення, які здійснюють (застосовують) поліцейські підрозділів ювенальної поліції на підставі та у порядку передбаченому правовими нормами з метою усунення чинників, що можуть спонукати до протиправної поведінки у дітей або ж для припинення вже вчиненого дитиною правопорушення.

Загальноприйнятою класифікацією методів, які застосовує поліція у сфері забезпечення прав і свобод дитини серед науковців є їх поділ на загальні та спеціальні. *До загальних методів адміністративної діяльності поліції відносять три методи:*

ПЕРЕКОНАННЯ

ЗАОХОЧЕННЯ

ПРИМУСУ

В юридичній літературі виокремлюють спеціальні методи діяльності поліції в сфері захисту прав дітей такі як: поліцейське піклування, збирання даних та їх аналіз, профілактичний облік дітей. Ці методи закріплені в «Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України».

Щодо застосування певного методу в своїй діяльності, то одним із основних завдань адміністративної діяльності поліції в сфері захисту прав

³ Адміністративне право України: Підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гаращук, О.В. Дьяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. — К.: Юрінком Інтер, 2007. С.158-159.

дітей є саме профілактична діяльність, що спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення.

Пріоритетним методом який застосовує поліція у сфері забезпечення прав і свобод дитини повинен бути **метод переконання**.

Метод переконання підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, як суб'єкта забезпечення прав і свобод дитини – це виконання заходів профілактичної спрямованості з метою формування у дитини внутрішньої свідомої потреби у законній поведінці.

Метод переконання має бути першочерговим (основним) методом в адміністративній діяльності поліції, адже такий метод охоплює більше коло суб'єктів впливу ніж під час застосування примусу, систематично застосовується, є добровільним та обумовлюється гуманістичним характером побудови правової держави.

Такими заходами можуть бути:

1. Виховна бесіда як з дітьми так і особами з оточення дитини,
2. Обговорення та роз'яснення можливих негативних наслідків вчинення правопорушення,
3. Відвідування родин, які характеризуються як неблагополучні,
4. Надання інформаційно-правової допомоги дитині та особам з її оточення, зв'язок ювенального поліцейського з психологами та педагогами навчального закладу, на предмет можливого вчинення дітьми право порушень,
5. Залучення до заходів наукових, пізнавальних ігрових,
6. Виступи поліцейського на телебаченні, надання інтерв'ю,
7. Інформаційні заходи,
8. Гаряча лінія для дітей.

Адміністративний примус займає важливе місце в адміністративній діяльності Національної поліції України.

Звичайно ж, примус має бути заходом, як крайньої необхідності, що використовується уповноваженою особою в межах визначених законом. В адміністративній діяльності підрозділів ювенальної превенції метод адміністративного примусу є одним із важливих методів діяльності. Та

водночас серед усіх методів, в діяльності ювенального поліцейського, примус є правовим інструментом, що відноситься до найбільш жорстких засобів впливу.

На сьогодні, кожна правова держава світу використовує примус як один із невід'ємних елементів у системі заходів управління, в тому числі і по відношенню до неповнолітніх. Але це не відміняє того, що в науковому середовищі існує проблематика застосування адміністративного примусу в діяльності ювенального поліцейського в сфері забезпечення прав і свобод дитини.

Метод адміністративного примусу в діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України – це застосування уповноваженими особами підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, передбачених законодавством, заходів адміністративного впливу на правопорушника, з метою захисту прав та інтересів дитини, а також захисту суспільних інтересів та інтересів інших осіб від протиправних дій неповнолітніх осіб, шляхом превенції та припинення правопорушень⁴.

⁴ Пісоцька К. О. Методи адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). № 8(44). 2021. С.14-18. ISSN 2353-8406.

Для більш глибокого розуміння сутності адміністративного примусу, розглянемо його **ознаки та класифікацію**.

Аналіз правових джерел дає нам підстави щодо виокремлення (визначення) наступних ознак адміністративного примусу **в діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України**:

1. Заходи адміністративного примусу застосовуються тільки уповноваженими посадовими особами, які визначенні законодавством;
2. Застосовуючи заходи примусу, уповноважена посадова особа має переконати громадянина до виконання ним загальнообов'язкових правил поведінки або ж припинення чи покарання за вчинення протиправних дій;
3. Види, порядок застосування, строки застосування заходів адміністративного примусу визначаються нормативно-правовими актами⁵.
4. Однією з визначальних ознак адміністративного примусу є те, що заходи впливу застосовуються саме в примусовому порядку⁶.

В Законі України «Про Національну поліцію» розділом V «Поліцейські заходи» передбачено заходи адміністративного примусу, які поліцейські, зокрема підрозділи ювенальної превенції, які застосовуються для виконання повноважень поліції.

Отже, можемо сказати, що законодавець надав визначення адміністративного примусу в діяльності поліцейських, закріпивши його таким поняттям як «поліцейські заходи». Однак, в Законі України «Про Національну поліцію» поділу на групи чи види заходів примусу не має, натомість, є перелік превентивних поліцейських заходів та поліцейських заходів примусу.

Так, згідно статті 31 Закону України «Про Національну поліцію» **поліцейський може застосувати такі превентивні заходи**:

- 1) Перевірка документів особи;
- 2) Опитування особи;
- 3) Поверхнева перевірка і огляд;
- 4) Зупинення транспортного засобу;

⁵ Пелех М. І. Адміністративно-правові засади здійснення адміністративного примусу органами Національної поліції України – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2021.

⁶ Іванцов В.О. Проблеми класифікації заходів адміністративного примусу / О.В. Джафарова, В.О. Іванцов // Актуальні проблеми державного управління. – 2007. - № 1 (31). – С. 59-67

- 5) Вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території;
- 6) Обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;
- 7) Проникнення до житла чи іншого володіння особи;
- 8) Перевірка дотримання вимог дозвільної системи органів внутрішніх справ;
- 9) Застосування технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;
- 10) Перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;
- 11) Поліцейське піклування.

Окремою статтею законодавець виокремлює поліцейські заходи примусу. Так, згідно статті 31 Закону України «Про Національну поліцію» **поліцейський під час виконання повноважень може застосовувати такі заходи примусу:**

- 1) Фізичний вплив (сила);
- 2) Застосування спеціальних засобів;
- 3) Застосування вогнепальної зброї.

Досліджуючи дану проблематику хочемо зауважити, що застосовуючи поліцейські заходи (превентивні заходи чи заходи примусу) уповноважені посадові особи керуються нормами адміністративно-правового законодавства.

Зазначимо, що превентивні заходи та заходи примусу є заходами адміністративного примусу. В той же час хочемо наголосити на тому, що дані поняття не є тотожними, адже Закон України «Про Національну поліцію» не надає вичерпний перелік всіх заходів адміністративного примусу, які здійснюють поліцейські, в тому числі і поліцейські ювенальної превенції.

Заходи адміністративного примусу, які застосовуються уповноваженими посадовими особами підрозділів ювенальної превенції Національної поліції – це вчинення певних дій уповноваженими посадовими особами підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з метою попередження, припинення та запобігання правопорушень, що вчиняється дітьми та відносно дітей, які урегульовані нормами адміністративного права та застосовуються в примусовому порядку.

Поліцейські заходи адміністративного примусу, які застосовуються уповноваженими посадовими особами підрозділів ювенальної превенції Національної поліції **характеризуються такими особливостями:**

- 1) Застосовуються лише поліцейськими підрозділів ювенальної превенції Національної поліції;
- 2) Здійснюються на підставі та у межах спеціально визначених норм (*Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та іншими нормативно-правовими актами*);
- 3) Метою застосування є запобігання та припинення правопорушення в даний момент, тобто вимога певної дії та настання фактичного результату;
- 4) Згідно чинного законодавства можуть мати превентивний або примусовий характер;
- 5) Їх застосування характеризується обов'язковим процесуальним оформленням, що уможлиблює його оскарження у разі порушення правових норм поліцейськими під час застосування заходу примусу;
- 6) Здійснюється за допомогою словесних та фізичних дій.

Підставами для застосування поліцейського заходу є юридичні та фактичні передумови. **До юридичних передумов застосування поліцейського заходу слід віднести:**

- 1) Закріплення на рівні Закону України «Про Національну поліцію» (*або Кодексом України про адміністративні правопорушення, Кримінальним процесуальним кодексом України та іншими законами*) покладених на поліцію повноважень щодо застосування певних поліцейських заходів;
- 2) Законодавчо закріплені вимоги, порядок та процедура вчинення та оформлення поліцейських заходів;
- 3) Законодавчо закріплені умови, за яких може застосовуватися той чи інший поліцейський захід⁷.

⁷ О. І. Безпалова, О.В. Джафарова, С.М. Князев та ін. Адміністративна діяльність поліції у питаннях та відповідях: навч. посіб. /за заг. ред. О. М. Бандурки. Харків: ХНУВС, 2017. 242 с.

Поліцейські заходи адміністративного примусу, які застосовуються уповноваженими посадовими особами підрозділів ювенальної превенції Національної поліції передбачені такими **базовими нормативно-правовими актами**:

- 1) Закон України «Про Національну поліцію»;
- 2) Кодекс України про адміністративні правопорушення;
- 3) Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та інші.

Класифікація заходів адміністративного примусу, які застосовуються уповноваженими посадовими особами підрозділів ювенальної превенції Національної поліції:

- 1) Заходи адміністративного примусу, пов'язані з вчиненням правопорушення дитиною.
- 2) Заходи адміністративного примусу, пов'язані з вчиненням правопорушення батьків або осіб, що їх замінюють.
- 3) Заходи адміністративного попередження.

Вищезазначена класифікація заходів адміністративного примусу, які застосовуються підрозділами ЮП визначена наступними нормативно-правовими актами:

- Кодексом України про адміністративні правопорушення;
- Законами України:
 - ✓ «Про Національну поліцію»,
 - ✓ «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи»,
 - ✓ «Про запобігання та протидію домашньому насильству»;
- Наказ МВС «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України».

ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ВЧИНЕННЯМ ПРАВОПОРУШЕННЯ ДИТИНОЮ

1) Притягнення до адміністративної відповідальності дітей віком від 16 до 18 років, які вчинили адміністративні правопорушення (до неповнолітніх застосовуються заходи впливу, що передбачені ст.24-1 КУпАП) ;

2) Затримування і тримання не більше 8 годин у спеціально відведених для цього приміщеннях дітей, які залишилися без нагляду, на період до передання їх батькам, законним представникам або до влаштування їх до закладів відповідно до законодавства. (Інформація про дитину в обов'язковому порядку вноситься до журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених відповідного органу поліції із зазначенням часу доставлення та вибуття;

3) Виклик дітей під час провадження у справі про адміністративне правопорушення, учинене дитиною, тобто адміністративний привід дитини;

4) Вимога припинити протиправну поведінку;

5) Вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території;

6) Обмеження пересування особи, транспортного засобу або фактичного володіння річчю;

7) Проникнення до житла чи іншого володіння особи;

8) Перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;

9) Особистий огляд дитини, речей, які є при ній, транспортних засобів;

10) Доставляння до органів НП України дітей, які вчинили адміністративне чи кримінальне правопорушення;

11) Взяття на облік;

12) Застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї з обмеженням щодо застосування до неповнолітніх осіб;

**ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРИМУСУ,
ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ВЧИНЕННЯМ ПРАВОПОРУШЕННЯ
БАТЬКІВ, АБО ОСІБ, ЩО ЇХ ЗАМІНЮЮТЬ**

1) Виклик батьків, інших законних представників під час провадження у справі про адміністративне правопорушення, учинене дитиною;

2) Притягнення до адміністративної відповідальності батьків за невиконання ними або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей;

3) Виклик батьків, інших законних представників під час провадження у справі про адміністративне правопорушення, учинене дитиною;

4) Перевірка дотримання обмежень, установлених законом стосовно осіб, які перебувають під адміністративним наглядом, та інших категорій осіб;

5) Виявлення осіб, що втягують дітей у злочинну діяльність;

6) Відвідування сім'ї, члени яких перебувають на профілактичному обліку, за місцем їх проживання;

7) Направлення осіб, які вчинили насильство в сім'ї на проходження програми для кривдників.

**ЗАХОДИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОПЕРЕДЖЕННЯ,
ЩО НЕ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ВЧИНЕННЯМ
ПРАВOPУШЕННЯ ДИТИНОЮ БАТЬКІВ, АБО ОСІБ,
ЩО ЇХ ЗАМІНЮЮТЬ**

1) Повертати до місця постійного проживання, навчання або направляти до спеціальних установ для дітей у термін не більше восьми годин з моменту виявлення дітей, яких було підкинуто, або які заблукали, або залишили сім'ю чи навчально-виховні заклади;

2) Направлення на медичне обстеження й лікування батьків або осіб, які їх замінюють, якщо хвороба перешкоджає виконанню ними батьківських обов'язків;

3) Контроль за дотриманням суб'єктами підприємницької діяльності вимог законодавства щодо заборони продажу неповнолітнім особам алкогольних, слабоалкогольних напоїв і тютюнових виробів, а також щодо дотримання обмежень перебування дітей у нічний час у закладах, в яких провадиться діяльність у сфері розваг, та закладах громадського харчування;

4) Відвідування дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, за місцем їх проживання разом із службою у справах дітей для з'ясування умов проживання;

5) Направлення дитини до відповідного закладу для надання необхідної медичної, психологічної допомоги;

6) Повернення дітей, яких було підкинуто, або які заблукали, або залишили сім'ю чи навчально-виховні заклади до місця постійного проживання, навчання або направлення до спеціальних установ для дітей

7) Перевірка документів;

8) Поверхнева перевірка і огляд;

9) Зупинення транспортного засобу.

СПЕЦІАЛЬНІ УСТАНОВИ ДЛЯ ДІТЕЙ

У ст. 1 Закону України "Про органи і служби у справах неповнолітніх і спеціальні установи для неповнолітніх" (надалі по тексту – Закон) визначено перелік спеціальних установ, **які здійснюють соціальний захист і профілактику правопорушень серед неповнолітніх**, у тому числі:

- ✓ притулки для неповнолітніх служб у справах неповнолітніх;
- ✓ центри медико-соціальної реабілітації неповнолітніх органів охорони здоров'я;
- ✓ центри соціально-психологічної реабілітації дітей;
- ✓ соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка);
- ✓ загальноосвітні школи та професійні училища соціальної реабілітації органів освіти;
- ✓ приймальники-розподільники для неповнолітніх органів національної поліції.

Стаття 11 цього Закону регламентує діяльність **притулків для неповнолітніх служб у справах неповнолітніх**. Притулки створюються відповідно до соціальних потреб кожного регіону для тимчасового розміщення в них неповнолітніх віком від 3-х до 18 років, які потребують соціального захисту держави. До притулку для неповнолітніх приймаються неповнолітні, які: заблукали; були підкинуті; залишилися без піклування батьків або опікунів; залишили сім'ї чи заклад освіти; вилучені кримінальною міліцією у справах неповнолітніх із сімей, перебування в яких загрожує життю та здоров'ю дітей; втратили зв'язок з батьками під час стихійного лиха, військового конфлікту, техногенної катастрофи тощо; не мають постійного місця проживання і засобів для життя; самі звернулися по допомогу до адміністрації притулку.

Основними завданнями притулків для неповнолітніх є створення належних житлово-побутових і психологічних умов для забезпечення їх нормальної життєдіяльності. Діти можуть перебувати в притулку для дітей протягом часу, необхідного для їх подальшого влаштування, але не більш як 90 діб. Однією з підстав для прийняття до притулку є акт уповноваженого підрозділу органів Національної поліції про доставлення до притулку покинутої дитини або дитини, яка заблукала.

Стаття 11-1 Закону визначає діяльність **центрів соціально-психологічної реабілітації дітей**. Такі центри підпорядковуються відповідній службі у справах дітей для тривалого (стаціонарного) або денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих

обставинах, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги. Строк перебування дитини в центрі соціально-психологічної реабілітації дітей залежить від конкретних обставин, але не може перевищувати відповідно 9 і 12 місяців у разі стаціонарного і денного перебування. Строк перебування дитини в центрі визначається психолого-медико-педагогічною комісією за погодженням із відповідною службою у справах дітей.

Згідно ст. 11-2 Закону діють **соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка)**. Такі центри є закладами соціального захисту для проживання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились у складних життєвих обставинах, безпритульних дітей віком від 3 до 18 років, дітей, розлучених із сім'єю, надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової, інших видів допомоги та подальшого їх влаштування.

Стаття 9 Закону визначає діяльність **центрів медико-соціальної реабілітації неповнолітніх**, які створюються в державній системі охорони здоров'я. До центрів направляються неповнолітні віком від 11 років, які вживають алкоголь, наркотики, а також неповнолітні, які за станом здоров'я не можуть бути направлені до загальноосвітніх шкіл і професійних училищ соціальної реабілітації. Неповнолітні перебувають у центрах медико-соціальної реабілітації протягом терміну, необхідного для лікування, але не більше двох років.

Основними завданнями центрів є лікування, психо-соціальна реабілітація і корекція поведінки неповнолітніх, які потребують їх унаслідок вживання алкоголю, наркотиків, інших психотропних засобів, а також неповнолітніх із девіантними (такими, що відхиляються від норми) формами поведінки. Питання про прийняття до центру вирішується керівництвом центру за наявності заяви батьків або осіб, які їх замінюють; наявності рішення служби в справах неповнолітніх.

Відповідно до ст. 8 Закону створено **спеціальні навчально-виховні установи для неповнолітніх**, які потребують особливих умов виховання. Це загальноосвітні школи та професійні училища соціальної реабілітації органів освіти. До цих закладів направляються неповнолітні, які вчинили злочин у віці до 18 років або правопорушення до досягнення віку, з якого настає кримінальна відповідальність. До загальноосвітніх шкіл соціальної реабілітації направляються за рішенням суду неповнолітні з 11 до 14 років, а до професійних училищ соціальної реабілітації – з 14 років. Термін перебування у цих установах визначається судом, але може становити не більше трьох років.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ (2)

1. Метод переконання підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, як суб'єкта забезпечення прав і свобод дитини – це:

А. Виконання заходів профілактичної спрямованості з метою формування у дитини внутрішньої свідомої потреби у девіантній поведінці;

Б. Виконання заходів профілактичної спрямованості з метою формування у дитини внутрішньої свідомої потреби у законній поведінці;

В. Виконання заходів профілактичної спрямованості з метою формування у батьків дитини внутрішньої свідомої потреби у законній поведінці;

Г. Профілактичне направлення до спеціального виховного закладу.

2. Назвіть які з перелічених заходів є заходами профілактики правопорушень та боротьби з дитячою бездоглядністю, безпритульністю:

А. Профілактичні громадські роботи;

Б. Профілактичне направлення до спеціального виховного закладу;

В. Профілактичний виклик до відділу поліції;

Г. Профілактичні рейди.

3. Які заходи здійснюються щодо конкретної дитини з метою попередження вчинення нею адміністративних та кримінальних правопорушень?

А. Заходи загальної профілактики;

Б. Заходи індивідуального захисту;

В. Заходи загального нагляду;

Г. Заходи індивідуальної профілактики.

4. Заходи індивідуальної профілактики застосовуються до:

А. Малолітньої особи;

Б. Групи осіб, що вчинили подібні адміністративні правопорушення;

В. Конкретної дитини;

Г. Групи осіб, що вчинили подібні кримінальні правопорушення.

5. Вкажіть чи необхідно дотримуватися статті 2 Конвенції «Про права дитини» під час здійснення заходів індивідуальної профілактики?

- А. Не регламентується законодавством;
- Б. Так, за умови не досягнення дитиною 16 років;
- В. Так, оскільки це є вимогою до заходу;
- Г. На розсуд суду.

6. Вкажіть де повинні здійснюються заходи загальної профілактики згідно чинного законодавства:

- А. В місці проживання дитини;
- Б. В місці відпочинку дитини;
- В. У навчальних закладах;
- Г. Загальна профілактика може здійснюватися у будь-якому місці.

7. До загальних методів адміністративної діяльності поліції відносять наступні методи:

- А. Пекреккання, вмовляння, спонукання;
- Б. Переконання, примус, заохочення;
- В. Нагородження, ультиматум, примус.
- Г. Заохочення, примус, спонукання.

8. Вкажіть коли поліцейський підрозділу ювенальної превенції вносить відомості до електронної картки інформаційної підсистеми у разі заведення ОПС?

- А. Протягом 5 діб до заведення ОПС;
- Б. На власний розсуд;
- В. негайно, але не пізніше, ніж за 3 доби до заведення ОПС;
- Г. Протягом доби після заведення ОПС.

9. Сукупність засобів та способів впливу, на дитину та її оточення, які здійснюють (застосовують) поліцейські підрозділів ювенальної поліції на підставі та у порядку передбаченому правовими нормами з метою усунення чинників, що можуть спонукати до протиправної поведінки у дітей або ж для припинення вже вчиненого дитиною правопорушення називають:

А. Методами адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції;

Б. Видами адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції;

В. Ознаки адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції;

Г. Формами адміністративної діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції;

10. Для чого використовуються усні акти (за формою видання) в діяльності підрозділів ювенальної превенції?

А. Не використовуються;

Б. Для забезпечення вирішення завдань, що не передбачають заповнення;

В. Спрощення виконання повноважень або скорочення часу фіксування і передачі необхідної інформації;

Г. Використовується лише поліцейськими, які мають досвід роботи в підрозділах ювенальної превенції не менше 3-х років;

Відповіді на тестові завдання:

1-Б, 2-Г, 3-Г, 4-В, 5-В, 6-Г, 7-Б, 8-Г, 9-А, 10-Б

Розділ 3

**Особливості провадження у справах
про адміністративні правопорушення
щодо неповнолітніх**

Провадження у справах про адміністративні правопорушення – це нормативно врегульована діяльність Національної поліції, інших уповноважених законом суб'єктів по реагуванню на адміністративний проступок шляхом застосування адміністративної відповідальності, а також попередження протиправної поведінки.

Загальним суб'єктом адміністративної відповідальності є фізична осудна особа, яка досягла віку 16 років.

Існують певні особливості адміністративної відповідальності двох груп суб'єктів: неповнолітніх осіб (тобто осіб віком від 16 до 18 років) та на військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів.

ОСОБЛИВОСТІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОСІБ ВІКОМ ВІД 16 ДО 18 РОКІВ

- ✓ Поліцейський не має права накладати адміністративні стягнення на таких осіб.
- ✓ Справи щодо адміністративних правопорушень, які вчинені неповнолітніми розглядаються виключно судом (стаття 221 КУпАП).
- ✓ За вчинення адміністративних правопорушень **до неповнолітніх** у віці від шістнадцяти до вісімнадцяти років можуть бути застосовані **заходи впливу** відповідно до статті 24-1 КУпАП:
 - 1) Зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення у потерпілого;
 - 2) Попередження;
 - 3) Догана або сувора догана;
 - 4) Передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам на їх прохання.

Такі заходи впливу застосовуються виключно судом!

У разі вчинення особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років адміністративних правопорушень, передбачених статтями 44, 51, 121-127, 130, 139, частиною другою статті 156, статтями 173, 174, 185, 190-195 КУпАП, вони підлягають адміністративній відповідальності **на загальних підставах**.

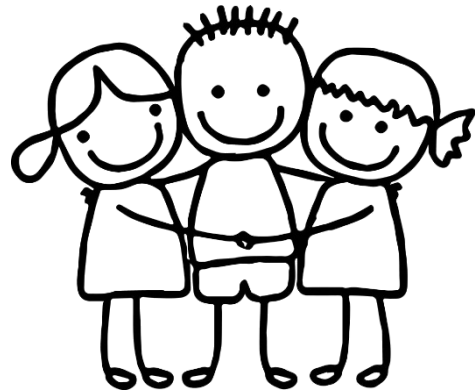

НАПРИКЛАД

Поліцейський зупинив двох осіб, які вчинили адміністративні правопорушення за які накладати стягнення має право сам поліцейський. Одному правопорушнику 17 років, а іншому – 19. Щодо першого порушника (17 років) офіцер поліції зможе лише скласти протокол за порушення і направити його до суду. Щодо другого порушника (19 років) поліцейський має право винести постанову про накладення адміністративного стягнення і притягнення до адміністративної відповідальності.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

У разі вчинення адміністративного правопорушення особою віком від 14 до 16 років, суб'єктом відповідальності будуть батьки дитини-правопорушника або особи, що їх замінюють. Тоді дільничний офіцер поліції має повноваження скласти протокол про адміністративне правопорушення за частиною 3 статті 184 КУпАП і направити його до суду.

ВАЖЛИВО!

*Про затримання неповнолітнього обов'язково повідомляють його батьків або осіб, які їх замінюють. У протоколі про адміністративне затримання зазначається час, дата повідомлення, кого повідомлено і в який спосіб. За неможливості поінформувати родичів та в разі відмови затриманої особи надати інформацію для їх повідомлення **про це робиться відповідний запис затриманої особи та посадової особи, яка склала протокол про адміністративне затримання, із зазначенням поважних причин.***

- Учасниками провадження є також **законні представники та представники**, статус яких визначається статтею 270 КУпАП.
- Відповідно до закону, **інтереси особи**, яка притягається до адміністративної відповідальності, і потерпілого, **які є неповнолітніми або особами, що через свої фізичні або психічні вади не можуть самі здійснювати свої права у справах про адміністративні правопорушення**, мають право представляти їх **законні представники**:
 - ✓ батьки,
 - ✓ усиновителі,
 - ✓ опікуни,
 - ✓ піклувальники.
- **Законні представники та представники мають право:**
 - 1) знайомитися з матеріалами справи;
 - 2) заявляти клопотання; від імені особи, інтереси якої вони представляють,
 - 3) приносити скарги на рішення органу (посадової особи), який розглядає справу.

ЦІКАВИЙ ФАКТ!

Вчинення адміністративного правопорушення неповнолітньою особою вважається **пом'якшуючою обставиною** під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, а **втягнення неповнолітнього в правопорушення** – **обтяжуючою обставиною** для повнолітнього правопорушника.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ УЧАСНИКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 173⁴ КУпАП. Булінг (цькування) учасника освітнього процесу
Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, -
тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.
Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -
тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.
Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -
тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.
Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -
тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.
Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу –
тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку».

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- 1) систематичність (повторюваність) діяння;
- 2) наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності):
 - **кривдник (булер)** - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;
 - **потерпілий (жертва булінгу)** - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);
 - **спостерігачі** - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);
 - **сторони булінгу (цькування)** - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).
- 3) дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого".

Територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України є одними із суб'єктів реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в закладах освіти. Так, ювенальний поліцейський має право скласти протокол про адміністративне правопорушення за ст. 173-4 КУпАП. Компетенція щодо розгляду таких справ та вирішення питання по суті належить до компетенції судів загальної юрисдикції.

Наказ МВС України «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» від 28.12.2019 № 1646 визначає механізм реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти всіх типів і форм власності, крім тих, які забезпечують здобуття освіти дорослих, у тому числі післядипломної освіти.

Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в закладі освіти, є:

1. Замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
2. Неврівноважена поведінка;
3. Агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
4. Різка зміна звичної для дитини поведінки;
5. Уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
6. Відлюдкуватість, уникнення спілкування;
7. Ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
8. Занижена самооцінка, наявність почуття провини;
9. Поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
10. Демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
11. Схильність до пропуску навчальних занять;
12. Відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;
13. Депресивні стани;
14. Аутоагресія (самоушкодження);
15. Суїцидальні прояви;
16. Явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
17. Намагання приховати травми та обставини їх отримання;
18. Скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
19. Наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
20. Наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

До булінгу (цькування) в закладах освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

1. Умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
2. Словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
3. Будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
4. Будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
5. Інші правопорушення насильницького характеру.

Під час складання протоколів про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173-4 КУпАП необхідно пам'ятати про⁸:

1. Необхідність зазначати в протоколі про адміністративне правопорушення усі об'єктивні ознаки складу адміністративного правопорушення.

- Так, однією з таких обов'язкових ознак є систематичність вчинюваного діяння. Тобто в протоколі необхідно вказати про всі факти вчинення булінгу, в який період часу вони відбувалися, з конкретною вказівкою на час кожної події тощо, а не один або один останній.

2. Необхідність правильної кваліфікації протиправних дій винних осіб.

- Відповідно до норм КУпАП у разі вчинення булінгу малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, необхідно кваліфікувати дії за спеціальною нормою ст. 173-4 КУпАП (частина 3 або 4), а не за загальною нормою, передбаченою ст. 184 КУпАП, про що прямо вказано в законі. Так, частина 3 ст. 184 КУпАП передбачає адміністративну відповідальність за вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено цим Кодексом, крім порушень, передбачених частинами третьою або четвертою ст. 173-4 КУпАП.
- Проте замість того, щоб кваліфікувати дії за ч. 3 або 4 ст. 173-4 КУпАП (Булінг (цькування) учасника освітнього процесу), поліцейські стандартно кваліфікують дії винних осіб за ч. 3 ст. 184 КУпАП (Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей). Крім того, деякі суди так само неправильно кваліфікують дії батьків, чії діти вчинили булінг.

⁸ Дрок І.С. Особливості складання протоколу про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-4 КУпАП // Організаційно-правове забезпечення підрозділів превентивної діяльності Національної поліції: Матеріали регіонального круглого столу (м. Дніпро, 19 червня 2020 року). Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2020. С.45-49.

3. Необхідність доповнювати матеріали справи про адміністративне правопорушення доказами: поясненнями свідків, довідками з медичних закладів, фото-, відео- матеріалами, речовими доказами.

- Підсумовуючи, хочемо наголосити, що протокол про адміністративне правопорушення, передбачене статтею 173-4 КУпАП, складається відповідно до загальних вимог, які висуваються до даного роду документів. Водночас підвищеної уваги від поліцейських потребують моменти, пов'язані із доказуванням вини особи. Для цього в протоколі про адміністративне правопорушення обов'язково необхідно зазначити об'єктивні ознаки складу адміністративного правопорушення, а також долучати весь комплекс доказів у справі для того, щоб вина особи була доведена в суді. Крім того, потребують більшої уваги питання кваліфікації правопорушення, передбаченого ст. 173-4 КУпАП, та відмежування його від суміжного складу адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 184 КУпАП.

Організація роботи та здійснення заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них

Поліцейські підрозділів ювенальної превенції уживають заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству в межах **Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»**.

Повноваження поліцейських підрозділів ювенальної превенції у сфері запобігання та протидії домашньому насильству поширюються на випадки, коли особа, яка вчинила домашнє насильство, або особа, яка зазнала домашнього насильства чи стала свідком (очевидцем) такого насильства, не досягла 18-річного віку:

1. Виявляють факти домашнього насильства, вчиненого дітьми і стосовно дітей, та реагують на них в порядку, визначеному законодавством;
2. Приймають і розглядають заяви та повідомлення про факти домашнього насильства, вчиненого дітьми та стосовно дітей, вживають

- заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам;
3. Вносять термінові заборонні приписи стосовно кривдників;
 4. Вживають заходів щодо взяття на профілактичний облік та проведення профілактичної роботи з дітьми-кривдниками;
 5. Здійснюють контроль за виконанням дітьми-кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії;
 6. Інформують постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;
 7. Взаємодіють з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, в порядку, визначеному законодавством;
 8. Здійснюють повноваження у сфері запобігання та протидії домашньому насильству з урахуванням міжнародних стандартів реагування правоохоронних органів на випадки домашнього насильства та оцінки ризиків;
 9. Проводять оцінку ризиків вчинення домашнього насильства у визначеному законодавством України порядку.

Поліцейські ювенальної превенції здійснюють поліцейське піклування щодо дітей відповідно до законодавства України.

У разі надходження повідомлення про вчинення домашнього насильства дитиною та стосовно неї, поліцейський проводить оцінку ризиків, за результатами якої може бути винесений терміновий заборонний припис, та негайно інформує службу у справах дітей про виявлену дитину для організації її соціального захисту.

До проведення такої оцінки можуть бути додатково залучені інші суб'єкти виявлення та/або організації соціального захисту дітей у межах їх повноважень.

Поліцейські ювенальної превенції можуть проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинення акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи.

Заходи поліцейського піклування щодо неповнолітніх

Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 41 Закону України «Про Національну поліцію» до неповнолітньої особи віком до 16 років у разі, якщо вона залишилась без догляду здійснюється поліцейське піклування.

Піклування є особливою формою державної турботи про неповнолітніх дітей, що залишились без піклування батьків. На міжнародному рівні закріплено обов'язок кожної держави забезпечити дитині такий захист і піклування, які необхідні для її благополуччя, беручи до уваги права і обов'язки її батьків, опікунів чи інших осіб, які відповідають за неї за законом, і з цією метою вживають всіх законодавчих і адміністративних заходів.

Поліцейське піклування щодо неповнолітніх є превентивним поліцейським заходом, є заходом попередження вчинення адміністративних та кримінальних правопорушень неповнолітніми, спрямований на недопущення їх вчинення відносно неповнолітніх осіб віком до 16 років.

Суб'єктом застосування поліцейського піклування є співробітник поліції. Наслідком застосування поліцейського піклування відносно неповнолітнього є передання батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування.

Обов'язки поліцейського під час застосування поліцейського піклування відносно дитини:

1. негайно роз'яснити дитині зрозумілою для неї мовою підставу застосування поліцейського заходу;
2. Роз'яснити право на отримання медичної допомоги;
3. Роз'яснити право на надання пояснень та оскарження дій поліцейського;
4. Надати дитині можливість негайно повідомити про своє місце перебування близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб за вибором цієї особи;

5. Самостійно негайно повідомити батьків або усиновителів, опікунів, піклувальників, орган опіки та піклування про місце перебування неповнолітньої особи.

Повідомлення про права і їх роз'яснення поліцейським може не проводитися у випадку, коли є достатні підстави вважати, що особа не може усвідомлювати свої дії і керувати ними. Поліцейський уповноважений вилучити у дитини зброю чи інші предмети, якими вона може завдати шкоди оточуючим чи собі, незалежно від того, чи заборонені вони в обігу.

Поліцейському заборонено здійснювати обшук дитини, щодо якої здійснюється поліцейське піклування.

Про застосування поліцейського піклування складається протокол, в якому зазначаються: місце, дата і точний час (година і хвилини) застосування поліцейського заходу; підстави застосування; опис вилученої зброї чи інших предметів; клопотання, заяви чи скарги дитини, якщо такі надходили, наявність чи відсутність видимих тілесних ушкоджень. Протокол підписується поліцейським та дитиною. **Копія протоколу** негайно під розпис вручається дитині. Протокол може не надаватися дитині для підписання, у випадку, коли є достатні підстави вважати, що вона не може усвідомлювати свої дії і керувати ними. У такому випадку протокол надається батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування.

Про кожне застосування поліцейського заходу поліцейський одразу повідомляє за допомогою технічних засобів відповідального поліцейського в підрозділі поліції.

Відповідно до законодавства України, поліцейський (працівник ювенальної превенції) здійснює наступні заходи щодо попередження домашнього насильства відносно дітей:

1. Виявляє причини і умови, що сприяють проявам домашнього насильства відносно дитини, вживає у межах своїх повноважень заходів щодо їх усунення;

2. Бере на облік дослих осіб, схильних до вчинення домашнього насильства відносно дитини;
3. Приймає та розглядає у межах своїх повноважень, визначених законом, заяви і повідомлення домашнє насильство відносно дітей або про реальну загрозу його вчинення;
4. Вживає відповідних заходів щодо припинення домашнього насильства відносно дитини, а також дій членів сім'ї, що направлені на виконання реальної загрози вчинення домашнього насильства відносно дитини;
5. Повідомляє дитині та її законному представникові (за умови відсутності в його діях протиправних дій відносно дитини) про права, заходи і послуги, якими вони можуть скористатися для захисту дитини;
6. Взаємодіє із спеціально уповноваженими органами виконавчої влади з питань попередження домашнього насильства, з органами опіки і піклування та спеціалізованими установами для осіб, які вчинили домашнє насильство, та жертв такого насильства у питаннях попередження домашнього насильства відносно дитини;
7. Надає інформацію з питань попередження насильства в сім'ї відносно дитини на запит уповноважених органів.

Стаття 51 КУпАП. Дрібне викрадення чужого майна

Дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати, -

тягне за собою накладення штрафу від десяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на сорок від п'яти до десяти діб.

Повторне протягом року вчинення правопорушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, - тягне за собою накладення штрафу від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк від десяти до п'ятнадцяти діб.

Викрадення чужого майна вважається дрібним, якщо вартість такого майна на момент вчинення правопорушення **не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян.**

- **Об'єктом даного адміністративного проступку** є суспільні відносини у сфері власності. **Предмет посягання** - будь-яке майно, вартість якого не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян.
- **Об'єктивна сторона правопорушення** виражається у дрібному викраденні чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства, привласнення чи розтрати (матеріальний склад).
З урахуванням співвідношення максимальної вартості предмета посягання за цією статтею із реальними соціально-економічними умовами вважаємо недоречним проведення теоретичного розмежування між формами здійснення дрібного викрадення чужого майна, а так само і рівень санкцій, передбачених в якості адміністративного стягнення за його вчинення.
- **Суб'єкт адміністративного проступку** - загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16- річного віку).
- **Суб'єктивна сторона правопорушення** визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі умислу.

Особливості кваліфікації дрібного викрадення чужого майна полягатимуть у встановленні поліцейськими:

- ✓ предмету правопорушення;
- ✓ способу вчинення правопорушення.

Предметом адміністративного правопорушення за статтею 51 КУпАП є чуже майно, вартість якого на момент вчинення правопорушення не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, яке не перебуває у власності чи законному володінні особи і яким вона заволоділа незаконним шляхом.

Примітка:

- ✓ *Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст. 13 КУПАП.*
- ✓ *Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП).*
- ✓ *Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 222 КУпАП судом.*

АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ПО ФАКТУ ДРІБНОГО ВИКРАДЕННЯ ЧУЖОГО МАЙНА (ст. 51 КУпАП)

виїжджати (виходити) на конфлікт в кількості не менше двох працівників поліції ювенальної превенції

з'ясувати можливість використання допомоги з боку представників служб у справах дітей та інших уповноважених органів;

попередньо розподілити ролі з урахуванням потреби у взаємодії та кількості учасників конфлікту

по факту прибуття на місце конфлікту перевіряємо документи

викликаємо батьків чи осіб що їх замінюють

відбираємо пояснення від батьків неповнолітньої особи по факту

складаємо протокол про адміністративне правопорушення в порядку ст.51 КУПАП

встановлюємо всіх осіб конфлікту

збираємо адміністративний матеріал для направлення до суду

відбираємо пояснення від свідків, охоронців, інших учасників

отримуємо відео матеріал камер спостереження (якщо майно викрадене в мережевому магазині)

опитуємо дитину в присутності батьків, психолога

Примітка:

- ✓ Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст.13 КУПАП. Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП). Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 222 КУпАП судом
- ✓ Особливості кваліфікації дрібного викрадення чужого майна полягатимуть у встановленні поліцейськими : предмету правопорушення; способу вчинення правопорушення.
- ✓ Предметом адміністративного правопорушення за статтею 51 КУпАП є чуже майно, вартість якого на момент вчинення правопорушення не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, яке не перебуває у власності чи законному володінні особи і яким вона заволоділа незаконним шляхом.

Стаття 173 КУпАП. Дрібне хуліганство

Дрібне хуліганство, тобто нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян,- тягне за собою накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

- **Об'єктом даного адміністративного проступку** є суспільні відносини у сфері охорони громадського порядку.
- **Об'єктивна сторона правопорушення** виражається у нецензурній лайці в громадських місцях, образливому чіплянні до громадян та інших подібних діях, що порушують громадський порядок і спокій громадян (формальний склад).
- **Суб'єкт адміністративного проступку** - загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16- річного віку).
- **Суб'єктивна сторона правопорушення** визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі прямого чи непрямого умислу.

Примітка:

- ✓ *Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст. 13 КУПАП.*
- ✓ *Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП).*
- ✓ *Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згі но ст. 222 КУпАП судом*

Особливості кваліфікації дрібного викрадення чужого майна полягатимуть у встановленні поліцейськими :

- ✓ предмету правопорушення;
- ✓ способу вчинення правопорушення.

Предметом адміністративного правопорушення за статтею 51 КУпАП є чуже майно, вартість якого на момент вчинення правопорушення не перевищує 0,2 неоподаткованого мінімуму доходів громадян, яке не перебуває у власності чи законному володінні особи і яким вона заволоділа незаконним шляхом.

АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ПО ФАКТУ ВЧИНЕННЯ ДРІБНОГО ХУЛІГАНСТВА НЕПОВНОЛІТНІМИ У ГРОМАДСЬКИХ МІСЦЯХ (СТ. 173 КУПАП)

виїжджати (виходити) на конфлікт в кількості не менше двох працівників поліції ювенальної превенції;

з'ясувати можливість використання допомоги з боку представників служб у справах дітей та інших уповноважених органів;

попередньо розподілити ролі з урахуванням потреби у взаємостраховці та кількості учасників конфлікту

перевіряємо документи

викликаємо батьків чи осіб що їх замінюють

відбираємо пояснення від батьків неповнолітньої

складаємо протокол про адміністративне правопорушення в порядку ст. 173 КУПАП;

встановлюємо всіх осіб конфлікту;

відбираємо пояснення від свідків інших учасників;

опитуємо неповнолітнього в присутності батьків,

збираємо адміністративний матеріал для направлення до суду.

Примітка:

Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст. 13 КУПАП. Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП). Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 221 КУПАП судом, оскільки суб'єктом правопорушення є особа у віці від 16 до 18 років.

Ст. 175-1. Куріння тютюнових виробів у заборонених місцях

Куріння тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради, - тягне за собою попередження або накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, - тягне за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

- **Об'єктом даного адміністративного проступку** є суспільні відносини у сфері охорони здоров'я, забезпечення пожежної безпеки та громадського порядку.

- **Об'єктивна сторона правопорушення** виражається у курінні тютюнових виробів у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради (формальний склад).

Законом України "Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення" до місць, де куріння тютюнових виробів прямо заборонено законом, віднесено робочі місця та громадські місця, за винятком спеціально для цього відведених місць. Власник або уповноважені ним особи, чи орендарі відповідних споруд, окремих приміщень зобов'язані відвести спеціальні місця для куріння, обладнані витяжною вентиляцією чи іншими засобами для видалення тютюнового диму, а також розмістити наочну інформацію про розташування таких місць та про шкоду, якої завдають здоров'ю людини куріння тютюнових виробів чи інші способи їх вживання. Законом можуть встановлюватися й інші обмеження щодо місць вживання тютюнових виробів. У громадських місцях для осіб, які не курять, відводиться не менше ніж 50 % площі цих громадських місць, розміщеної так, щоб тютюновий дим не поширювався на цю територію.

- **Суб'єкт адміністративного проступку** - загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16- річного віку).
- **Суб'єктивна сторона правопорушення** визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так і у формі неосторожності.

Примітка: Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст. 13 КУПАП. Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП). Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 221 КУпАП судом, оскільки суб'єктом правопорушення є особа у віці від 16 до 18 років.

АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ ПО ФАКТУ КУРІННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У ГРОМАДСЬКИХ МІСЦЯХ (175¹ КУПАП)

За фактом виїжджати (виходити) на конфлікт в кількості не менше двох працівників поліції ювенальної превенції;

З'ясувати можливість використання допомоги з боку представників служб у справах дітей та інших уповноважених органів

Попередньо розподілити ролі з урахуванням потреби у взаємостраховці та кількості учасників конфлікту

За фактом прибуття на місце конфлікту перевіряємо документи

Викликаємо батьків чи осіб що їх замінюють

Відбираємо пояснення від батьків неповнолітньої особи

Відбираємо пояснення від свідків інших учасників

Встановлюємо всіх осіб конфлікту

Опитуємо дитину в присутності батьків, психолога

Складаємо протокол про адмін. правопорушення в порядку ст. 175¹ КУПАП

Збираємо адміністративний матеріал для направлення до суду

Примітка

Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст. 13 КУПАП. Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУнАП). Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 222 КУнАП судом.

Стаття 173⁴ КУпАП. Булінг (цькування) учасників освітнього процесу

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого,

-тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -

тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -

тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -

тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу -

тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

- **Об'єктом даного правопорушення** є суспільні відносини, що складається у навчальних закладах (школах, училищах, вищих навчальних закладах тощо) або поза їх межами між учасниками освітнього процесу.
- **Об'єктивана сторона правопорушення** полягає у діяннях, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, унаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.
- **Суб'єкт правопорушення** – спеціальний. Ним може бути тільки учасник освітнього процесу.
- **Суб'єктивна сторона правопорушення** виражається тільки у формі умислу (прямий або непрямий), тобто учасник освітнього процесу усвідомлює протиправний характер свого діяння, передбачала його шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо припускала їх настання.

Порядок реагування на випадки булінгу визначено Наказом МОН № 1646 від 28.12.2019 «Деякі питання реагування на випадки булінгу та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», План заходів,

спрямованих на запобігання та протидії булінгу Наказ МОН від 26.02.2020 №293, спрямований на упорядкування міжвідомчої координації дій суб'єктів.

Примітка:

- ✓ *Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст. 13 КУПАП.*
- ✓ *Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП).*
- ✓ *Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 222 КУпАП судом.*

**АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ
ЩОДО ПРИПИНЕННЯ ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ ФАКТУ
НЕВИКОНАННЯ БАТЬКАМИ ОБОВ'ЯЗКІВ
ЩОДО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
(ст. 173⁴ КУПАП)**

Приймають та реєструють заяву відповідно до вимог
наказу МВС №100

Після повідомлення факту вчинення булінгу,
працівники поліції здійснюють виїзд до закладу
освіти, для встановлення факту протиправних
посягань.

Проводиться опитування усіх учасників та свідків
цькування: неповнолітнього (в присутності батьків,
психолога, а також лікаря); дітей в класі; викладачів
(обов'язково класного керівника) і т.д.

Інтерв'ювання неповнолітнього з психологом і
винесення висновку, в якому буде відображено
психологічний стан неповнолітнього, а також
направлення до психіатра (бажано проводити в
спеціальних «Кризових кімнатах дружніх до дитини»)

Протягом доби повідомити службу у справах дітей.

Попередньо розподілити ролі з урахуванням потреби у
взаємо страховці та кількості учасників конфлікту;

По факту прибуття на місце конфлікту перевіряємо
документи;

Стаття 184 КУпАП. Невиконання батьками або особами, що їх замінюють обов'язків щодо виховання дітей
Ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей -
тягне за собою попередження або накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -
тягнуть за собою накладення штрафу від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
Вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено цим Кодексом, крім порушень, передбачених частинами третьою або четвертою статті 173 ⁴ цього Кодексу, -
тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
Вчинення неповнолітніми діянь, що містять ознаки кримінального правопорушення, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, якщо вони не досягли віку, з якого настає кримінальна відповідальність, -
тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
Невиконання рішення органу опіки та піклування щодо визначення способів участі у вихованні дитини та спілкуванні з нею того з батьків, хто проживає окремо від дитини, -
тягне за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
Діяння, передбачене частиною п'ятою цієї статті, вчинене повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, -
тягне за собою накладення штрафу від ста п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та тимчасове обмеження того з батьків, з ким проживає дитина, у праві виїзду за межі України та обмеження у праві керування транспортним засобом - до виконання рішення в повному обсязі.
Умисне порушення встановленого законом обмеження щодо строку перебування дитини за межами України у разі самостійного вирішення питання про тимчасовий виїзд дитини за межі України тим із батьків, з яким рішенням суду визначено або висновком органу опіки та піклування підтверджено місце проживання цієї дитини, -
тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

- **Об'єктом даного адміністративного проступку** є суспільні відносини у сфері охорони прав та інтересів дитини.
- **Об'єктивна сторона правопорушення** виражається у таких діях:
 1. ухиленні батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей (ч. 1) (формальний склад);
 2. вчиненні неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено цим Кодексом (ч. 2) (матеріальний склад);
 3. вчиненні неповнолітніми діянь, що містять ознаки злочину, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, якщо вони не досягли віку, з якого настає кримінальна відповідальність (ч. 3) (матеріальний склад).
- **Суб'єкт адміністративного проступку** - фізичні осудні особи - батьки, або особи, що їх замінюють.
- **Суб'єктивна сторона правопорушення** визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі умислу або неосторожності (ч. 1 цієї статті).

Примітка:

1. Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст. 13 КУПАП.
2. Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП).
3. Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 222 КУпАП судом.

**АЛГОРИТМ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ
ЩОДО ПРИПИНЕННЯ ТА ДОКУМЕНТУВАННЯ ФАКТУ
НЕВИКОНАННЯ БАТЬКАМИ ОБОВ'ЯЗКІВ
ЩОДО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
(ст. 184 КУПАП)**

уточнити у заявника дані про: учасників сімейного конфлікту, їх стан, необхідність надання медичної допомоги тощо;

перевірити по картотеці на предмет перебування осіб, що мешкають за вказаною адресою, на профілактичних обліках (психічно хворий, наркоман, раніше судимий, особа, якій винесено офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства у сім'ї) та з'ясувати наявність у них

виїжджати (виходити) на конфлікт в кількості не менше двох працівників поліції ювенальної превенції;

з'ясувати можливість використання допомоги з боку представників служб у справах дітей та інших

мати при собі табельну зброю та спеціальні

попередньо розподілити ролі з урахуванням потреби у взаємостраховці та кількості учасників конфлікту;

по факту прибуття на місце конфлікту перевіряємо документи;

Стаття 156 КУпАП. Порухення правил торгівлі пивом, алкогольними та слабоалкогольними напоями

Роздрібна або оптова, включаючи імпорту або експорту, торгівля спиртом етиловим, коньячним або плодовим або роздрібна торгівля алкогольними напоями чи тютюновими виробами без наявності ліцензії або без марок акцизного збору чи з підробленими марками цього збору

- тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі та виручки, одержаної від продажу предметів торгівлі.

Порухення працівником підприємства (організації) торгівлі або громадського харчування правил торгівлі пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами, а саме: торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами в приміщеннях або на територіях, заборонених законом, або в інших місцях, визначених рішенням відповідного органу місцевого самоврядування, як таких, де роздрібна торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами заборонена, а так само торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами через торгові автомати чи неповнолітніми особами, а також продаж нива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв або тютюнових виробів особі, яка не досягла 18 років, або продаж тютюнових виробів в упаковках, що містять менш як 20 сигарет або цигарок, чи поштучно (крім сигар),

- тягне за собою накладення штрафу від тридцяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами з рук

- тягне за собою накладення штрафу від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі.

Дії, передбачені частиною першою чи третьою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення,

- тягнуть за собою накладення штрафу від ста п'ятдесяти до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією предметів торгівлі.

Об'єктивна сторона правопорушення виражається в таких формах:

1. Роздрібна або оптова, включаючи імпорт або експорт, торгівля спиртом етиловим, коньячним або плодовим або роздрібна торгівля алкогольними напоями чи тютюновими виробами без наявності ліцензії або без марок акцизного збору чи з підробленими марками цього збору);
2. Порушення правил торгівлі пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами, а саме: торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами в приміщеннях або на територіях, заборонених законом, або в інших місцях, визначених рішенням відповідного органу місцевого самоврядування, як таких, де роздрібна торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами заборонена, а так само торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами через торгові автомати чи неповнолітніми особами, а також продаж пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв або тютюнових виробів особі, яка не досягла 18 років, або продаж тютюнових виробів в упаковках, що містять менш як 20 сигарет або цигарок, чи поштучно (крім сигар);
3. Торгівля пивом (крім безалкогольного), алкогольними, слабоалкогольними напоями або тютюновими виробами з рук.

Суб'єкт адміністративного проступку - працівники торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадяни - суб'єкти підприємницької діяльності в цих галузях; будь-яка фізична осудна особа, що досягла 16-річного віку (за ч. 3 цієї статті).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини як у формі умислу, так й у формі необережності.

Примітка: Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст. 13 КУПАП. Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУнАП). Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 222 КУнАП судом.

Стаття 126 КУпАП. Керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки, або стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами

Керування транспортним засобом особою, яка не має при собі або не пред'явила у спосіб, який дає можливість поліцейському прочитати та зафіксувати дані, що містяться в посвідченні водія відповідної категорії, реєстраційному документі на транспортний засіб, а також полісі (договорі) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката "Зелена картка"), або не пред'явила електронне посвідчення водія та електронне свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу, чинний внутрішній електронний договір зазначеного виду обов'язкового страхування у візуальній формі страхового поліса, а також інших документів, передбачених законодавством,

- тягне за собою накладення штрафу в розмірі двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Керування транспортним засобом особою, яка не має права керування таким транспортним засобом, або передача керування транспортним засобом особі, яка не має права керування таким транспортним засобом,

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка: Положення частин першої та другої цієї статті не застосовуються до осіб, які у встановленому порядку навчаються водінню транспортного засобу.

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху (див. Правила дорожнього руху).

Об'єктивна сторона правопорушення виражається у таких формах:

- 1) керування транспортним засобом особою, яка не має при собі або не пред'явила для перевірки посвідчення водія відповідної категорії, реєстраційного документа на транспортний засіб, а у випадках, передбачених законодавством, ліцензійної картки на транспортний засіб, а також поліса (договору) обов'язкового страхування цивільно-

- правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (страхового сертифіката "Зелена картка");
- 2) керування транспортним засобом особою, яка не має права керування таким транспортним засобом, або передача керування транспортним засобом особі, яка не має права керування таким транспортним засобом;
 - 3) керування транспортним засобом особою, позбавленою права керування транспортними засобами.

Всі склади - формальні.

Відповідно до п. 2.1 Правил дорожнього руху водій механічного транспортного засобу повинен мати при собі:

- а) посвідчення на право керування транспортним засобом відповідної категорії і талон, що додається до посвідчення;
- б) реєстраційний документ на транспортний засіб (для транспортних засобів Збройних сил - технічний талон), а у разі відсутності в транспортному засобі його власника, крім того, - свідоцтво про право спільної власності на цей транспортний засіб чи тимчасовий реєстраційний талон;
- в) у разі встановлення на транспортних засобах проблискових маячків і (або) спеціальних звукових сигнальних пристроїв - дозвіл, виданий Державтоінспекцією МВС, у разі розміщення реклами, - погодження, що видається підрозділами Державтоінспекції МВС;
- г) у встановлених законодавством випадках дорожній лист і документи на вантаж, що перевозиться; на маршрутних транспортних засобах додатково - схему маршруту та розклад руху; на транспортних засобах, що здійснюють перевезення великогабаритних чи великовагових вантажів, - дозвіл на рух: на транспортних засобах, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів, - технічні умови на перевезення, свідоцтво про допуск водія і допуск транспортного засобу до перевезення небезпечного вантажу та дозвіл на дорожнє перевезення;
- г) поліс (сертифікат) обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Водії, які відповідно до законодавства звільняються від обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів на території України, повинні мати при собі відповідні підтвердні документи (посвідчення).

Суб'єкт адміністративного проступку - загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16- річного віку).

Суб'єктивна сторона правопорушення визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі прямого чи непрямого умислу.

Примітка:

- ✓ Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст.. 13 КУПАП.
- ✓ Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП).
- ✓ Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 222 КУпАП судом.

Стаття 124 КУпАП. Порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна

Порушення учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна, - тягне за собою накладення штрафу від двадцяти до двадцяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або

позбавлення права керування транспортними засобами на строк від шести місяців до одного року.

Примітка. Особа, цивільно-правова відповідальність якої застрахована, звільняється від адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, за умови, що учасники дорожньо-транспортної пригоди скористалися правом спільно скласти повідомлення про цю пригоду відповідно до Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів".

- **Об'єктом даного адміністративного проступку** є суспільні відносини у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та у сфері власності (див. Правила дорожнього руху).

- **Об'єктивна сторона правопорушення** виражається у порушенні учасниками дорожнього руху правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна (матеріальний склад).
- **Суб'єкт адміністративного проступку** - загальний (фізична осудна особа, яка досягла 16- річного віку).
- **Суб'єктивна сторона правопорушення** - визначається ставленням до наслідків і характеризується наявністю вини у формі умислу або необережності.

Примітка:

- ✓ *Особливості притягнення до відповідальності неповнолітніх передбачене ст.. 13 КУПАП.*
- ✓ *Протокол про адміністративне правопорушення складає уповноважена посадова особа НП (ст. 255 КУпАП).*
- ✓ *Справи про вчинення адміністративного правопорушення розглядаються згідно ст. 222 КУпАП судом.*

Стаття 13 КУпАП. Відповідальність неповнолітніх

До осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24¹ цього Кодексу.

У разі вчинення особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років адміністративних правопорушень, передбачених статтями 44, 51, 121 - 127, частинами першою, другою і третьою статті 130, статтею 139, частиною другою статті 156, статтями 173, 174, 185, 190 - 195 цього Кодексу, вони підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах. З урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб (за винятком осіб, які вчинили правопорушення, передбачені статтею 185) можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені статтею 24¹ цього Кодексу.

Відповідно до статті 13 КУАП, до осіб віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, які вчинили адміністративні правопорушення, застосовуються заходи впливу, передбачені статтею 24 цього Кодексу (про це детальніше див. коментар до статті 24-1 цього Кодексу).

Застосування заходів впливу замість адміністративних стягнень є обов'язковим в усіх випадках вчинення неповнолітньою особою адмінправопорушень, передбачених цим Кодексом, за винятком випадків, передбачених частиною 2 цієї статті.

У разі вчинення особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років адміністративних правопорушень, передбачених статтями 44, 51, 121 - 127, частинами першою, другою і третьою статті 130, статтею 139, частиною другою статті 156, статтями 173, 174, 185, 190- 195 цього Кодексу, вони підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах. З урахуванням характеру вчиненого правопорушення та особи правопорушника до зазначених осіб (за винятком осіб, які вчинили правопорушення, передбачені статтею 185) можуть бути застосовані заходи впливу, передбачені статтею 24¹ цього Кодексу.

Однак застосування органом (посадовою особою), уповноваженим розглядати справи про зазначені адмінправопорушення, суб'єктом яких є неповнолітній, заходів впливу, передбачених статтею 24¹ цього Кодексу, є правом, а не обов'язком цього органу (посадової особи).

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Органами, що уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення, скоєні особами віком від 16 до 18 років, є:

- А. Суди;
- Б. Адміністративні комісії;
- В. Інспектори ювенальної превенції Національної поліції України;
- Г. Уповноважені посадові особи Національної поліції України.

2. За вчинення крадіжки 0,5-літрової пляшки Соса сола з супермаркету 15-річний громадянин О.:

А. Буде притягнутий до адміністративної відповідальності згідно ст.51 КУпАП;

Б. Буде притягнутий до кримінальної відповідальності згідно ч.1 ст. 185 КК України;

В. Буде притягнуто до адміністративної відповідальності одного з його батьків (опікунів) згідно ч.1 ст.184 КУпАП;

Г. Буде притягнуто до адміністративної відповідальності одного з його батьків (опікунів) згідно ч.3 ст.184 КУпАП;

3. За розпивання пива на дитячому майданчику у денний час 17-річний громадянин М.:

А. Буде притягнутий до адміністративної відповідальності згідно ст.178 КУпАП;

Б. Буде притягнутий до адміністративної відповідальності згідно ст.173 КУпАП;

В. Буде притягнуто до адміністративної відповідальності одного з його батьків (опікунів) згідно ч.1 ст.184 КУпАП;

Г. Буде притягнуто до адміністративної відповідальності одного з його батьків (опікунів) згідно ч.3 ст.184 КУпАП;

4. Який процесуальний документ складатиме поліцейський після виявлення 16-річного П. за кермом автомобіля без наявності посвідчення водія?

- А. Акт

- Б. Подання
- В. Протокол
- Г. Постанова

5. Який процесуальний документ складатиме поліцейський після виявлення 17-річного О., який палив цигарки у під'їзді жилого будинку?

- А. Акт
- Б. Подання
- В. Протокол
- Г. Постанова

6. Про затримання неповнолітнього поліцейському обов'язково слід повідомити:

- А. Батьків неповнолітнього або осіб, які їх замінюють
- Б. Службу у справах дітей
- В. Психолога
- Г. Педагога неповнолітнього

7. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 41 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейське піклування застосовується до неповнолітніх осіб:

- А. Віком до 16 років у разі, якщо вона залишилась без догляду;
- Б. Віком до 14 років у разі, якщо вона залишилась без догляду;
- В. Віком до 16 років у разі вчинення нею кримінального злочину;
- Г. Віком до 16 років у разі вчинення нею адміністративного правопорушення;

8. Поліцейському заборонено здійснювати відносно особи, щодо якої здійснюється поліцейське піклування:

- А. Обшук особи;
- Б. Повідомлення про права та їх роз'яснення;
- В. Передання батькам або усиновителям, опікунам, піклувальникам, органам опіки та піклування;
- Г. Складати протокол поліцейського піклування.

9. Поліцейський затримав неповнолітніх С. (14 років) та П. (17 років), які вчинили дрібне хуліганство (нецензурно виражалися на дитячому майданчику, чіплялися до перехожих). Після опитування неповнолітніх були складені відповідні процесуальні документи.

- А. Опитування обох неповнолітніх можливе лише за участю одного з батьків, іншого законного представника або педагога
- Б. Опитування обох неповнолітніх дозволено без залучення спеціалістів або батьків (це не допит, С. та П. вже достатньо дорослі)
- В. Опитування С. можливе лише за участю одного з батьків, іншого законного представника або педагога, а до опитування П. ніхто може не залучатися
- Г. Опитування обох неповнолітніх можливе лише за участю одного з батьків

10. 12-річний М. на вулиці Калиновій вчинив грабіж сумочки громадянки С. і почав тікати. Це помітив дільничний офіцер поліції, наздогнав неповнолітнього і завдав йому декілька ударів по ногах, руках та тулубу. Чи правомірні дії дільничного?

- А. Правомірні, під час затримання допускається застосування фізичної сили
- Б. Неправомірні, застосування фізичної сили до малолітніх осіб заборонено законом
- В. Правомірні, застосування фізичної сили до неповнолітніх осіб можливе у разі вчинення ними кримінального правопорушення
- Г. Неправомірні, під час затримання малолітніх осіб допускається застосування фізичної сили лише у випадку вчинення ними збройного чи групового нападу, учинення збройного опору поліцейському

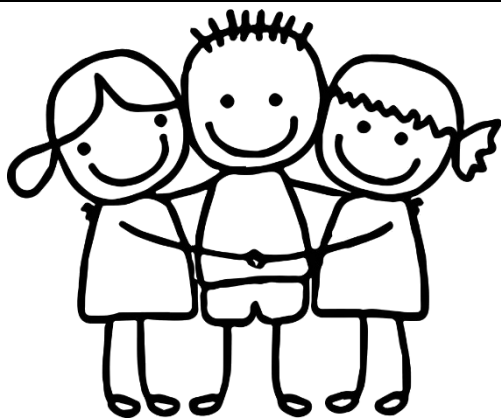
Відповіді на тестові завдання:

- 1-А
- 2-Г
- 3-А
- 4-В
- 5-В
- 6-А
- 7-А
- 8-А
- 9-А
- 10-Б

Розділ 4

**Взаємодія підрозділів ювенальної
превенції з органами державної
влади та місцевого самоврядування з
питань забезпечення прав та законних
інтересів дітей**

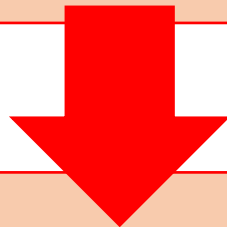

Діти – це наше майбутнє, а від того, як держава турбується про нинішнє покоління, захищає права та інтереси дітей вже сьогодні, залежить яку освіту здобудуть діти і чи виростуть гідними громадянами України, адже від них буде залежати авторитет держави України.

З метою забезпечення оптимального функціонування цілісної системи захисту прав дітей, організації результативної роботи щодо запобігання соціальному сирітству, запобігання бездоглядності, безпритульності та профілактики правопорушень серед неповнолітніх, сприяння забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, сімейне виховання та всебічний розвиток спеціалістами служби у справах дітей проводилась відповідна змістовна системна робота за наступними напрямками.

Саме підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України та центри соціальних служб є одними з головних, які проводять профілактичні заходи щодо запобігання та попередження правопорушень серед дітей. Для досягнення найбільш оптимального результату профілактичної діяльності підрозділи ювенальної превенції є в тісній співпраці із центрами соціальних служб, застосовуючи різні методи взаємодії. Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з центрами соціальних служб у сфері попередження адміністративних правопорушень є важливою умовою їх функціонування. Щоб забезпечити ефективну профілактичну діяльність – суб'єкти, що займаються профілактикою злочинів, використовують різні методи та форми співпраці.

Служба у справах дітей райдержадміністрації (надалі – служба) є одним з важливих суб'єктів, які відповідають у районі за формування та реалізацію єдиної державної політики у сфері соціального захисту дитинства, здійснення заходів щодо захисту прав, свобод і законних інтересів дітей шляхом взаємодії та тісній співпраці з правоохоронними органами, відділом освіти, молоді та спорту, загальноосвітніми та дошкільними навчальними закладами району та іншими структурними підрозділами райдержадміністрації.

Служба здійснює свою діяльність на підставі Законів України "Про органи та служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей", "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування", "Про охорону дитинства" та інших законодавчих та підзаконних актів.

Відомий вчений адміністративіст В. О. Бурбика щодо методів взаємодії (співпраці) органів місцевого самоврядування з органами поліції вказує на систему науково обґрунтованих та затверджених на законодавчому рівні, які виникають внаслідок організації та здійснення взаємодії між органами місцевого самоврядування та правоохоронними органами – засобів та прийомів. Вчений В. Р. Остропілець, розглядаючи проблемні моменти взаємодії органів досудового розслідування Міністерства внутрішніх справ України з іншими підрозділами правоохоронної системи дав поняття методів

співпраці цих органів які трелюються законодавством систему прийомів, засобів керуючого впливу на правовідносини, які створюються як висновок система організації та напрямів роботи названих органів.

На думку Т. Я. Назар, щоб описати методи співпраці та взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з центрами соціальних служб у профілактиці правопорушень серед дітей варто та узагальнити види методів:

- 1. Адміністративні (субординаційні);**
- 2. Координаційні;**
- 3. Соціально-психологічні.**

Такі методи як **адміністративні (субординаційні)** вказують, що співпраця підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб функціонує на основі імперативних приписів нормативно-правових актів або владних рішень органів публічної адміністрації, які функціонують щоб сторони які співпрацюють і володіють управлінськими завданнями. Відповідно на основі адміністративних методів співпраці здійснюються функціональні обов'язки працівників підрозділів Національної поліції України, зокрема відділів ювенальної превенції, коли розшукується безпритульна дитина негайно повідомити про це центри соціальних служб відповідно до п. 2.1.6. спільного наказу «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що надають соціальні послуги бездомним особам». Співпраця як визначення можна описати як організаційний вид координації, як організація узгодженої роботи органів які здійснюють профілактику. Тому **координаційні методи** взаємодії характеризують цей процес з точки зору напрямів роботи та співпраці підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб у

організації профілактики правопорушень серед дітей, але у такому випадку форми співпраці здійснюється на диспозитивних началах, коли одна із сторін, не здійснює роботу із застосування адміністративних методів роботи. В ході організаційних напрямів співпраці між Національною поліцією України та центрами соціальних служб застосовуються система координаційних методів, а саме цей метод, використовується як практика, яка використовувалася в минулому, так і можна назвати як умовиводи щодо майбутнього, щоб визначити його напрямки роботи. Саме цей метод є способом дослідження суспільних відносин, що скерований на вивчення способів здійснення.

Для створення системи профілактики правопорушень серед дітей щоквартально проводяться звірки служби у справах дітей з ювенальною превенцією та дільничними інспекторами поліції щодо обліку неблагополучних сімей, підлітків схильних до вчинення правопорушень і злочинів.

У превентивному вихованні неповнолітніх для працівників служби у справах дітей, інших структурних підрозділів райдержадміністрації, працівників правоохоронних органів, важливими є залучення до виховного процесу органів місцевого самоврядування за участю громадськості, зокрема, батьків дітей; учнівського самоврядування, а також, тісної взаємодії школи, сім'ї та громадськості. Адже, постійна співпраця освітнього закладу з батьками, іншими суспільними виховними інститутами забезпечує стійкість і стабільність навчально-виховного процесу, сприяє усуненню психолого-педагогічних порушень соціальної адаптації неповнолітніх. З цією метою, службою у справах дітей здійснюються перевірки у навчальних закладах району та у старостівських округах сільських рад з питань соціально-правового захисту дітей, стану виховної роботи з дітьми у навчальних закладах, за місцем їх проживання.

Аналіз на основі аналітичних даних напрямів, характеру й особливостей розвитку взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції

України та центрів соціальних служб, а також її результатів метод прогнозування; метод планування – полягає у визначенні конкретних заходів щодо взаємодії підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб, термінів їх проведення, відповідальних за проведення цих заходів осіб. Саме під час взаємодії підрозділів Національної поліції України та центрів соціальних служб має бути результат із вирішення їхніх напрямів роботи, що в результаті тягне до здійснення функціональних обов'язків (здебільшого організаційного характеру). Метод контролю – інформаційні дані, пов'язані з отриманням, опрацюванням, використанням і зберіганням відомостей, які показують фактичні дані та явища, події тощо.

Якщо звернути увагу на взаємну співпрацю підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб, то варто назвати що основним є виокремлення важливої для такої взаємодії відомостей та даних й та конкретне виокремлення рамок співпраці. Саме цей метод показує як можна визначити потрібну інформацію для досягнення поставлених перед зазначеними суб'єктами напрямів роботи, підвищення їх якості, розв'язання завдань, які були поставлені. Відповідно суть інформаційного забезпечення в цьому разі полягає в тому, що всі заходи, які скеровані на співпрацю, повинні базуватися на систематизованих даних. Мова йде про інформаційну систему Національної поліції України та центрів соціальних служб, в якій вивчаються певні види інформації; роботи з кадрами (підготовка, перепідготовка, стажування тощо) що показує нам якість підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які мають фактично співпраця, в результаті ефективніше будуть використані кадрові ресурси обох сторін для відносин, які вивчаються, і саме для досягнення якісного і точного результату.

Дотримання вимог чинного законодавства та організації відповідної роботи щодо захисту прав дитини. З цією метою поставлено завдання проводити звірки інформацій, повідомлень з питань взаємодії служб у справах дітей з територіальними органами Національної поліції України про випадки жорстокого поводження з дітьми, насильства щодо дітей та за їх участю, факти вчинення сексуального насильства стосовно дитини, притягнення законних представників до відповідальності за ухилення від виконання своїх батьківських обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання дитини, злісне невиконання встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною, загрози життю та здоров'ю дитини, про дітей, які постраждали від торгівлі людьми, дітей, які загинули внаслідок суїциду, вбивства, тяжких тілесних ушкоджень, нещасних випадків, та інші порушення прав дитини з подальшим отриманням копій відповідних документів та матеріалів, що підтверджують зазначені обставини чи факти.

До того ж, на нараді наголошено на необхідності проводити постійну профілактичну роботу із залученням фахівців, працівників органів місцевого самоврядування територіальних громад, у сім'ях, де існують ризики вчинення жорстокого поводження з дітьми, інших негативних проявів.

Взаємодія підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України та центрів соціальних служб у формі соціального партнерства, що передбачає таку організацію відносин між даними суб'єктами, яка проявляється в комплексі виховних, роз'яснювальних, рекомендаційних і заохочувальних заходів.

Поліцейські структури ювенальної превенції НПУ також мають такі повноваження щодо індивідуальних превентивних дій з дітьми, які стоять на профілактичному обліку в поліції: здійснюють бесіди, а саме попереджувального характеру з дитиною за місцем проживання, навчання або роботи не рідше одного разу на місяць; здійснюють бесіди превентивного характеру з батьками дитини, її законними представниками, опікунами, членами сім'ї, які спонукали до вчинення правопорушення та виявлення причин та факторів, які призвели до таких наслідків; розробляють плани з індивідуальної профілактики на основі вивчення документів та характеристики, особливостей дитини, його особливості; приходять у гості до дитини та його батьків для з'ясування умов проживання, а також факторів, які можуть впливати на дитину особливо негативних та причин, які сприяють вчинення проступків.

Підрозділи ЮП взаємодіють з іншими уповноваженими органами та підрозділами НПУ, органами державної влади й органами місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами, міжнародними та громадськими організаціями за напрямками:

1. Профілактика правопорушень у дитячому середовищі, протидія домашньому насильству та дитячій бездоглядності;
2. Забезпечення прав та інтересів дітей;
3. Упровадження кращих міжнародних методик та практик роботи з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом, та дітьми, які потерпіли внаслідок протиправних діянь, у тому числі реалізація спільних проєктів щодо профілактики правопорушень серед дітей;
4. Підвищення професійного рівня, набуття знань, вмінь і навичок шляхом участі в семінарах, тренінгах та інших практичних і теоретичних заходах.

Така взаємодія здійснюється на засадах партнерства і спрямована на задоволення потреб територіальних громад та виконання завдань, покладених на підрозділи ЮП.

Поліцейські підрозділів ЮП з питань, що входять до їх компетенції:

1. Беруть участь у нарадах, конференціях, круглих столах;
2. Висвітлюють (у тому числі й через засоби масової інформації) інформацію щодо стану злочинності в дитячому середовищі і заходи для його покращення, які вживаються поліцейськими, а також дають рекомендації батькам, законним представникам щодо запобігання вчиненню дітьми та стосовно них правопорушень, поширенню негативних явищ серед дітей;
3. Організують спільно з іншими уповноваженими органами та підрозділами НПУ, заінтересованими органами державної влади, місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами, громадськими організаціями профілактичні заходи серед дітей.

Методи взаємодії між підрозділами ювенальної превенції Національної поліції та центрами соціальних служб щодо запобігання правопорушенням серед дітей. Відповідно до Національної стратегії реформування системи юстиції у справах дітей до 2023 року (затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1027-р) щодо зменшення вчинення правопорушень та впливу незначного, та зменшення причин та умов спричинення незаконної поведінки, та забезпечити ефективну справедливість, соціальні та реабілітаційні програми для неповнолітніх, які конфліктують із правом, превентивні заходи та програми, цілеспрямовані соціальні послуги, які можуть посприяти дитині здобути навичок вирішення соціальних та побутових проблем, створюючи можливості вчитися управляти своєю поведінкою та збалансованим ставленням до їх дії, професійний розвиток та побудова відносин у сім'ї та громаді.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Діяльність підрозділів НПУ, спрямована на виявлення та усунення причин і умов, що призводять до вчинення дітьми адміністративних і кримінальних правопорушень:

- А. Профілактика адміністративних і кримінальних правопорушень серед дітей
- Б. Заходи індивідуальної профілактики серед дітей
- В. Заходи загальної профілактики серед дітей
- Г. Заходи примусу щодо дітей

2. Які з нижче перерахованих заходів відносяться до основних заходів з профілактики правопорушень серед дітей, що застосовуються поліцейськими?

- А. Організація та здійснення заходів профілактики з дітьми в навчальних закладах, за місцем проживання з метою запобігання вчиненню ними адміністративних і кримінальних правопорушень;
- Б. Організація та здійснення заходів індивідуальної профілактики з дітьми, що вчинили адміністративні та кримінальні правопорушення, були засуджені до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, звільненими зі спеціальних виховних установ;
- В. Організація надання правової та психологічної допомоги дітям, які є потерпілими в кримінальному провадженні чи стали свідками злочину, із залученням психологів органів Національної поліції або центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.
- Г. Вірно у всіх варіантах

3. Оберіть захід загальної профілактики серед дітей:

- А. Проведення зустрічей з адміністрацією навчальних закладів та представниками батьківських комітетів
- Б. Профілактичні бесіди з батьками дитини, з метою усунення причин і умов, які спонукали до вчинення правопорушення
- В. Надання допомоги дитині у вирішенні питань, що пов'язані з працевлаштуванням, організацією дозвілля, залучення дитини до соціально корисних занять трудового, спортивного та творчого характеру
- Г. Сприяння у вирішенні соціальних проблем дитини

4. До заходів загальної профілактики адміністративних і кримінальних правопорушень підлітками, які перебувають у конфлікті з законом, не відносяться:

А. Проведення зустрічей з адміністрацією навчальних закладів та представниками батьківських комітетів;

Б. Виявлення причини й умови, що призводять до вчинення адміністративних та кримінальних правопорушень дітьми та ужиття організаційних і практичних заходів для їх усунення;

В. Поширення в засобах масової інформації ідей і поглядів, що призводять до зростання нетерпимості, насильства та обману;

Г. Проведення у навчальних закладах лекцій та практичних занять, спрямованих на формування в дітей правосвідомої поведінки, навичок до здорового способу життя.

5. Основні вимоги до заходів індивідуальної профілактики?

А. Суворе дотримання прав, свобод та законних інтересів дитини, законності при здійсненні заходів індивідуальної профілактики;

Б. Своєчасність виявлення та усунення криміногенних чинників, що збільшують вірогідність повторного вчинення дитиною адміністративного або кримінального правопорушення;

В. Послідовність у проведенні заходів індивідуальної профілактики, інтенсивність яких повинна зростати або зменшуватися залежно від результатів.

Г. Усі перераховані вище вимоги.

6. Оберіть захід індивідуальної профілактики щодо дитини:

А. Проведення у навчальних закладах лекції та практичні заняття

Б. Виявлення причини й умови, що призводять до вчинення адміністративних та кримінальних правопорушень дітьми

В. Проведення зустрічей з адміністрацією навчальних закладів та представниками батьківських комітетів

Г. Попередження вчинення конкретною дитиною адміністративних та кримінальних правопорушень

7. Підставою для постановки на профілактичний облік до територіального органу поліції дитини є:

А. Письмове повідомлення слідчого, прокурора про вручення дитині повідомлення про підозру в учиненні кримінального правопорушення;

Б. Закінчення строку покарання, визначеного вирокком суду;

В. Постанова суду про притягнення дитини до адміністративної відповідальності за вчинення навіть одного адміністративного правопорушення;

Г. Перебування на обліку в районній службі у справах дітей.

8. Рецидивним злочином вважається:

А. повторне вчинення кримінального правопорушення особою, яка перебуває на обліку в органах Національної поліції;

Б. повторне вчинення кримінального правопорушення особою, яка вчинила таке ж правопорушення раніше, але на обліку в органах Національної поліції вже не перебуває;

В. вчинення кримінального правопорушення групою осіб;

Г. вчинення кримінальних правопорушень відносно одного й того ж потерпілого різними особами.

9. Відомості про особу, яка перебуває на профілактичному обліку у підрозділах ювенальної превенції:

А. Можна використовувати у публічної інформації

Б. Є персональними даними і повинні бути захищені під час обробки

В. Надаються у разі інформаційного запиту

Г. Не відносяться до персональних даних

10. Підстави для зняття з профілактичного обліку дитини?

А. Зміна фактичного проживання одного із батьків дитини

Б. Досягнення 16-річного віку

В. Досягнення 18-річного віку

Г. Відбуття половини умовного покарання

Відповіді на тестові завдання:

1-А, 2-Г, 3-А, 4-В, 5-Г, 6-Г, 7-А, 8-Б, 9-Б, 10-В

Розділ 5

**ЗРАЗКИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ
ДОКУМЕНТІВ В РОБОТІ ЮВЕНАЛЬНОГО
ПОЛІЦЕЙСЬКОГО**

Порядок проведення заходів індивідуальної профілактики щодо дитини поліцейськими підрозділів ювенальної превенції визначено Інструкцією з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, що затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ від 19 грудня 2017 року № 1044⁹.

Інструкцією визначено, що поліцейський підрозділу ювенальної превенції заводить обліково-профілактичну справу та вносить відомості про взяття на профілактичний облік до відповідної інформаційної підсистеми, що входить до єдиної інформаційної системи МВС, дітей, щодо яких поліцейські ЮП здійснюють профілактичну роботу, яка включає¹⁰:

проведення ознайомлювальних, попереджувальних і виховних бесід з дитиною за місцем проживання, навчання або роботи не рідше одного разу на місяць;

проведення ознайомлювальних, попереджувальних бесід з батьками дитини, її законними представниками, членами сім'ї з метою усунення причин і умов, які спонукали до вчинення адміністративного чи кримінального правопорушення;

складання плану заходів з індивідуальної профілактики на основі вивчення матеріалів характеристик, індивідуально-психологічних особливостей дитини;

відвідування за місцем проживання дитини для з'ясування умов проживання, а також чинників, які можуть негативно впливати на неї та спонукати до вчинення адміністративних і кримінальних правопорушень;

⁹ Про затвердження Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України затверджена наказом МВС України від 19.12.2017 №1044 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>

¹⁰ Там же.

Додаток
до Інструкції з організації роботи
підрозділів ювенальної превенції
Національної поліції України
(пункт 4 розділу III)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Іванівського ВП ІВП
ГУНП в Іванівській області
підполковник поліції

Володимир ПЕТРЕНКО

02 04 2021 року

ПОСТАНОВА
про взяття на профілактичний облік дитини
та заведення обліково-профілактичної справи
на Петренка Петра Петровича

м. Іваново

02 04 2021 року

Я, інспектор з ювенальної превенції сектору превенції Іванівського ВП ІВП ГУНП в Іванівській області лейтенант поліції Тарасенко Тарас Тарасович, розглянувши матеріали на Петренка Петра Петровича 04.09.2005 р. н., мешкає за адресою: м. Іваново, вул. Іванівська, буд 01 кв.01,
(П. І. Б., число, місяць, рік народження, місце проживання дитини)

ВСТАНОВИВ:

На підставі підпункту 6 розділу III Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, затвердженої наказом МВС від 19 грудня 2017 року № 1044, а саме рапорту інспектора з ювенальної превенції сектору превенції Іванівського ВП ІВП ГУНП в Іванівській області лейтенант поліції Тарасенка Тараса Тарасовича, в якому доповідав про самовільне залишення сім'ї протягом 2021 року Петренко Петром Петровичем 04.09.2005 р. н., що мешкає за адресою: м. Іваново, вул. Іванівська, буд 01 кв.01

(підстави для взяття на облік)

ПОСТАНОВИВ:

Взяти на профілактичний облік Петренка Петра Петровича 04.09.2005 р. н.,
(П. І. Б., число, місяць, рік народження дитини) та завести обліково-профілактичну справу.

Інспектор сектору ЮП Іванівського ВП ІВП ГУНП в Іванівській області

лейтенант поліції

02.04.2021 року

(підпис)

Тарас ТАРАСЕНКО

*Додаток 3
до Інструкції з організації роботи
підрозділів ювенальної превенції
Національної поліції України
(пункт 5 розділу III)*

ПОВІДОМЛЕННЯ
02 04 2021 року

Повідомляємо, що дитину
Петренка Петра Петровича, 04.09.2005 р. н., що мешкає за адресою:
м. Іваново, вул. Іванівська, буд 01 кв. 01 у зв'язку з
неодноразовим самовільним залишення сім'ї протягом 2021 року
взято на профілактичний облік Іванівським ВП ГУНП в Іванівській
області строком на 1 (один) рік

Індивідуально-профілактичну роботу з дитиною проводитиме
поліцейський ЮП лейтенант поліції Тарасенко Тарас Тарасович
Соборного ВП ГУНП в Іванівській області (службовий телефон
055 55 55 555)
(назва органу поліції) (П. І. Б. поліцейського)

Під час перебування на профілактичному обліку необхідно:

- дотримуватися вимог законодавства України;
- у разі виїзду за межі місця фактичного проживання на строк понад один місяць або у разі його зміни повідомляти про це поліцейського підрозділу ЮП органу поліції за місцем перебування на обліку;
- за необхідності та за вимогою з'являтися до відділу, відділення територіального органу поліції.

Інформуємо, що:

1. Обробка персональних даних дитини (П. І. Б., дата народження, адреса проживання, номер та дата заведення ОПС, категорія обліку) здійснюється з дотриманням вимог Закону України «Про захист персональних даних» та з метою виконання обов'язку уповноважених підрозділів Національної поліції України щодо ведення обліку правопорушників, які не досягли 18 років, з метою проведення з ними профілактичної роботи.
2. Володільцем зазначених персональних даних є Міністерство внутрішніх справ України.
3. Відповідно до статті 8 Закону України «Про захист персональних даних» Ви маєте право:

- на доступ до своїх персональних даних, що містяться у відповідній базі персональних даних;
- на захист своїх персональних даних від незаконної обробки та випадкової втрати, знищення, пошкодження у зв'язку з умисним приховуванням, ненаданням чи несвоєчасним їх наданням, а також на захист від надання відомостей, що є недостовірними чи ганьблять честь, гідність та ділову репутацію фізичної особи;
- отримувати не пізніше як за тридцять календарних днів з дня надходження запиту, крім випадків, передбачених Законом України «Про захист персональних даних», відповідь про те, чи зберігаються персональні дані у відповідній базі персональних даних, а також отримувати зміст персональних даних, які зберігаються;
- застосовувати засоби правового захисту в разі порушення законодавства про захист персональних даних та інші права, визначені статтею 8 Закону України «Про захист персональних даних».

Ознайомлені:

02 04 2021 року

(підпис)

Петренко П. П.

(П. І. Б. дитини)

02 04 2021 року

(підпис)

Петренко П. І.

(П. І. Б. батьків або осіб, що їх замінюють)

Додаток 4
до Інструкції з організації роботи
підрозділів ювенальної превенції
Національної поліції України
(пункт 6 розділу III)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Іванівського ВП ІВП
ГУНП в Іванівській області
підполковник поліції

Володимир ПЕТРЕНКО

02 04 2021 року

ПЛАН

заходів індивідуальної профілактики

Петренка Петра Петровича 04.09.2005 р. н , мешкає за адресою: м. Іваново,

вул. Іванівська, буд 01 кв.01

(П. І. Б. дитини)

з 02 04 2021 р. по 02 04 2022 р.

№ з/п	Захід	Поліцейський, який здійснив профілактичну роботу	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1.	<i>Ознайомлення Петренка П. П. та його батьків з порядком постановки на облік ювенальної превенції.</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	<i>виконано</i>
2.	<i>Первинне відвідування за місцем проживання для з'ясування умов проживання, налагодження контакту з неповнолітнім.</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	<i>виконано</i>
3.	<i>Співпраця з освітнім закладом для забезпечення належного рівня освіти та виховання неповнолітнього</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	<i>виконано</i>

4.	<i>Проведення індивідуально-виховної роботи з неповнолітнім щомісяця.</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	<i>виконано</i>
5.	<i>Встановити коло спілкування Петренка П. П. для виявлення негативного впливу та прийняти заходи щодо обмеження спілкування.</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	<i>виконано</i>
6.	<i>Профілактична бесіда за місцем проживання та навчання</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	<i>виконано</i>
7.	<i>Подання запитів на інформацію до наркологічного та психіатричного диспансеру м. Іванівськ</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	<i>виконано</i>
8.	<i>Подання запитів на інформацію за місцем мешкання та до навчального закладу Петренка П. П. для надання характеристики неповнолітнього.</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	<i>виконано</i>
9.	<i>Поновлення плану заходів індивідуальної профілактики через 6 місяців.</i>	<i>Тарасенко Т. Т</i>	

Інспектор сектору ЮП Іванівського ВП
ІВП ГУНП в Іванівській області
лейтенант поліції (підпис)
02.04.2021 року

Тарас ТАРАСЕНКО

Додаток 5
до Інструкції з організації роботи
підрозділів ювенальної превенції
Національної поліції України
(пункт 6 розділу III)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник Іванівського ВП ІВП
ГУНП в Іванівській області
підполковник поліції

Володимир ПЕТРЕНКО

02 04 2022 року

ПОСТАНОВА

**про зняття з профілактичного обліку дитини
та закриття обліково-профілактичної справи
на Петренка Петра Петровича**

м. Іваново

02 04 2022 року

Я, інспектор з ювенальної превенції сектору превенції Іванівського ВП ІВП ГУНП в Іванівській області лейтенант поліції Тарасенко Тарас Тарасович, розглянувши матеріали на Петренка Петра Петровича 04.09.2005 р. н, мешкає за адресою: м. Іваново, вул. Іванівська, буд 01 кв.01, (П. І. Б., число, місяць, рік народження, місце проживання дитини)

ВСТАНОВИВ:

З моменту взяття на профілактичний облік Петренка Петра Петровича 04.09.2005 р. н протягом року не було виявлено випадків самовільного залишення сім'ї та навчально-виховного закладу, тому на підставі підпункту 7 пункту 10 розділу III Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України, затвердженої наказом МВС від 19 грудня 2017 року № 1044,

ПОСТАНОВИВ:

Зняти з профілактичного обліку Петренка Петра Петровича 04.09.2005 р. н, мешкає за адресою: м. Іваново, вул. Іванівська, буд 01 кв.01, (П. І. Б., число, місяць, рік народження дитини)

із закриттям обліково-профілактичної справи та направленням її до архіву.

Інспектор сектору ЮП Іванівського ВП

ІВП ГУНП в Іванівській області

лейтенант поліції

ТАРАСЕНКО 02.04.2021 року

(підпис)

Тарас

Начальникові
Іванівського ВП ІВП ГУНП
в Дніпропетровській області
полковнику поліції
Володимиру ПЕТРЕНКУ

РАПОРТ

Доповідаю Вам, що неповнолітній Петренко Петро Петрович, 04.09.2005 р. н., мешкає м. Іваново, вул. Іванівська, буд 01 кв.01, навчається в 9-б класі вечірньої школи № 00 розташованої за адресою м Іваново, проспект Іванівський буд. № 37, який протягом 202_ року двічі самовільно залишав місце мешкання. Зазначена подія була занесена до ЖЕО № 1265 від 12.01.202_ року та внесено відомості до ЕРДР N: 120220000000000000 від 13.01.202_ року Іванівського ВП, ЖЕО № 00000 від 19.03.202_ року ЕРДР № 120220000000000000 від 19.03.202_ року Іванівського ВП.

Прошу Вашого дозволу на підставі пункту 7 розділу III . Наказу "Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України" від 19.12.2017 N 1044 поставити Шульгу Антона Михайловича, 03.11.2003 р.н., мешкає м. Іваново, проспект Гагаріна буд № 01, кв. №01 на профілактичний облік та завести ОПС.

Інспектор СЮП Іванківського ВП

ІВП ГУНП України

в Іванівській області

старший лейтенант поліції *(підпис)*

Тарас ТАРАСЕНКО

02.04.202_

Питання для самоконтролю:

1. Завдання та повноваження підрозділів ювенальної превенції.
2. Визначення понять «неповнолітній» та «малолітній» в законодавстві України.
3. Система державних органів та інститутів, які здійснюють захист прав та інтересів дітей.
4. Спільні та відмінні риси понять «дитина, розлучена із сім'єю» та «діти, позбавлені батьківського піклування» в національному законодавстві.
5. Базові міжнародно-правові акти в сфері захисту прав дитини.
6. Порядок проведення заходів індивідуальної профілактики щодо дитини поліцейськими підрозділів ювенальної превенції визначено
7. Підстави для постановки та зняття з профілактичного обліку дитини.
8. Базові Конвенції Ради Європи в сфері захисту прав дитини, що є частиною національного законодавства України.
9. Діяльність підрозділів ЮП щодо встановлення місцезнаходження дитини, яка безвісти зникла.
10. Функції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.
11. Органи і служби у справах дітей загальної компетенції
12. Повноваження поліцейських підрозділів ЮП у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
13. Рекомендації Комітету Міністрів СМ/Рес в сфері захисту прав дитини, що є частиною національного законодавства України.
14. Повноваження дільничних офіцерів поліції в сфері захисту прав дитини.
15. Поліцейське піклування щодо дітей.
16. Нормативно-правові акти, що визначають діяльність підрозділів ювенальної превенції..
17. Поняття, завдання, функція та структура підрозділів ЮП.
18. Види процесуальних документів в діяльності працівників ЮП, особливості оформлення.
19. Основні напрями взаємодії з іншими уповноваженими органами та підрозділами НПУ, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами, міжнародними та громадськими організаціями
20. Повноваження підрозділів ЮП
21. Ведення профілактичного обліку дітей підрозділами ЮП

Розділ 6

**Комплексні практичні заняття
та сценарії квестових завдань**

ПРАКТИЧНА РОБОТА №1

Розв'язання ситуативних завдань.

Методичні вказівки щодо проведення.

Слухачі утворюють 6 підгруп.

Кожній підгрупі викладачем надається номер практичного завдання, яке знаходиться в навчальних матеріалах.

Підгрупа вивчає загальний для усієї навчальної групи текст ситуації та відповідні правові норми. На підставі аналізу ситуації кожна підгрупа виконує передбачене для неї завдання.

Час виконання : до 5 хвилин.

Один з представників кожної підгрупи презентує алгоритм дій поліцейського, який документує правопорушення.

Час виконання : до 5 хвилин (2 хвилини на підгрупу).

В процесі обговорення викладач має можливість ставити уточнюючі питання, вказувати на допущені помилки. В кінці практичної частини заняття викладач: узагальнює проведену роботу, визначає найбільш типові помилки, допущені при кваліфікації правопорушення.

Завдання 1.

Дільничному офіцеру поліції надійшло повідомлення про існування відкритого конфлікту в 7 класі місцевої школи, учня якого знущуються над двома однокласниками (Петро та Сашко), які з бідніших родин.

Питання: Чи є склад правопорушення в діях дітей? Які дії поліцейського? Як мають взаємодіяти всі названі посадові особи? Відпрацюйте механізми такої взаємодії

Завдання 2.

Дільничному офіцеру поліції надійшло повідомлення про те, що учні 10 класу (Максим та Тарас) регулярно вимагають гроші від учнів молодших класів. Директор школи про це знає, оскільки до неї неодноразово зверталися батьки, проте заходів ніяких не застосовує, в поліцію не повідомляє, оскільки остерігається батьків Максима та Тараса, які є депутатами місцевої ради.

Питання: Чи є склад правопорушення в діях дітей, директора? Які дії поліцейського? Як мають взаємодіяти всі названі посадові особи? Відпрацюйте механізми такої взаємодії.

Завдання 3.

Надійшов виклик на 102 про те, що на автобусній зупинці в селі Жданівка місцева мешканка виявила хлопця на вигляд 7-8 років, який в одязі не по сезону перебуває там більш, ніж 1,5 години. Хлопець повідомив про себе тільки те, що його звати Максим та він їде до бабусі Люди, оскільки його мати третій день спить вдома п'яна.

Питання: Які дії поліцейського? Як мають взаємодіяти названі посадові особи? Відпрацюйте механізми такої взаємодії

Завдання 4.

Сусіди Полінки (4 роки) повідомили, що не бачили її матір декілька днів, а Полінка весь цей час плаче. Матір бачили у місцевому барі.

Питання: Чи є склад правопорушення в діях матері? Які дії поліцейського? Як мають взаємодіяти всі названі посадові особи? Відпрацюйте механізми такої взаємодії.

Завдання 5.

На шкільному подвір'ї 15 річний Богдан палив цигарки, на зауваження охоронця не реагував, після прибуття поліцейського вів себе зухвало.

Питання: Чи є склад правопорушення в діях хлопця? Які дії поліцейського? Як мають взаємодіяти всі названі посадові особи? Відпрацюйте механізми такої взаємодії

Завдання 6

Класний керівник 3-Б класу Великомихайлівської ЗОШ №1 виявила синці на руках 9-річної Софійки, які, за словами дівчинки, вона отримала від матері через те, що не помила посуд після вечері. Класний керівник телефоном повідомила про це дільничного офіцера поліції.

Питання: Чи є дитина потерпілою від правопорушень? Які дії поліцейського? Як мають взаємодіяти всі названі посадові особи? Відпрацюйте механізми такої взаємодії.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

Розв'язання ситуативних завдань.

Методичні вказівки щодо проведення.

Слухачі утворюють 6 підгруп.

Кожній підгрупі викладачем надається номер практичного завдання, яке знаходиться в навчальних матеріалах.

Підгрупа вивчає загальний для усієї навчальної групи текст ситуації та відповідні правові норми. На підставі аналізу ситуації кожна підгрупа виконує передбачене для неї завдання.

Час виконання : до 5 хвилин.

Один з представників кожної підгрупи презентує алгоритм дій поліцейського, який документує правопорушення.

Час виконання : до 5 хвилин (2 хвилини на підгрупу).

В процесі обговорення викладач має можливість ставити уточнюючі питання, вказувати на допущені помилки.

В кінці практичної частини заняття викладач: узагальнює проведену роботу, визначає найбільш типові помилки, допущені при кваліфікації правопорушення.

Завдання 1.

Підготувати виступ перед учнями 1-4 класів загальноосвітньої школи «Безпека дорожнього руху».

Виступити перед аудиторією слухачів.

Завдання 2.

Підготувати план загально-профілактичних заходів, спрямованих на протидію правопорушенням, вчиненим дітьми та відносно дітей, на поліцейській ділянці – сільська місцевість, 2 великих фермерських господарства, школа, дитячий садок, клуб, стадіон, що не використовується.

Відпрацювати навички виступу перед громадою про запровадження запланованих заходів.

Завдання 3.

Підготувати план індивідуально-профілактичних заходів щодо дитини (14 років), яка декілька разів впродовж року вчиняла адміністративні правопорушення (дрібні крадіжки, дрібні хуліганства).

Відпрацювати навички проведення профілактичної бесіди з даною категорією неповнолітніх.

Завдання 4.

Підготувати план індивідуально-профілактичних заходів щодо підлітка (хлопець 16 років), який регулярно вчиняє домашнє насильство відносно своєї матері (батько відсутній)

Відпрацювати навички проведення профілактичної бесіди з даною категорією неповнолітніх.

Завдання 5.

На поліцейській ділянці дільничного офіцера поліції проживає хлопець Антон (15 років), засуджений судом до покарання, не пов'язаного з позбавленням волі.

Питання: Які профілактичні дії дільничного мають бути спрямовані на попередження вчинення злочину хлопцем повторно? Відпрацювати навички проведення профілактичної бесіди з даною категорією неповнолітніх.

Завдання 6.

На поліцейській ділянці, яку обслуговує дільничний офіцер поліції, проживає неповнолітній Бобришев, якому повідомлено про підозру за вчинення заволодіння транспортним засобом повторно.

Питання: Які заходи індивідуальної профілактики можуть бути використані офіцером для підобліковця? Які суб'єкти, окрім поліції, мають долучатися до профілактичних заходів з метою попередження дитячої злочинності?

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

Розв'язання ситуативних завдань.

Методичні вказівки щодо проведення.

Слухачі утворюють 6 підгруп.

Кожній підгрупі викладачем надається номер практичного завдання, яке знаходиться в навчальних матеріалах.

Підгрупа вивчає загальний для усієї навчальної групи текст ситуації та відповідні правові норми. На підставі аналізу ситуації кожна підгрупа виконує передбачене для неї завдання.

Час виконання : до 5 хвилин.

Один з представників кожної підгрупи презентує алгоритм дій поліцейського, який документує правопорушення.

Час виконання : до 5 хвилин (2 хвилини на підгрупу).

В процесі обговорення викладач має можливість ставити уточнюючі питання, вказувати на допущені помилки.

В кінці практичної частини заняття викладач: узагальнює проведену роботу, визначає найбільш типові помилки, допущені при кваліфікації правопорушення.

Завдання 1.

Школяр Андрій повідомив поліцейському, про те що в школі група старшокласників постійно принижують його друга Миколу, знущаються, застосовують силу. Все це відбувається в шкільному туалеті. Про це діти неодноразово повідомляли класному керівникові, але знуцання продовжуються. Микола неодноразово говорив про наміри покінчити життя самогубством.

Питання: Дії працівника поліції? Яку відповідальність можуть понести кривдники? Чи необхідно залучати до конфлікту батьків або директора школи? Скласти матеріал про адміністративне правопорушення.

Завдання 2.

Учень шостого класу знаходячись у загальноосвітньому навчальному закладі, постійно порушує дисципліну як у школі та і в класі, веде себе

агресивно до своїх однокласників, штовхається та б'ється, забирає у дітей речі та час від часу прогулює уроки.

Питання: Які заходи профілактичного характеру необхідно вжити працівникові поліції щодо дитини? Чи необхідно проводити роз'яснювальну роботу серед батьків? Встановлення чинників такої поведінки дитини та їх усунення можуть змінити ситуацію? Чи міститься в діях школяра склад адміністративного правопорушення? Якщо так, кваліфікуйте дії, складіть необхідні процесуальні документи.

Завдання 3.

Під час проведення рейду дільничний встановив, що продавець місцевого магазину продає спиртні напої (пиво) особам, які не досягли 18 років.

Питання: Які дії дільничного в такій ситуації? Який склад адміністративного правопорушення вбачається в цій ситуації? Хто є суб'єктом даного адміністративного правопорушення? Чи будуть притягнуті до відповідальності неповнолітні, їх батьки або особи, що їх замінюють, продавець, власник магазину? Як необхідно задокументувати правопорушення? Які превентивні заходи слід застосувати з метою унеможливлення в подальшому вчинення таких протиправних дій? Скласти протокол про адміністративне правопорушення.

Завдання 4.

На дитячому майданчику дільничний помітив трьох неповнолітніх (Іван, 12 років, Сергій, 14 років, та Макар, 16 років), які пили пиво. На зауваження діти реагували зухвало.

Питання: Які мають бути дії дільничного офіцера поліції? Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх осіб. Кваліфікуйте дії неповнолітніх. Складіть матеріал про адміністративне правопорушення.

Завдання 5.

Дільничний офіцер поліції помітив на території свого обслуговування неповнолітнього Тараса, 17 років, який їздив на скутері по вулицях населеного пункту. Зазначений факт було зафіксовано на нагрудний

відеореєстратор поліцейського. В подальшому офіцер зупинив транспортний засіб та виявив той факт, що Тарас не має посвідчення водія.

Питання: Які мають бути дії дільничного офіцера поліції? Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх осіб. Кваліфікуйте дії неповнолітніх. Складіть матеріал про адміністративне правопорушення. Які заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення має застосувати поліцейський? Які поліцейські заходи має право застосувати поліцейський?

Завдання 6.

До поліцейського звернувся вчитель математики місцевої школи та повідомив, що щойно бачив свого учня, 15-річного Єгора, який розпивав горілку разом із своїм рідним дядьком за столиком біля парку.

Питання: Які мають бути дії дільничного офіцера поліції? Особливості адміністративної відповідальності за вчинення зазначених діянь. Кваліфікуйте дії дядька. Складіть матеріал про адміністративне правопорушення. Які превентивні заходи слід застосувати з метою унеможливлення в подальшому вчинення таких протиправних дій?

КВЕСТ

Одним із основних завдань адміністративної діяльності поліції в сфері захисту прав дітей є профілактична діяльність, що спрямована на запобігання вчиненню дітьми кримінальних і адміністративних правопорушень, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, вжиття в межах своєї компетенції заходів для їх усунення. Сьогодні, правоохоронні органи в Україні відіграють провідну роль в дотриманні захисту прав дітей. Так, з метою вдосконалення діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції та приведення нормативно-правових актів МВС, які регулюють діяльність Національної поліції, у відповідність до законодавства України наказом Міністерства внутрішніх справ від 19.12.2017 було затверджено «Інструкцію з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України». Водночас згідно звіту Голови Національної поліції України про результати роботи відомства у період з 2018 по 2020 рік поліцією зареєстровано злочинів, що вчиненні стосовно дітей у такій кількості: у 2018 році – 4380; у 2019 році – 4082; у 2020 році майже 3400 злочинів, скоєних стосовно дітей та щодо вчинення дітьми правопорушень то: у 2018 році – 5700, у 2019 році – 4900, у 2020 році скоєно майже 4400 випадків злочинів. Можемо констатувати, що на сьогодні залишається актуальною проблема дитячої злочинності. Тому, на сьогодні важливим є застосування ефективних методів і форм в діяльності ювенального поліцейського.

Квест (англ. quest) – пошук істини (досягнення мети) через проходження певного сюжету та подолання труднощів. Заняття-квест вчить знаходити необхідну інформацію, піддавати її аналізу, систематизувати та вирішувати поставлені задачі.

При проведенні практичних занять квест дозволяє розвивати активне пізнання теми, що вивчається, а також, сприяє розвитку мислення, допомагає долати проблеми та труднощі, а саме: вирішити, розплутати, придумати, уміти застосовувати свої знання на практиці у нестандартних ситуаціях, тобто актуалізувати теоретичні знання, вчить мислити логічно. У цікавій формі розвиває увагу, пам'ять, інтерактивні здібності.

Упровадження інтерактивних методик, ігрових методів, ролевих ігор, поліцейських квестів та елементів тренінгових технологій під час проведення

занять, насамперед, сприяє забезпеченню практичної складової навчання здобувачу вищої освіти, набуттю навичок адаптування до стандартних та нестандартних завдань, розкриттю їх творчого потенціалу, що є обов'язковими умовами успішної практичної діяльності. Ефективність застосування таких педагогічних технологій також ґрунтується на реалізації індивідуального підходу до формування професійних компетентностей майбутнього працівника Національної поліції України.

Актуальністю сьогодення є проведення практичних занять у формі поліцейського квесту в закладах вищої освіти МВС, що є ефективним засобом закріплення теоретичних знань та розвитку практичних навичок, що необхідні здобувачам вищої освіти у подальшій професійній діяльності.

Квест можливо проводити як в звичайній аудиторії, обладнавши необхідними матеріалами та обладнаннями так і на базі зелених кімнат, інтерактивної кімнати ДДУВС із застосуванням новітніх технологій викладання навчальної дисципліни «Організація діяльності підрозділів ювенальної превенції».

План заходу

1. Розподілити ролі між здобувачами вищої освіти відповідно до фабули задачі
2. Розіграти відповідно до обраного сюжету сцену.
3. Проаналізувати дії здобувачів вищої освіти відповідно до діючого законодавства
4. Підготувати та заповнити необхідні процесуальні документи.

Мета та завдання: вивчення поняття форм та методів роботи серед неповнолітніх, ознайомлення з основними термінами та поняттями в законодавстві в сфері захисту прав та інтересів з порядком проведення заходів індивідуальної та загальної профілактики з дітьми та батьками, законними представниками неповнолітнього. Відпрацювання алгоритму дій поліцейських підрозділів ювенальної превенції під час різних ситуацій.

Етапи проведення квесту.

1. Організаційно-підготовчий
2. Основний – відпрацювання основних дій поліції відповідно до фабули задачі
3. Заключний – підведення підсумків

Вид квесту: рольова гра.

Учасники: здобувачі вищої освіти навчальної групи.

Наочні засоби, навчальне обладнання, технічні засоби навчання: аудиторія, мультимедійний проектор, ноутбук, акустичні колонки, екран, маркерна дошка, кольорові маркери, лазерна указка, бланки документів, папки-планшет із кліпом.

Місце проведення заняття: аудиторія, територія ДДУВС.

Очікувані результати: надання здобувачам вищої освіти необхідних знань про форми і методи діяльності поліції щодо попередження, виявлення, припинення та документування домашнього насильства. Розгляд заяв та повідомлень про скоєння домашнього насильства. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству та підстави і порядок їх застосування. Відповідальність за вчинення домашнього насильства.

Хід квесту

Напочатку проведення заняття проводиться інструктаж щодо порядку, умов, сценаріїв, правил проведення поліцейського квесту. Здобувачі вищої освіти отримують завдання. Відповідно до отриманого сюжету здобувачі вищої освіти розподіляють ролі та розігрують сцену, відповідають на поставлені у завданні питання, складають необхідні матеріали адміністративної справи. Після складання здобувачами вищої освіти практичного матеріалу відбувається презентація вирішеної ситуації. Обговорюються складені матеріали. Всі відповіді мають бути надані з посиланням на норми законодавчої бази. Перебіг виконання завдань фіксується викладачем кафедри. Після проведення гри, здобувачам вищої освіти надається можливість висловити свою точку зору та задати питання як викладачу, так і іншим учасникам квесту. Наприкінці квесту підбиваються підсумки та командам надається контрольне завдання (рекомендації для самостійної роботи).

Структура заняття з хронометражем

1. Організаційно-підготовчий етап – 13 хв.
 - повідомлення теми, мети заняття – 2 хв.
 - актуалізація опорних знань - 7 хв.
 - розподіл групи – 2 хв.
 - надання тексту сюжету сценарію – 2 хв.
2. Основний етап – 102 хв.
 - рольова гра – 80 хв.
 - вручення контрольних завдань (рекомендацій для самостійної роботи) - 2 хв.

- обговорення складених матеріалів адміністративної справи – 20 хв.
- 3. Заклучний етап – 45 хв.
- обговорення помилок, які були допущені при складенні матеріалів адміністративної справи – 30 хв.
- підведення підсумків проведеного квесту – 15 хв.

I. Завдання

а) Задача першої команди

10.08.2022 о 15 год 35 хвилин на лінію 102 надійшло повідомлення про те, що 15-річна Олена пішла з дому о 10 годині 00 хвилин цього ж дня та досі не повернулася.

Завдання: визначити алгоритм дій поліцейських підрозділів ювенальної превенції та заповнити всі необхідні процесуальні документи.

б) Задача другої команди

10.08.2022 року о 10 годині 00 хвилин надійшло повідомлення від класного керівника про те, що Олена 12 років не прийшла до школи без поважної причини, батьки на дзвінки вчителя не відповідають. Класний керівник додала, що випадки самовільного залишення освітнього закладу та домівки Оленою вже траплялися.

Письмові завдання: визначити алгоритм дій підрозділів ювенальної превенції та заповнити всі необхідні процесуальні документи.

II. Завдання

Знайдіть відповідники наступних термінів до нижчезазначених відповідників: жорстоке поводження з дитиною; забезпечення найкращих інтересів дитини; охорона дитинства; дитина у конфлікті з законом; дитина у контактi з законом; діти, позбавлені батьківського піклування; дитина, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів; дитина, розлучена із сім'єю; безпритульні діти.

Значення термінів:

а. будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою її експлуатації з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

б. дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та

враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити.

с. система державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту її прав.

д. дитина, що підозрюється або обвинувачується у вчиненні дій, за які передбачена кримінальна або адміністративна відповідальність для дітей відповідного віку або дорослих (юридичне визначення відсутнє).

е. дитина, яка в силу різних обставин, що стосуються її життя (розлучення, усиновлення, міграція, насильство, тощо) вступає в контакт з системою правосуддя в тій чи іншій формі (юридичне визначення відсутнє).

ф. діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав, визнанням батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебуванням їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами Національної поліції, пов'язаним з відсутністю відомостей про їх місцезнаходження, тривалою хворобою батьків, яка перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також діти, розлучені із сім'єю, підкинуті діти, діти, батьки яких невідомі, діти, від яких відмовились батьки, діти, батьки яких не виконують своїх батьківських обов'язків з причин, які неможливо з'ясувати у зв'язку з перебуванням батьків на тимчасово окупованій території України або в районах проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, та безпритульні діти

г. дитина, яка внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту отримала поранення, контузію, каліцтво, зазнала фізичного, сексуального, психологічного насильства, була викрадена або незаконно вивезена за межі України, залучалася до участі у військових формуваннях або незаконно утримувалася, у тому числі в полоні.

h. дитина, яка прибуває чи прибула на територію України без супроводу батьків чи одного з них, діда чи баби, повнолітніх брата чи сестри або опікуна чи піклувальника, призначених відповідно до законодавства країни походження, або інших повнолітніх осіб, які до прибуття в Україну добровільно чи в силу звичаю країни походження взяли на себе відповідальність за виховання дитини

і. діти, які були покинуті батьками, самі залишили сім'ю або дитячі заклади, де вони виховувались, і не мають певного місця проживання. Дитина з інвалідністю - дитина зі стійким розладом функцій організму, спричиненим захворюванням, травмою або вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що зумовлюють обмеження її нормальної життєдіяльності та необхідність додаткової соціальної допомоги і захисту.

III. Завдання

Для першої команди:

Батько в стані алкогольного сп'яніння вчинив сварку з матір'ю, погрожуючи видворенням з дому її та дитини. Дитина будучи свідком цього перелякалась та втекла з будинку. Оскільки це було не вперше – вона побігла до свого товариша де й перебувала до знаходження працівниками поліції. *(Про місце знаходження дитини викладач не повідомляє учасників, а лише інформує батьків про додаткову інформацію, щодо кола спілкування дитини та її вподобань).*

Задача поліцейських встановити місце знаходження дитини.

Ролі: мати, батько, дитина, товариш дитини, мати та батько товариша, 2 інспектори підрозділу ювенальної превенції, 4 поліцейських екіпажу патрульної поліції, психолог, педагог, сусіди (2 особи), прохожі (2 особи).

Для другої команди:

Батько принижував дитину через її погані оцінки, погрожував завданням тілесних ушкоджень, якщо дитина продовжить таке навчання. Мати намагаючись захистити дитину вчинила сварку з батьком. Під час сварки дитина побоюючись за себе вирішили покинути сім'ю та втекла з будинку. *(Додаткові свідні: дитина любить солодке та вирішила піти посмакувати морозиво щоб заспокоїти себе).* Напрямок куди втекла дитина бачили сусіди та прохожі.

Ролі: мати, батько, дитина, товариш дитини, мати та батько товариша, 2 інспектори підрозділу ювенальної превенції, 4 поліцейських екіпажу патрульної поліції, психолог, педагог, сусіди (2 особи), прохожі (2 особи) .

Завдання поліцейських: встановити місце знаходження дитини.

Заключний етап

Визначення переможців. На заключному етапі викладач акцентує увагу здобувачів вищої освіти на помилках, які були допущені в ході проведення квесту.

ДОВІДКОВІ МАТЕРІАЛИ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення (1984 р.)
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Конвенція про права дитини від 20.11.1989. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
4. Конституція України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Міжнародний документ: ООН; Декларація прийнята від 20.11.1959 Декларація прав дитини Прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 року
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text.
6. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір : навч. посіб. / В. М. Стешенко. 2-ге вид., змінене. Харків : Право, 2019. – 392 с.
7. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>
8. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>.
9. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України (2017 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
10. Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України (2015 р.) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-2015-%D1%80#Text>
11. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству

за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України (2018 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>

12. Про затвердження Порядку виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб) : постанова Кабінету Міністрів України (2013 р.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-2013-%D0%BF#Text>

13. Про Національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

14. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001. № 2402-III <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>

15. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 № 160-VIII Офіційний вісник України 2015 р, № 17,. С. 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/160-19>

16. Про протидію торгівлі людьми: Закон України (2011 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>

17. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 №2947-III <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

ПОРЯДОК КОНТРОЛЮ Й ОЦІНКИ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання:

- Комунікація.
- Власний психологічний та емоційний контроль.
- Оперування правовою базою, точність кваліфікації дій правопорушників.
- Взаємодія.
- Дотримання заходів особистої безпеки.
- Застосування заходів поліцейського примусу.
- Правомірність дій.
- Повнота та юридична грамотність складання адміністративних матеріалів.

Під час контрольних педагогічних заходів застосовується система об'єктивної оцінки здобутих компетентностей. Комплексна перевірка знань здобувачів вищої освіти передбачає: усне опитування; оцінку практичних дій в ході проведення рольової гри, перевірка письмових завдань з нарахуванням балів за шкалою « ≤5 ».

**Критерії оцінювання
здобувачів вищої освіти під час проведення квесту**

	Пояснення
5	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння з адміністративного права та процесу; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного адміністративного права та адміністративного процесу.
4	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння з адміністративного права та процесу; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтуються на знанні чинного адміністративного законодавства.
3	Теоретичні питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння з адміністративного права та процесу мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Теоретичні питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння з адміністративного права та процесу сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань з адміністративного права та процесу.
0	Відсутність на занятті

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

РЕЗУЛЬТАТИ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ

Відділом ювенальної превенції УПД ГУНП та територіальними підрозділами з початку року вживалися організаційні і практичні заходи, спрямовані на запобігання та документування адміністративних та кримінальних правопорушень, учинених неповнолітніми та відносно них, удосконалення профілактичної роботи серед дітей, попередження випадків втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, пияцтво, жебрацтво.

Здійснено ZOOM-нараду між керівниками секторів ювенальної превенції та відділом ювенальної превенції, особливу увагу звернуто на причини і умови поширення злочинності серед неповнолітніх, ефективність вжитих правоохоронними органами та іншими державними органами і службами, заходів щодо захисту прав та інтересів дітей. В разі надходження інформації про випадки насильства щодо дітей координуються відповідні підрозділи та служби для ефективного та швидкого реагування на вказані повідомлення. Під час здійснення досудового розслідування правопорушень за участю дітей методику «Зелена кімната» застосовано 9 разів.

ЗЛОЧИННІСТЬ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ

Упродовж 9 місяців 2022 року в провадженні знаходилося 113 кримінальних правопорушень вчинених неповнолітніми (аналогічний період минулого року 214), за якими закінчено досудове розслідування, особливо тяжких – 12, тяжких – 54 (грабежів – 7, розбій – 4, крадіжка – 53, шахрайство – 4, незаконне заволодіння транспортним засобом – 5).

ПРЕВЕНТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Так, у взаємодії зі службами у справах дітей державних адміністрацій, органами освіти та науки, громадськістю на території області проведено рейдові заходи з виявлення фактів продажу дітям алкоголю і тютюну, а також інші профілактичні заходи, спрямовані на виявлення дорослих осіб, які втягують неповнолітніх у протиправну діяльність, жебрацтво, пияцтво.

Упродовж 9 місяців 2022 року до адміністративної відповідальності за учинення правопорушень неповнолітніми та відносно них притягнуто 4 264 (- 1 145) особи (з яких 897 (-349) на неповнолітніх), серед яких: ст. 175-1– 412 (-258), ст. 178 КУпАП – 419 (-79), ст. 180 КУпАП – 177 (-35), ст. 184 КУпАП – 2 078 (-731).

Не складено жодного протоколу у відношенні неповнолітніх поліцейськими ювенальної превенції за ст. 178 КУпАП: ВП № 10 (Зеленодольське) Криворізький РУП, ВП № 4 (Вільногірське) Кам'янський РУП, ВП № 1 (Тернівське) Павлоградський РВП ГУНП.

Жодного факту куріння тютюнових виробів у заборонених місцях неповнолітніми (ст. 175-1 КУпАП) не виявлено поліцейськими ювенальної превенції: ВП № 9 (Софіївське) Криворізький РУП, ВП № 4 (Вільногірське) Кам'янський РУП, Новомосковський РВП.

Серед загальної кількості задокументованих правопорушень, учинених дорослими особами відносно неповнолітніх, за ст. 180 КУпАП складено 177 адміністративних протоколів, однак окремими підрозділами вказані факти не виявлялись, а саме: ВП № 10 (Петриківського), ВП № 11 (Царичанського) Дніпровського РУП, ВП № 10 (Зеленодольського) Криворізький РУП ГУНП.

Поліцейськими закріпленими за лінією ювенальної превенції задокументовано 147 фактів продажу дітям алкоголю та тютюну (ч.2 ст.156 КУпАП).

Відсутні показники в даному напрямку діяльності в ВП № 2 (Перещепинського) Новомосковський РВП ГУНП.

ДОДАТОК 2

ВІДОМОСТІ

про результати роботи поліцейських ювенальної превенції
Дніпропетровської області

Підрозділ	Розкриття		Всього адмінпротоколів	
	За ф.2		з них	
	мин. Рік	пот. рік	мин. рік	пот. рік
1	2	3	4	5
ДНІПРОВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	28	1522	970
ДНІПРОВСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	9	152	59
АМУР- НИЖНЬОДНІПРОВСЬКЕ ВП №1 ДРУ	0	2	163	144
ІНДУСТРІАЛЬНЕ ВП № 2 ДРУ	0	3	153	93
НОВОКОДАЦЬКЕ ВП № 3 ДРУ	0	1	206	143
САМАРСЬКЕ ВП № 4 ДРУ	0	1	146	89
СОБОРНЕ ВП № 5 ДРУ	0	3	196	92
ЧЕЧЕЛІВСЬКЕ ВП № 6 ДРУ	0	7	173	117
ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ ВП № 7 ДРУ	0	0	154	104
СЛОБОЖАНСЬКЕ ВП № 8 ДРУ	0	0	88	48
СОЛОНЯНСЬКЕ ВП № 9 ДРУ	0	2	46	36
ПЕТРИКІВСЬКЕ ВП №10 ДРУ	0	0	31	23
ЦАРИЧАНСЬКЕ ВП № 11	0	0	14	22

ДРУ				
ВП НА ЗАЛІЗНИЦІ № 12 ДРУ	0	0	0	0
КРИВОРІЗЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	13	1851	1374
КРИВОРІЗЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	0	229	321
ДОВГИНЦІВСЬКЕ ВП № 1 КРУ	0	1	145	136
МЕТАЛУРГІЙНЕ ВП № 2 КРУ	0	4	166	167
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 3 КРУ	0	6	290	169
САКСАГАНСЬКЕ ВП № 4 КРУ	0	1	288	189
ТЕРНІВСЬКЕ ВП № 5 КРУ	0	0	231	135
ІНГУЛЕЦЬКЕ ВП № 6 КРУ	0	0	152	67
ПІВДЕННЕ ВП № 7 КРУ	0	1	159	97
АПОСТОЛІВСЬКЕ ВП № 8 КРУ	0	0	111	37
СОФІЇВСЬКЕ ВП № 9 КРУ	0	0	55	40
ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКЕ ВП № 10 КРУ	0	0	25	16
КАМ'ЯНСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	14	869	808
КАМ'ЯНСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	8	180	188
ДНІПРОВСЬКЕ ВП № 1 КамРУ	0	1	167	165
ПІВДЕННЕ ВП № 2 КамРУ	0	2	106	104
ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКЕ ВП № 3 КамРУ	0	1	98	80
ВІЛЬНОГІРСЬКЕ ВП № 4 КамРУ	0	0	64	8
ЖОВТОВОДСЬКЕ ВП № 5 КамРУ	0	1	103	100
КРИНИЧАНСЬКЕ ВП № 6 КамРУ	0	0	59	77
П'ЯТИХАТСЬКЕ ВП № 7 КамРУ	0	1	92	86

НІКОПОЛЬСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	15	457	349
НІКОПОЛЬСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	8	210	155
МАРГАНЕЦЬКЕ ВП № 1 НРУ	0	7	103	88
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 2 НРУ	0	0	68	46
ТОМАКІВСЬКЕ ВП № 3 НРУ	0	0	76	60
СИНЕЛЬНИКІВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	6	302	232
СИНЕЛЬНИКІВСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	3	75	50
ВАСИЛЬКІВСЬКЕ ВП № 1 СинРУ	0	1	31	32
МЕЖІВСЬКЕ ВП № 2 СинРУ	0	0	29	23
ПЕРШОТРАВЕНСЬКЕ ВП № 3 СинРУ	0	1	88	63
ПЕТРОПАВЛІВСЬКЕ ВП № 4 СинРУ	0	1	48	42
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 5 СинРУ	0	0	31	22
ПАВЛОГРАДСЬКИЙ ВІДДІЛ	0	2	433	640
ПАВЛОГРАДСЬКИЙ РАЙОННИЙ ВІДДІЛ	0	2	375	581
ТЕРНІВСЬКЕ ВП № 1 ПРВ	0	0	58	59
НОВОМОСКОВСЬКИЙ ВІДДІЛ	0	1	228	133
НОВОМОСКОВСЬКИЙ РАЙОННИЙ ВІДДІЛ	0	1	152	86
МАГДАЛИНІВСЬКЕ ВП № 1 НРВ	0	0	34	32
ПЕРЕЩЕПІНСЬКЕ ВП № 2 НРВ	0	0	42	15
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ НП	0	0	0	0
ВСЬОГО ПО ОБЛАСТІ	0	79	5637	4490

ВІДОМОСТІ
про результати роботи поліцейських ювенальної превенції
Дніпропетровської області

Підрозділ	Розкриття		Відносно дорослих за пріоритетними напрямками діяльності			
	За ф.2		ст. 156 ч.2		ст. 180	
	мин. рік	пот. рік	мин. рік	пот. рік	мин. рік	пот. рік
1	2	3	6	7	8	9
ДНІПРОВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	28	86	37	53	35
ДНІПРОВСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	9	9	4	8	5
АМУР-НИЖНЬОДНІПРОВСЬКЕ ВП №1 ДРУ	0	2	5	4	1	6
ІНДУСТРІАЛЬНЕ ВП № 2 ДРУ	0	3	10	6	7	4
НОВОКОДАЦЬКЕ ВП № 3 ДРУ	0	1	15	6	10	5
САМАРСЬКЕ ВП № 4 ДРУ	0	1	5	2	4	2
СОБОРНЕ ВП № 5 ДРУ	0	3	15	4	3	2
ЧЕЧЕЛІВСЬКЕ ВП № 6 ДРУ	0	7	6	4	11	3
ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ ВП № 7 ДРУ	0	0	11	2	2	6
СЛОБОЖАНСЬКЕ ВП № 8 ДРУ	0	0	3	1	0	1
СОЛОНЯНСЬКЕ ВП № 9 ДРУ	0	2	3	2	5	1
ПЕТРИКІВСЬКЕ ВП №10 ДРУ	0	0	2	1	2	0
ЦАРИЧАНСЬКЕ ВП № 11 ДРУ	0	0	2	1	0	0
ВП НА ЗАЛІЗНИЦІ № 12 ДРУ	0	0	0	0	0	0

КРИВОРІЗЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	13	97	46	100	70
КРИВОРІЗЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	0	14	6	12	13
ДОВГІНЦІВСЬКЕ ВП № 1 КРУ	0	1	7	4	8	7
МЕТАЛУРГІЙНЕ ВП № 2 КРУ	0	4	9	5	8	9
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 3 КРУ	0	6	10	6	16	12
САКСАГАНСЬКЕ ВП № 4 КРУ	0	1	10	4	17	9
ТЕРНІВСЬКЕ ВП № 5 КРУ	0	0	10	5	14	7
ІНГУЛЕЦЬКЕ ВП № 6 КРУ	0	0	11	7	9	3
ПІВДЕННЕ ВП № 7 КРУ	0	1	10	3	10	5
АПОСТОЛІВСЬКЕ ВП № 8 КРУ	0	0	11	3	5	1
СОФІЇВСЬКЕ ВП № 9 КРУ	0	0	1	1	1	4
ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКЕ ВП № 10 КРУ	0	0	4	2	0	0
КАМ'ЯНСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	14	36	28	31	37
КАМ'ЯНСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	8	5	6	5	3
ДНІПРОВСЬКЕ ВП № 1 КамРУ	0	1	4	3	3	6
ПІВДЕННЕ ВП № 2 КамРУ	0	2	3	4	7	4
ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКЕ ВП № 3 КамРУ	0	1	3	3	2	2
ВІЛЬНОГІРСЬКЕ ВП № 4 КамРУ	0	0	2	1	2	1
ЖОВТОВОДСЬКЕ ВП № 5 КамРУ	0	1	11	3	5	7
КРИНИЧАНСЬКЕ ВП № 6 КамРУ	0	0	3	3	4	5
П'ЯТИХАТСЬКЕ ВП № 7 КамРУ	0	1	5	5	3	9

НІКОПОЛЬСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	15	25	15	17	20
НІКОПОЛЬСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	8	9	7	6	9
МАРГАНЕЦЬКЕ ВП № 1 НРУ	0	7	6	3	6	5
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 2 НРУ	0	0	5	3	4	3
ТОМАКІВСЬКЕ ВП № 3 НРУ	0	0	5	2	1	3
СИНЕЛЬНИКІВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	6	12	10	13	10
СИНЕЛЬНИКІВСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	3	6	3	3	3
ВАСИЛЬКІВСЬКЕ ВП № 1 СинРУ	0	1	2	1	2	1
МЕЖІВСЬКЕ ВП № 2 СинРУ	0	0	1	1	2	1
ПЕРШОТРАВЕНСЬКЕ ВП № 3 СинРУ	0	1	1	3	2	3
ПЕТРОПАВЛІВСЬКЕ ВП № 4 СинРУ	0	1	1	1	2	1
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 5 СинРУ	0	0	1	1	2	1
ПАВЛОГРАДСЬКИЙ ВІДДІЛ	0	2	17	11	3	13
ПАВЛОГРАДСЬКИЙ РАЙОННИЙ ВІДДІЛ	0	2	15	11	2	12
ТЕРНІВСЬКЕ ВП № 1 ПРВ	0	0	2	0	1	1
НОВОМОСКОВСЬКИЙ ВІДДІЛ	0	1	9	6	4	4
НОВОМОСКОВСЬКИЙ РАЙОННИЙ ВІДДІЛ	0	1	4	5	2	1
МАГДАЛИНІВСЬКЕ ВП № 1 ПРВ	0	0	1	1	1	2
ПЕРЕЩЕПІНСЬКЕ ВП № 2 ПРВ	0	0	4	0	1	1
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ НП	0	0	0	0	0	0
ВСЬОГО ПО ОБЛАСТІ	0	79	278	151	221	189

ВІДОМОСТІ
про результати роботи поліцейських ювенальної превенції
Дніпропетровської області

Підрозділ	Розкриття		Відносно дорослих за пріоритетними напрямками діяльності			
	За ф.2		ст. 180		ст. 184	
	мин. Рік	пот. рік	мин. рік	пот. рік	мин. рік	пот. рік
1	2	3	8	9	10	11
ДНІПРОВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	28	53	35	661	492
ДНІПРОВСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	9	8	5	32	19
АМУР-НИЖНЬОДНІПРОВСЬКЕ ВП №1 ДРУ	0	2	1	6	89	86
ІНДУСТРІАЛЬНЕ ВП № 2 ДРУ	0	3	7	4	74	45
НОВОКОДАЦЬКЕ ВП № 3 ДРУ	0	1	10	5	128	106
САМАРСЬКЕ ВП № 4 ДРУ	0	1	4	2	78	46
СОБОРНЕ ВП № 5 ДРУ	0	3	3	2	23	6
ЧЕЧЕЛІВСЬКЕ ВП № 6 ДРУ	0	7	11	3	70	50
ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ ВП № 7 ДРУ	0	0	2	6	60	51
СЛОБОЖАНСЬКЕ ВП № 8 ДРУ	0	0	0	1	61	37
СОЛОНЯНСЬКЕ ВП № 9 ДРУ	0	2	5	1	23	20
ПЕТРИКІВСЬКЕ ВП №10 ДРУ	0	0	2	0	18	14
ЦАРИЧАНСЬКЕ ВП № 11 ДРУ	0	0	0	0	5	12
ВП НА ЗАЛІЗНИЦІ № 12 ДРУ	0	0	0	0	0	0
КРИВОРІЗЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	13	100	70	816	637
КРИВОРІЗЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	0	12	13	104	97
ДОВГІНЦІВСЬКЕ ВП № 1 КРУ	0	1	8	7	81	86
МЕТАЛУРГІЙНЕ ВП № 2 КРУ	0	4	8	9	75	95
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 3 КРУ	0	6	16	12	115	65
САКСАГАНСЬКЕ ВП № 4 КРУ	0	1	17	9	128	101

ТЕРНІВСЬКЕ ВП № 5 КРУ	0	0	14	7	98	58
ІНГУЛЕЦЬКЕ ВП № 6 КРУ	0	0	9	3	69	36
ПІВДЕННЕ ВП № 7 КРУ	0	1	10	5	60	44
АПОСТОЛІВСЬКЕ ВП № 8 КРУ	0	0	5	1	51	24
СОФІЇВСЬКЕ ВП № 9 КРУ	0	0	1	4	20	20
ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКЕ ВП № 10 КРУ	0	0	0	0	15	11
КАМ'ЯНСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	14	31	37	546	504
КАМ'ЯНСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	8	5	3	133	106
ДНІПРОВСЬКЕ ВП № 1 КамРУ	0	1	3	6	118	91
ПІВДЕННЕ ВП № 2 КамРУ	0	2	7	4	69	70
ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКЕ ВП № 3 КамРУ	0	1	2	2	72	59
ВІЛЬНОГІРСЬКЕ ВП № 4 КамРУ	0	0	2	1	17	6
ЖОВТОВОДСЬКЕ ВП № 5 КамРУ	0	1	5	7	51	75
КРИНИЧАНСЬКЕ ВП № 6 КамРУ	0	0	4	5	43	44
П'ЯТИХАТСЬКЕ ВП № 7 КамРУ	0	1	3	9	43	53
НІКОПОЛЬСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	15	17	20	297	197
НІКОПОЛЬСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	8	6	9	141	77
МАРГАНЕЦЬКЕ ВП № 1 НРУ	0	7	6	5	59	58
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 2 НРУ	0	0	4	3	49	28
ТОМАКІВСЬКЕ ВП № 3 НРУ	0	0	1	3	48	34
СИНЕЛЬНИКІВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	6	13	10	203	165
СИНЕЛЬНИКІВСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	3	3	3	52	35
ВАСИЛЬКІВСЬКЕ ВП № 1 СинРУ	0	1	2	1	21	23
МЕЖІВСЬКЕ ВП № 2 СинРУ	0	0	2	1	11	16
ПЕРШОТРАВЕНСЬКЕ ВП № 3 СинРУ	0	1	2	3	76	49
ПЕТРОПАВЛІВСЬКЕ ВП № 4	0	1	2	1	27	28

СинРУ						
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 5 СинРУ	0	0	2	1	16	14
ПАВЛОГРАДСЬКИЙ ВІДДІЛ	0	2	3	13	267	134
ПАВЛОГРАДСЬКИЙ РАЙОННИЙ ВІДДІЛ	0	2	2	12	237	121
ТЕРНІВСЬКЕ ВП № 1 ПРВ	0	0	1	1	30	13
НОВОМОСКОВСЬКИЙ ВІДДІЛ	0	1	4	4	148	93
НОВОМОСКОВСЬКИЙ РАЙОННИЙ ВІДДІЛ	0	1	2	1	102	57
МАГДАЛИНІВСЬКЕ ВП № 1 НРВ	0	0	1	2	18	27
ПЕРЕЩЕПИНСЬКЕ ВП № 2 НРВ	0	0	1	1	28	9
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ НП	0	0	0	0	0	0
ВСЬОГО ПО ОБЛАСТІ	0	79	221	189	2923	2211

Всього адмінпротоколів відносно неповнолітніх	
з них	
мин. рік	пот. рік
12	13
331	201
42	14
22	16
29	18
34	24
31	26
43	15
45	30
63	34
11	7
7	5
0	8
4	4
0	0
690	491
92	114
47	34
46	55
143	86

Адміністративна діяльність підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України

119	63
102	63
29	17
68	44
33	9
6	3
5	3
103	107
19	27
16	15
12	13
11	15
4	0
18	11
4	11
19	15
64	43
28	10
24	17
8	8
4	8
39	20
8	5
5	3
8	4
5	3
7	3
6	2
33	57
30	55
3	2
47	17
33	11
6	2
8	4
0	0
1302	933

ВІДОМОСТІ
про результати роботи поліцейських ювенальної превенції
Дніпропетровської області

Підрозділ	Розкриття		Всього адмінпротоколів відносно неповнолітніх		Складено відносно неповнолітніх					
	За ф.2		з них		ст. 173-2		ст. 175-1		ст. 178	
	мін. рік	пот. рік	мін. рік	пот. рік	мін. рік	пот. рік	мін. рік	пот. рік	мін. рік	пот. рік
1	2	3	12	13	14	15	16	17	18	19
ДНІПРОВСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	28	331	201	1	5	218	86	82	89
ДНІПРОВСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	9	42	14	0	0	14	9	20	3
АМУР-НИЖНЬОДНІПРОВСЬКЕ ВП №1 ДРУ	0	2	22	16	1	0	11	5	7	8
ІНДУСТРІАЛЬНЕ ВП № 2 ДРУ	0	3	29	18	0	1	22	10	4	7
НОВОКОДАЦЬКЕ ВП № 3 ДРУ	0	1	34	24	0	0	20	9	12	13
САМАРСЬКЕ ВП № 4 ДРУ	0	1	31	26	0	0	19	14	10	8
СОБОРНЕ ВП № 5 ДРУ	0	3	43	15	0	0	33	9	7	6
ЧЕЧЕЛІВСЬКЕ ВП № 6 ДРУ	0	7	45	30	0	4	35	10	9	11
ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ ВП № 7 ДРУ	0	0	63	34	0	0	53	12	5	22
СЛОБОЖАНСЬКЕ ВП № 8 ДРУ	0	0	11	7	0	0	6	3	3	4
СОЛОНЯНСЬКЕ ВП № 9 ДРУ	0	2	7	5	0	0	4	3	2	1
ПЕТРИКІВСЬКЕ ВП №10 ДРУ	0	0	0	8	0	0	0	1	0	3
ЦАРИЧАНСЬКЕ ВП № 11 ДРУ	0	0	4	4	0	0	1	1	3	3

ВП НА ЗАЛІЗНИЦІ № 12 ДРУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
КРИВОРІЗЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	13	690	491	1	0	362	248	312	221
КРИВОРІЗЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	0	92	114	0	0	51	68	37	46
ДОВГИНЦІВСЬКЕ ВП № 1 КРУ	0	1	47	34	0	0	23	16	22	16
МЕТАЛУРГІЙНЕ ВП № 2 КРУ	0	4	46	55	0	0	26	27	19	25
ПОКРОВСЬКЕ ВП № 3 КРУ	0	6	143	86	0	0	78	38	60	37
САКСАГАНСЬКЕ ВП № 4 КРУ	0	1	119	63	0	0	56	29	60	32
ТЕРНІВСЬКЕ ВП № 5 КРУ	0	0	102	63	0	0	54	30	48	31
ІНГУЛЕЦЬКЕ ВП № 6 КРУ	0	0	29	17	1	0	14	9	14	8
ПІВДЕННЕ ВП № 7 КРУ	0	1	68	44	0	0	36	21	32	21
АПОСТОЛІВСЬКЕ ВП № 8 КРУ	0	0	33	9	0	0	15	7	18	2
СОФІЇВСЬКЕ ВП № 9 КРУ	0	0	6	3	0	0	5	0	1	3
ЗЕЛЕНДОЛЬСЬКЕ ВП № 10 КРУ	0	0	5	3	0	0	4	3	1	0
КАМ'ЯНСЬКЕ УПРАВЛІННЯ	0	14	103	107	0	3	38	40	46	55
КАМ'ЯНСЬКЕ РАЙОННЕ УПРАВЛІННЯ	0	8	19	27	0	0	10	15	7	10
ДНІПРОВСЬКЕ ВП № 1 КамРУ	0	1	167	165	4	3	3	6	118	91
ПІВДЕННЕ ВП № 2 КамРУ	0	2	106	104	3	4	7	4	69	70
ВЕРХНЬОДНІПРОВСЬКЕ ВП № 3 КамРУ	0	1	98	80	3	3	2	2	72	59
ВІЛЬНОГІРСЬКЕ ВП № 4 КамРУ	0	0	64	8	2	1	2	1	17	6

Навчальне видання

**Юнін Олександр Сергійович
Мороз Віта Петрівна
Пісоцька Каріна Олександрівна
Тищенко Ірина Олександрівна,
Нестерцова-Собакарь Олександра Володимирівна**

**АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ
ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Навчальний посібник

Редактори, оригінал-макет -
Коваленко-Марченкова Є.В., Самотуга А. В.

Підп. до друку 14.03.2023. Формат 60x84/16. Друк – цифровий. Гарнітура – Times.
Ум.-друк. арк. 9,30. Обл.-вид. арк. 10,00. Тираж 50 прим. Зам. № 02/23-нп

Надруковано у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Гагаріна, 26, rvv_vonr@dduvs.in.ua
Свідоцтво про внесення до державного реєстру ДК № 6054 від 28.02.2018